VANDAAG

CROES ...wetboek...

107E JAARGANG — NO.: 107 ZATERDAG 12 MEI 1990

AMIGOE

TeleCuraçao last morgen de langste Pause allertijden in

PRESIDENT PAKT LANDONTEIGENING AAN

Ernstig conflict tussen Chamorro en Sandinisten

MANAGUA - De Nicaraguaanse president Violeta Chamorro heeft vrijdag aangekondigd dat illegale inbeslagname van landgoederen die tijdens het voormalige Sandinistische regime hebben plaatsgevonden ongedaan worden gemaakt. Daarmee lijkt mogelijk het eerste ernstige conflict met de Sandinisten aangedragen. De Sandinistische vakbond voor overheidspersoneel hield vrijdag een staking waaraan massaal werd deelgenomen.

Mevrouw Chamorro, sinds enkele weken de opvolgster van de Sandinist Daniel Ortega, zei tijdens een persconferentie verder dat alle decreten en wetten die aangenomen zijn tussen 25 februari, de dag van de verkiezingen, en 25 april, de dag van de machtsoverdracht, opnieuw bekeken zullen worden. Die periode is door de Sandinistische regering gebruikt om zich er via wetgeving van te verzekeren dat een aantal resultaten van tien jaar Sandinistische revolutie behouden zal blijven. Ook dit besluit kan veel politiek vuurwerk gaan opleveren.

Chamorro heeft twee decreten ondertekend, waardoor landgoederen die illegaal door de Sandinisten onteigend zijn worden teruggegeven aan hun oorspronkelijke eigenaren op voorwaarde dat die het land gebruiken voor agrarische doeleinden. In principe gaat dit op voor miljoenen hectaren land, maar de vraag is nog hoeveel van de vroegere grondbezitters bij de regering een aanvraag indienen om hun gebieden terug te krijgen.

De decreten hebben geen betrekking op land dat in het kader van de Sandinistische landhervormingen aan boeren of cooperaties is gegeven. De landhervormingen zijn een heet hangijzer in Nicaragua. Veel aanhangers van de nieuwe regering zijn voormalige grootgrondbezitters die van mening zijn dat hun landerijen om politieke redenen door de Sandinisten in beslag zijn genomen. Voor de Sandinisten zijn de onteigeningen echter de spil waar de revolutie om gedraaid heeft.

AANVARING

De kwestie van de eventuele onteigening kan dan ook betekenen dat de eerste ernstige aanvaring tussen het nieuwe burgerbewind en de Sandinisten onderweg is. Daarbij is van groot belang dat de Sandinisten als partij de grootste zijn in Nicaragua. De eenheidspartij UNO waarvan Chamorro de presidentskandidaat was is namelijk een bont verbond van zeer uiteenlopende partijen. Niet minder dan veertien in totaal.

Nicaragua werd vrijdag overigens getroffen door een staking van de ambtenaren. De staking, uitgeroepen door de Sandinistische vakverbonden van onbepaalde duur, moet de eis van salarisverhoging kracht bijzetten. Het is het eerste grote arbeidsconflict waarmee de nieuwe regering van Chamorro wordt geconfronteerd. In de ochtenduren verzamelden zich voor de verschillende ministeries tientallen werknemers die de toegang blokkeerden.

ILLEGAAL

De minister van Arbeid, Francisco Rosales, kondigde vrijdag aan dat de ongeveer veertigduizend stakende ambtenaren ontslagen zullen worden als zij niet aan het werk gaan. Hij noemde echter geen ultimatum. Volgens Rosales zijn de stakingen illegaal en ingegeven door politieke motieven.

Sinds 25 april is de Nicaraguaanse munt vier keer gedevalueerd en heeft de bevolking met enkele enorme prijsstijgingen te maken gekregen. De ontevredenheid is daarom ook niet helemaal onbegrijpelijk. Een van de wetten welke door de Sandinisten voor de komst van Chamorro er door heen werd gejaagd was het decreet waarbij ontslag aan het zittende overheidspersoneel onmogelijk werd gemaakt.

■*MANAGUA - Massaal is er door het overheidspersoneel van Nicaragua gestaakt, onder meer om al bij voorbaat te protesteren tegen eventuele regerings-plannen om een deel van het overvloedige overheidspersoneel naar huis te sturen. Aan de betoging als onderdeel van de actie nam ook deel Rosario Murillo (links onder aan foto), de echtgenote van de vroegere president Daniel Ortega. De betrokken vakbond staat sterk onder invloed van de Sandinistische partij. (AFP-satellietfoto)*

'Siudat di Papa'

■*WILLEMSTAD — Seroe Fortuna is uitgeroepen tot 'Siudat di Papa' - Stad van de Paus. Om dat etiket te verwerven, werd de wijk schoongemaakt en werden allerlei voorzieningen aangebracht of verbeterd. Morgen zal de paus door de wijk rijden en daar wellicht met enkele inwoners praten.*

De route van de paus naar het gouverneurspaleis voert later ook door de wijken Marchena en Wishi; hij krijgt dus een goed beeld van de scherpe sociale tegenstellingen die nog steeds op Curaçao bestaan.

AFSCHEID VAN OMGEKOMEN BISSCHOP

■ *TUXLA GUTIERREZ - Paus Johannes Paulus II heeft ontroerd afscheid genomen van mgr Luis Miguel Canton, in leven bisschop van Tapachula in Mexico. Samen met 25 andere gelovigen is hij om het leven gekomen bij het verongelukken van een Fokker-vliegtuig. Zij waren onderweg naar de paus. (AFP-satellietfoto)*

Door orkaan:

In India 236 doden

NEW DELHI - Het dodental als gevolg van de orkaan, die woensdag de Indiasch deelstaat Andra Pradesh heeft getroffen, is inmiddels opgelopen tot 236. Dat hebben verschillende Indiasche kranten zaterdag gemeld.

De reddingswerkzaamheden in het getroffen gebied worden ernstig bemoeilijkt door het slechte weer. Verder worden de hulpverleners gehinderd door de overstromingen die als gevolg van de orkaan zijn ontstaan. De orkaan is volgens deskundigen de zwaarste die India ooit heeft geteisterd.

Thatcher doet beroep op Gorbatsjov

Litouwen gelooft niet in bemiddeling

BONN - De Litouwse premier Kazimiera Prunskiene heeft vrijdag tijdens haar bezoek aan de Bondsrepubliek Duitsland opnieuw verklaard dat Litouwen bereid is de praktische uitwerking van de onafhankelijkheidsverklaring op te schorten, om zodoende een gunstig onderhandelingsklimaat met Moskou te scheppen.

Prunskiene zei dit na afloop van gesprekken met bondskanselier Helmut Kohl en minister van Buitenlandse Zaken Hans-Dietrich Genscher. Zij zei dat ze direct na thuiskomst, zondag, stappen zal ondernemen om tot snelle onderhandelingen met Moskou te komen. Kohl heeft de Litouwse premier opnieuw voorgehouden dat hij en de Franse president Francois Mitterrand pleiten voor een snelle start van een dialoog tussen Vilnius en Moskou. Prunskiene verklaarde tegenover de pers dat ze een bemiddelende rol van Frankrijk en de Bondsrepubliek "onwaarschijnlijk en abstract" acht en "rechtstreekse onderhandelingen tussen Vilnius en Moskou te prefereren" vindt.

Thatcher dringt bij president Michail Gorbatsjov aan op onderhandelingen met Vilnius. De Britse premier heeft in een brief de Sovjet-president dringend verzocht de eis aan Litouwen om de onafhankelijkheidsverklaring in te trekken te laten vallen. Verder roept Thatcher Gorbatsjov op onderhandelingen te beginnen met de Litouwse leiders. Dat heeft het Britse dagblad "The Independent" zaterdag gemeld.

KGB-kolonel over reis Hess naar Engeland:

Hitlers plan:wereld opdelen met Engeland

LONDEN - Adolf Hitler heeft in mei 1941 zijn rechterhand Rudolf Hess naar Schotland gestuurd om aan premier Winston Churchill voor te stellen dat Duitsland en Groot-Brittannie een groot deel van de wereld onder elkaar zouden verdelen. Dit heeft een kolonel van de KGB vrijdag in Londen gezegd.

Meesterspion Kim Philby heeft de Sovjetunie 'de ware achtergrond' van de expeditie van Hess verteld, aldus Igor Frelin op een persconferentie in Londen. De vlucht van Hitlers rechterhand naar Schotland is een van de grootste geheimen van de Tweede Wereldoorlog. Pas in het jaar 2007 mogen de Britse documenten over het onderwerp openbaar gemaakt worden. Rudolf Hess is meteen na zijn landing in Schotland gevangen gezet. Na de oorlog werd hij tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld. Hij overleed in 1987 in de inmiddels afgebroken Spandaugevangenis in West-Berlijn.

"Hess had twee voorstellen van Hitler aan Groot-Brittannie bij zich: als Londen neutraal bleef, zou het gespaard blijven voor Duitse luchtaanvallen, zou het zijn rijk kunnen handhaven en een overheersende positie in het Midden-Oosten. Als Groot-Brittannie verder aan dezelfde kant zou vechten als Duitsland, zouden de twee landen een groot deel van de wereld onder elkaar verdelen", aldus Frelin.

"Groot-Brittannie zou de baas worden in het gebied rond de Kaukasus en Sovjet-Centraal-Azie. Japan zou de sterkste macht zijn in het Verre Oosten en de Franse kolonies in Indo-China overnemen, terwijl Duitsland het voor het zeggen zou hebben in Europa en Noord-Afrika. Churchill ging niet op het aanbod in. Hij was zich er van bewust dat als Hitler sterk genoeg was om de Sovjetunie te verslaan, hij ook Groot-Brittannie zou kunnen verslaan. Er was geen reden om aan te nemen dat Hitler woord zou houden", aldus de KGB-kolonel.

Politie: alles in orde

Geen extra beveiliging na geruchten over aanslag

WILLEMSTAD — Voor de lokale politie is er geen aanleiding de beveiliging extra op te voeren in verband met in Mexico verspreide geruchten dat een 'Oosterse groep' een aanslag op de paus voorbereid. Dat bericht, dat vandaag op de voorpagina van twee lokale ochtendbladen verscheen, was voor de Antilliaanee Veiligheidsen Inlichtingendienst (VNI) aanleiding contact op te nemen met zusterorganisaties in het buitenland, zoals Interpol en FBI.

Hun reacties waren niet van dien aard, dat op Curacao gevreesd hoeft te worden voor een aanslag, verklaarde vanochtend een politiewoordvoerder aan de Amigoe.

Volgens de lokale bladen zou het om een Japanse groep gaan: die zou momenteel voorbereidingen treffen om op de paus, die morgen zes uur op Curaçao verblijft, een aanslag te plegen.

Volgens de kranten zouden de lokale autoriteiten hiervan door Interpol op de hoogte zijn gesteld. Andere politiefunctionarissen verklaarden dat de FBI niet op de hoogte is van een dergelijk gerucht, dat gisteren in een Mexicaanse sensatiekrant verscheen.

In Willemstad is geen aanleiding voor extra beveiliging, verklaarde de woordvoerder. 'De beveiliging is in kannen en kruiken. We zijn goed voorbereid'. Vandaag worden door veiligheidsinstanties de laatste 'repetities' gehouden.

Dollar nog lager

AMSTERDAM - De koers van de Amerikaanse dollar is vrijdag in Europa verder gedaald. De munteenheid sloot in Amsterdam op Nf 1,8330 wat 1,3 cent lager is dan de slotkoers van Nf 1,8460 op donderdag.

De gehele dag stond de dollar al zwak. In New York noteerde de munteenheid donderdag aan het eind van de handel Nf 1,8310. In Tokyo moest de dollarkoers vrijdag ook verder terug en noteerde 154,15 yen tegen 156,65 yen donderdag in New York. De koers van de dollar werd er niet beter op toen bekend werd dat zowel de producentenprijzen als de omzet in de detailhandel in de Verenigde Staten in april zijn gedaald ten opzichte van de maand ervoor. De cijfers waren ook lager dan verwacht. De nieuwe gegevens maken het volgens handelaren steeds waarschijnlijker dat de rentetarieven in de VS omlaag gaan.

Bush:over dertig jaar Amerikaan op Mars

KINGSVILLE - De Amerikaanse president George Bush verwacht dat binnen dertig jaar een Amerikaans staatsburger de eerste menselijke stappen op Mars zal zetten. De president heeft dat vrijdag gezegd tijdens een toespraak op de Texas Arts Industries university in Kingsville.

"Dertig jaar geleden werd NASA opgericht en startten de Verenigde Staten hun ruimtevaartprogramma. In 1969 zetten wij de eerste mens op de maan. Ik geloof dat wij binnen de komende dertig jaar de Amerikaanse vlag op Mars kunnen planten", aldus Bush. De toespraak van Bush viel samen met de bekendmaking van een congres-rapport waarin het Amerikaanse ruimtevaartprogramma wordt veroordeeld vanwege een gebrek aan toekomstperspectief, ondanks de plannen om mensen op Mars te zetten.

PIKA

Actuele reclame (1)

EEN IDEE voor de middenstand is om na het weekeinde een extraatje te verdienen door de restanten foto-lijsten in de aanbieding te gooien. Want de foto's die men zondag zal maken zal men graag een vast plekje willen bieden aan de muur of op het dressoir. In een pauspartout.

Actuele reclame (2)

INSPELEND OP de actualiteit zouden de supermarkten de chocolade pausta in de reclame kunnen zetten. Te denken valt ook aan de kruisbessen op zware sipoop. Aan de havermoutpapa. Aan de gepausteuriseerde melk. En aan de Kangoeroekarbonaden, een lekkernij uit Paustralië.

Koopavond

EN DMO was er dit jaar een beetje laat bij, of liever gezegd helemaal niet. Want anders had men kunnen zorgen dat de winkels zaterdag langer open bleven. Met een pakkende slogan als 'zaterdagavond, pope-avond'.

*****

TE PIETERMAAI zijn vaandels opgehangen. In de pauselijke kleuren. Wit en geel. Splinternieuw. Maar helaas al gescheurd omdat er een schroefje uitsteekt in de lantaarnpalen die het textiel aan flarden trekt.

Muizevlaggetjes

HEEFT U de muizevlaggetjes gezien die onder meer te Berg Altena aan de lantaarnpalen zijn bevestigd? Ter grootte van niet meer dan twee handpalmen hangen kruislings aan elkaar gekoppeld de Antilliaanse en de Curaçaose vlag op eenzame hoogte. Bijeengehouden door een flink eind tape dat om de lantaarnpaal gewikkeld is.

Een nogal ingetogen vlagvertoon. Maar ja, het is dan ook de eerste keer dat de paus langskomt.

Misschien is het aardig om als bevolking ter compensatie massaal de vlag uit te steken.

Lege kledingrekken

HET SCHIJNT dat Wulfsen & Wulfsen door een plotseling toegenomen belangstelling voor deze kledingstukken vrijwel geheel door zijn voorraad colberts en jasjes heen is. Het bedrijf spreekt zijn dank uit aan het Vaticaan en aan Centro Pro Arte...

*****

TOT SLOT: Wij staan te pope-len van ongeduld om de paus te ontmoeten.

*****

Open House Fine Antique

■*WILLEMSTAD —Bij de antiekzaak Fine Antique, nabij Zuikertuintje, werd gisteren ter gelegenheid van de eerste verjaardag een open house gehouden. Vele antiekliefhebbers begaven zich naar deze unieke zaak om onder andere de antieke meubels en klokken te aanschouwen. Een van die liefhebbers is Gerard Smeets, in het dagelijks leven notaris...*

WILLEMSTAD — Ruby Perez, 'merengue-capitan' van de Dominicaanse Republick komt naar Curaçao. Op 3 juni, de laatste dag van de vijfde Curacao Open internationale surfkampioenschappen zal hij op het strand van Princess Beach optreden. Hij zal live begeleid worden door zijn orkest.

Nederlandse plannen voor Miss-verkiezing op Curaçao

De mooiste van het koninkrijk

WILLEMSTAD — In september wordt als alles doorgaat op Curaçao de Miss Koninkrijk-verkiezing gehouden. De mooiste, meest intelligente, onderhoudende en innemende miss mag de maand daarop Nederland vertegenwoordigen bij de Miss World verkiezingen. Veronica zal opnamen maken van het spektakel-evenement. Een 45 minuten durende samenvatting van de selectieweek en finale zullen gelardeerd met opnames van toeristisch aantrekkelijke plekken op het eiland op de Nederlandse beeldbuis te zien zijn.

■**Hans Konings (links) en Willem Ritzen.**

Dat melden twee vertegenwoordigers van Prime Time Productions uit Aalsmeer. Hans Konings en Willem Ritzen zijn de afgelopen dagen op Curaçao druk bezig geweest met het leggen van de nodige contacten voor het organiseren van de missverkiezing. Zij hebben de licensie om in Nederland, of beter gezegd in het Nederlands koninkrijk miss-competities te houden. Dat gebeurde tot nu toe op de vlakke bodem van kikkerland Nederland.

De heren 'kicken' op Curaçao. Mooi weer, strand, etcetera. Iets in de open lucht presenteren is in Nederland al gauw risicovol en een tv-studio mag dan wel droog zijn, maar haalt het niet bij een tropisch decor.

Het benodigde decor is voorhanden op Curaçao, maar een dergelijk evenement hier organiseren brengt de nodige kosten met zich mee. En die moeten zoveel mogelijk gedrukt zien te worden. Dat betekent sponsors zoeken.

Precies hetgeen dat Konings en Ritzen hebben gedaan in de afgelopen dagen. Contacten zijn gelegd met onder meer de Curaçao Tourism Development Foundation, Amstel, Love Car Rental, Taber Tours en diverse hotels. Vertegenwoordigers van de Tourism Development Foundation hebben toegezegd een deel van de te regelen zaken voor hun rekening te nemen.

De prime-time uitzending in Nederland (van ongeveer 20.30 tot 21.45 uur) dient als pure eiland-promotie. In dat licht valt er veel af te spreken. Afgezien van de tv-uitzending zullen in de grootste omroepgids van Nederland, het Veronica-blad met een wekelijkse oplage van 1,2 miljoen, voorpublikaties verschijnen.

VERONICA

Voor wat betreft de week van de Miss-verkiezing: die zal bol staan van de activiteiten. Veronica 'covert' alle onderdelen van de selectie-onderdelen waarin de jonge dames getest, gekeurd en beoordeeld zullen worden. Daarnaast zal men op diverse locaties schieten. Het is de bedoeling dat men iets meer zal maken dan het obligate promotiefilmpje over louter surfen, duiken, zonnebaden en 'sight seeing'. Naast aandacht voor de gerestaureerde zal er bijvoorbeeld ook aandacht zijn voor de nog in vervallen staat verkerende landhuizen op het eiland. De samenleving komt in beeld, in de vlucht van een vogel.

Ongeveer dertig mensen zullen direct betrokken zijn bij de miss-verkiezing of overkomen uit Nederland. Daar zitten ongeveer twaalf Nederlandse jonge schonen bij die in de komende tijd geselecteerd worden in voorrondes. Ook op Curaçao komt er een voorselectie. Hoeveel Arubaanse en Antilliaanse meisjes er mee gaan doen is echter nog niet duidelijk. Wel staat het de heren voor ogen dat het idee dat het bij verkiezingen altijd 'blond' moet zijn allang de wereld uitgeholpen had moeten zijn.

De jurering duurt een week. Op de avond van de uiteindelijke verkiezing komt er een groot gala-feest op een nog nader te bepalen locatie, met bekende Antilliaanse en Nederlandse artiesten.

DUBBELPRESENTATIE

De produktievoorbereiders kunnen nog niet zeggen in welke taal het programma gepresenteerd moet worden. Konings en Ritzen denken aan een dubbelpresentatie in het Nederlands en óf het Spaans óf het Engels. Dit met het oog op mogelijke verkoop van het programma aan buitenlandse zenders. Venezuela werd genoemd. Prime Time heeft echter ook contacten met Europese Engelstalige-stations.

Er zal een beroep worden gedaan op lokale personen voor deelname in de jury en voor de presentatie van bepaalde onderdelen van het miss-verkiezingsprogramma.

ENTHOUSIAST

Een week van brainstormen en contacten leggen op Curaçaose bodem ligt bijna achter de rug. Zondag nemen Konings en Ritzen het vliegtuig terug naar de Lage Landen. Andere producers komen binnenkort over om de plannen te concretiseren. Enthousiast zijn de heren over hetgeen zij zagen en over hetgeen er kan komen. "In Nederland is er iets aan de hand. De overzeese gebiedsdelen komen steeds meer in beeld. De belangstelling voor Curaçao en de andere eilanden is 'booming'. Alleen al onze mededeling dat we hiernaartoe gingen heeft als resultaat gehad dat zeker vijf stellen uit directe kennissenkring besloten hebben hiernaartoe te gaan voor vakantie. Het effect van 1,2 miljoen magazines en een tv-uitzending moet in dat opzicht nog minder onderschat worden".

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12.00 uur:
Vanmiddag en vanavond licht tot half bewolkt en droog. In de nacht- en ochtenduren mogelijk tijdelijk zwaar bewolkt met een kleine kans op een lichte bui. Matige, af en toe vrij krachtige tot krachtige oostelijke wind (tussen tien en 27 knopen).

WEEROVERZICHT:
In de komende 24 uur kan een zwakke storing in de hogere luchtlagen een geleidelijke toename van hoge bewolking veroorzaken, maar de neerslagkansen zullen gering blijven. De heiigheid, veroorzaakt door aanvoer van fijn stof uit de Sahara-woestijn, zal langzaam maar zeker afnemen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	licht bewolkt	30	27	sp
Bonaire	licht bewolkt	-.-	-.-	0.0
Curaçao	half bewolkt	32	27	0.0
St Eustatius	licht bewolkt	29	27	0.0
St Maarten	licht bewolkt	31	25	0.6
Amsterdam	regenbui	14	9	12.0
Boston	onbewolkt	18	7	0.0
Caracas	zwaar bewolkt	28	20	0.0
Chicago	regen	17	9	2.0
Detroit	geheel bewolkt	16	7	0.0
Miami	licht bewolkt	31	25	0.0
New York	half bewolkt	15	8	0.0
Paramaribo	regenbui	30	24	3.0

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

****

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.

****

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Martina, tel.: 83917.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Leito, tel.: 642159, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Leito, tel.: 642159.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 43830-44510; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere woensdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
(Fontein 35, tel.: 648077): open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Willems, tel.: 641327 b.g.g. 601760.

****

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
12 mei 1990 vanaf 08.00 uur tot 14 mei 1990 om 07.00 uur.
Dokter Winklaar, Sentro Mediko Sta Rosa, tel.: 671101; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371418 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Tseng, Nassy, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
11 mei 1990 vanaf 17.00 uur tot 14 mei 1990 om 07.00 uur.
Dokter Pablo, Spreekkamer: Sta Maria, tel.: 83048; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 77664 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
11 mei 1990 vanaf 17.00 uur tot 14 mei 1990 om 07.00 uur.
Dokter Tweed, Sentro Mediko Tera Cora, tel.: 648079; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 86294 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Vönhogen, Lucacius, Spong en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

****

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST

zaterdag
Otrobanda
de Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15, tel.: 82857.
Punda
Vredenberg, Socratesstraat 3, tel.: 613300/54492.
zondag
Otrobanda
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum), tel.: 85022/85023.
Punda
Sta Rosa, Sta Rosaweg 56 (t/o George Maduroweg), tel.: 77679/77650.

****

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

12 mei: R.A. de Windt, Uteweg 53.
13 mei: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.

****

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

****

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.

****

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

'DE JONGE WACHT'
16.30-17.30 uur avondwake - Brievengatkerk.

****

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
09.00-18.00 uur 'Carla Costa' (S.J.).

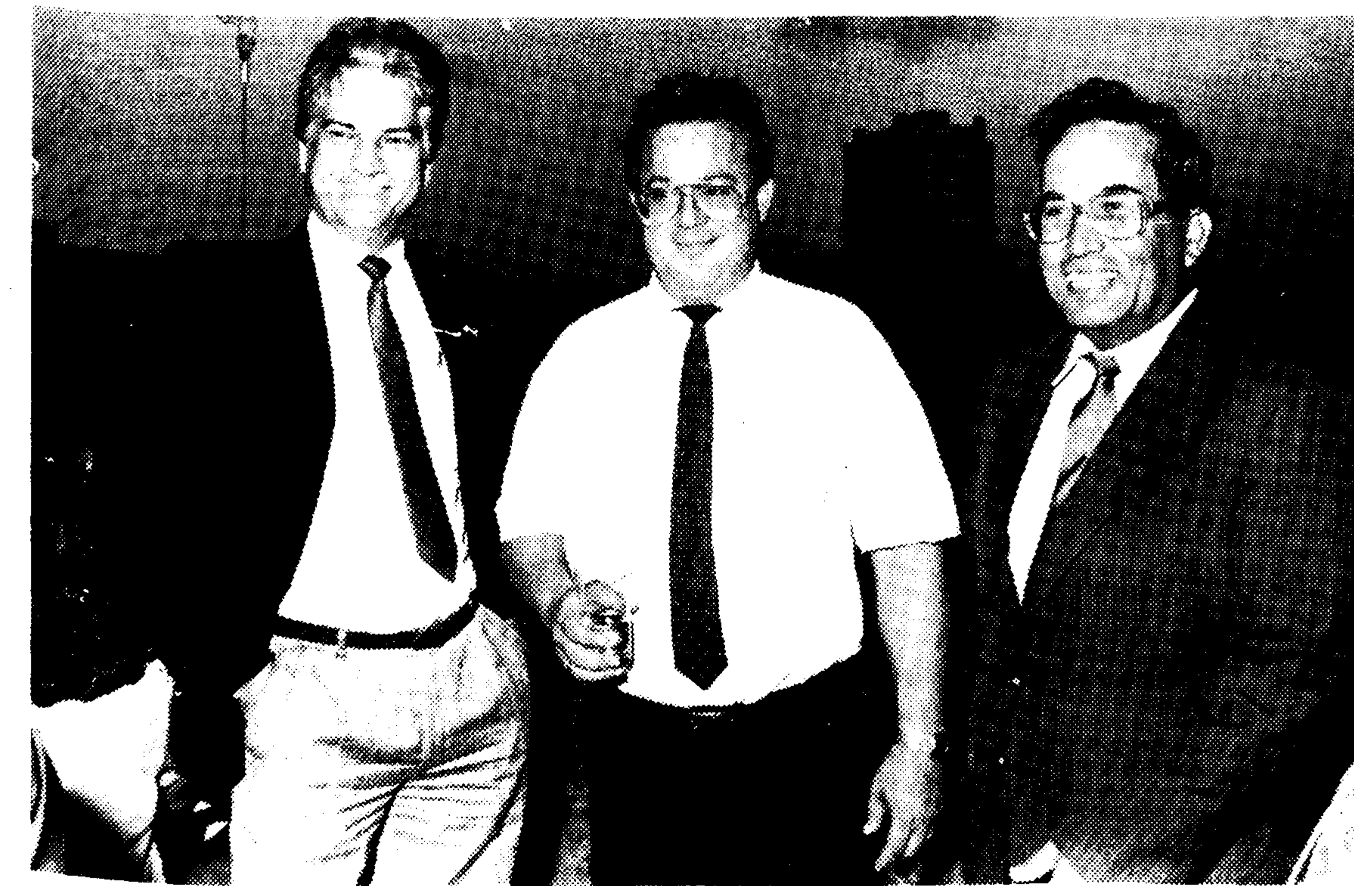
****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

****

■WILLEMSTAD —Het enige dat gisteren bij de opening van de Harbourside Terrace van restaurant Le Clochard ontbrak was een cruiseschip in de haven. Alle andere 'haveningrediënten' waren aanwezig: de oude Riffortmuren, zeelucht, een prachtig uitzicht op de gevels aan de Punda- kant van de stad, de toeter, een sleepboot en wind, heel veel zeewind. De openingsplechtigheid werd gedaan door twee heren, gedeputeerde Ruben Page van toerisme en schoonvader Peter Burnley van Le Clochard-eigenaar Freddy Berends en een piepkleine dame: Jessica, de dochter van het echtpaar Catherine en Freddy Berends (foto). Jessica was duidelijk niet zo ingenomen met de drukte in pa's nieuwe zaak. Op de andere foto staat Berends temidden van twee gasten en wel Banco di Caribe directeur Eddie de Kort (links) en Damian Leo van belastingadviseurs Looyens en Volkmaars.

KLM vertrektijden morgen ongewijzigd

WILLEMSTAD — KLM zal morgen tijdens het bezoek van de paus drie vluchten vanuit Curaçao volgens het normale schema uitvoeren. Het betreft de KL756 en de KLM732 met bestemming Amsterdam en de KL753 naar San José.

Het bezoek van de paus zal ongetwijfeld leiden tot een ongewone drukte op de luchthaven, parkeerproblemen en lange files op de toegangswegen.

Gezien het feit dat KLM-Curaçao de vertrektijden van bovengenoemde vluchten noch kan vervroegen noch vertragen, verzoekt de KLM-Curaçao alle vertrekkende passagiers die vertrekken met de KL756 met bestemming Amsterdam, vertrektijd kwart over vier 's middags, om uiterlijk twaalf uur 's middags op de luchthaven aanwezig te zijn. Passagiers reizend met de KL732 eveneens met bestemming Amsterdam, vertrektijd om kwart over zes 's middags, dienen zich uiterlijk om twee uur 's middags op de luchthaven te melden. Passagiers, die reizen op de derde vlucht op die dag, de KL753, met bestemming San José, vertrektijd twintig minuten over acht 's avonds, moeten rekening houden met het feit dat de toegangswegen naar de luchthaven tussen half drie en vijf uur 's middags gesloten zijn. Deze passagiers moeten proberen om óf vóór half vijf de luchthaven te bereiken óf zo spoedig mogelijk nadat de toegangswegen weer open gesteld zijn.

In hun eigen belang worden de vertrekkende passagiers verzocht na het inchecken van de desbetreffende vlucht de luchthaven Hato niet meer te verlaten. Bij vertrek van de vliegtuigen kan helaas geen rekening worden gehouden met eventuele laatkomers. Aldus een persbericht uitgegeven door KLM-Curaçao.

WILLEMSTAD — Op veler verzoek wordt er op 15 mei om acht uur 's avonds een extra lezing gehouden over voeding in een van lokalen vn de Akademia Pedagogiko aan de Scharlooweg (achter het Bestuurscollege). Onderwerp zal zijn 'Hoe het lichaam te reinigen en het schoon te houden'.

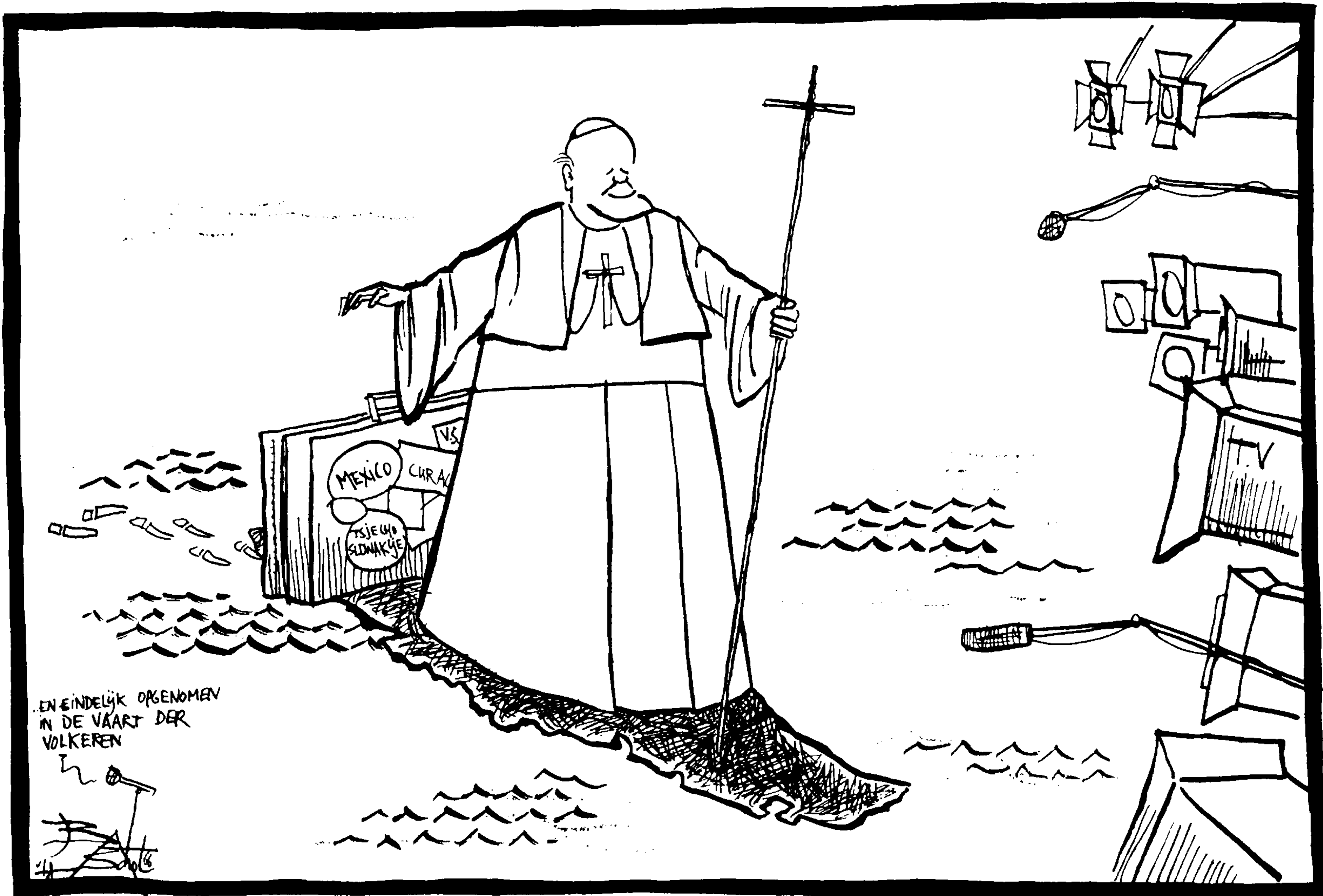
Eveneens zal er informatie worden verstrekt over de aanvang van een reinigingskuur. Het geheel staat onder leiding van George B.D. Curiel. Toegang is vrij, voor zowel volwassen mannen als vrouwen die zich op de hoogte willen stellen van gezonde voeding, zich willen reinigen in een groep en onder leiding hun overgewicht wensen kwijt te raken en zich fit te willen voelen. Voertaal: Papiamentu. Dit zal de laatste lezing zijn voor mei.

Eén uur Curaçao op Caribbean Super Station

WILLEMSTAD — Curaçao zal binnenkort een uur lang in de spotlight staan in het TV-programma Away from home, dat uitgezonden wordt door de Caribbean Super Station. Programmas van dit station zijn, via satelliet, in het gehele Caribische gebied en de VS te zien.

Caribbean Super Station begon in februari met het Ver van huis programma. Het eerste programma werd grotendeels bij de toeristenbeurs in Berlijn opgenomen, de Caribbean Village bij de ITC en diverse Duitse steden.

Het programma laat zien hoe Caribische artiesten zich in het buitenland tot 'show biz'-figuren ontwikkelen. Het Away from home programma over Curaçao zal in mei of juni worden uitgezonden en zal daarbij verschillende aspecten van het eiland laten zien. Abonnees van de lokale TDS zullen het programma ook kunnen zien. Lokale zakenmensen die willen bijdragen aan tot standkoming van het programma kunnen contact opnemen met Magdalena Celestina, telefoon 53768.

= CURAÇAO TUSSEN DE GROTEN DER AARDE =

HARBOUR SIDE TERRACE GEOPEND

Eigenaar Freddy Berends:

Bankiers blinken niet uit in flexibiliteit

WILLEMSTAD — Bankinstellingen zouden zich best iets flexibeler kunnen opstellen wanneer het gaat om de financiering van toeristische projecten en door zo'n houding kunnen aantonen dat ook zij bereid zijn bepaalde risico's te dragen. Dat verklaarde gisteren Bistro Le Clochard-eigenaar, Freddy Berends, bij de opening van zijn nieuwste aanwinst Le Clochard's Harbourside Terrace, gelegen in het Riffort in Otrobanda. Berends pleitte toen ook voor een vakschool voor horecapersoneel; momenteel zijn onvoldoende gekwalificeerde krachten voorhanden en de vraag zal, met het toenemend aantal toeristische projecten, steeds groter worden.

Een groot aantal gasten woonde gisteren bij het vallen van de avond de opening van het nieuwe terras bij, waaronder gezaghebber Elmer Wilsoe en toerismegedeputeerde Ruben Page, die niets dan lof had voor Berends. Page is vooral te spreken over het feit dat de laatste jaren steeds meer gebruik wordt gemaakt van de 'natuurlijke rijkdommen' van Curaçao bij de creatie van toeristische projecten: zon, zee, de blauwe lucht. Hij noemde de boogjes op Marichi, Porto Paseo en Koral Agostini als voorbeeld.

De Harbourside Terrace van Le Clochard is in dit opzicht een fijne aanwinst. 'Dit project heeft te maken met ons nationaal patrimonium. Investeerders ontwierpen vroeger alleen projecten met airco's en afgesloten ruimtes in hun achterhoofd. Nu denkt men daar wel anders over', aldus Page die dit een logische ontwikkeling vindt. De meeste gasten die Curacao bezoeken komen immers uit drukke, grote steden, waar ze al in gesloten ruimtes zitten. Daar schijnt de zon niet zo vaak als dat op Curaçao het geval is. Ook de zee rond dit eiland mag er zijn: ook dat is voor hen een attractie.

Volgens de toerisme-gedeputeerde moet de waardering voor de natuurlijke rijkdommen van Curaçao nog meer groeien. 'We beseffen vaak zelf niet wat we hebben, maar worden in het buitenland wel nageaapt, we moeten dus wel wat bijzonders hebben.' Voor Berends had hij lof: hij gaf niet op ondanks enige natuurlijke tegenslagen, zoals de orkaan Joan die een groot deel van zijn restaurant verwoestte. Hij liet alles weer helemaal opknappen en komt nu zelfs met uitbreiding.

Berends zelf zei dat het project 'een fractie meer dan centen en dubbeltjes gekost heeft'. Op bankiers deed de restauranthouder een beroep minder stringent te zijn wanneer het gaat om het financieren van toeristische projecten, terwijl er volgens Berends ook hoog nodig betere opleidingsmogelijkheden moeten komen voor horeca-personeel. 'Ik denk aan een vakschool en niet een hotelvakschool. Een vakschool is nodig omdat de nu gedegen opleidingen en gekwalificeerd personeel ontbreken. De huidige cursussen zijn weliswaar goed bedoeld, maar missen, volgens Berends diepgang. Gedegen horeca-opleidingen zijn nu meer dan ooit nodig: er komen namelijk nogal wat projecten bij. Hij noemde onder andere het Sonesta hotel, waarvoor onlangs de eerste steen werd gelegd.

Het zou een goede zaak zijn indien hotel- en restauranthouders bij elkaar zouden komen en concrete voorstellen presenteren, bracht Freddy Berends naar voren. Zijn Bistro Le Clochard Frans/Zwitsers restaurant bestond gisteren exact twaalf en een half jaar.

De opening werd op zeer originele wijze verricht door schoonvader Peter Burnley, gedeputeerde Ruben Page en de kleine Jessica Berends. In de havenmond, dat prima te bezichtigen is vanuit het terras, lag een sleepboot: die spoot ter gelegenheid van de opening water, terwijl ook toeters loeiden.

Het terras, dat beschermd wordt door een groot tentzeil, zal in het begin dagelijks van vijf uur 's middags tot één uur ' nachts open zijn. Men kan er terecht voor drankjes en hapjes. Later zal de zaak langer geopend zijn. De tafeltjes bieden zitplaats aan ongeveer vijftig mensen.

IMD licht AJZ door

WILLEMSTAD — De afdeling Algemene en Juridische Zaken, AJZ, van het eilandgebied Curaçao, zal worden 'doorgelicht' door Integrated Management and Design, IMD. Zo vernam de Amigoe vanmorgen.

Het accountantsbureau Van Dien & Co zal de afdeling personeelszaken 'screenen'.

■ *ORANJESTAD — Aan Marcus Nooren, assistant food and beverage director van Holiday Inn Aruba Beach Resort, werd de 'certified food and beverage executive designation' van de American Hotel and Motel Association uitgereikt. Dit is één van de hoogste onderscheidingen van de organisatie.*

Nooren behoorde tot de eerste groep studenten die aan de Aruba School of Hotel Technology slaagde. Hij ging in de Verenigde Staten verder studeren en behaalde aan de Florida International University zijn bachelor degree in hospitality management. Hij keerde in 1988 naar Aruba terug.

PEKING - China heeft 211 gevangenen vrijgelaten die betrokken zijn geweest bij de pro-democratische demonstraties vorig jaar op het Plein van de Hemelse vrede, die eindigden in een bloedbad. De gevangenen, die zijn vrijgelaten nadat de onderzoeken naar hun activiteiten waren afgerond, zijn element beschouwd, aldus Nieuw China. [illegible] strenge [illegible] hun [illegible] praktijken voortzetten en geen berouw tonen over hun criminele activiteiten.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur, zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-743.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
(zaterdag+zondag)
PRINCIPAL: 20.30 uur **Sea of Love** (thriller, 18 jr).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **Born on the Fourth of July** (drama, 18 jr).
* * * * * *

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Popular, tel.: 32147.
Pariba brug: San Lucas, tel.: 45119.
* * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter T.H.K. Lin, Noord 68, tel.: 21522/22694
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter C.E. Zaandam via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.
* * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martínez, tel.: 24696.
* * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).
* * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115)**
* * * * * *

FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.
* * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Spirit of adventure: Headhunters 19.00 Style with Elsa Klensch.p 19.20 Big story; 19.40 Crossfire; 20.00 Nos ku nos; 21.00 CNN international news; 21.30 Redd Foxx show; 21.54 Estreno: 'Hear no evil'; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 13.30 Uitzending bezoek paus Johannes Paulus II aan Curaçao 18.00 Fatima; 19.00 Shalom desde Israël; 19.15 Showtime special: 'Moederdag'; 20.30 Quo Vadis; 21.30 Uitzending Heilige Mis en afscheid van paus Johannes Paulus II
* * * * * *

DIVERSEN
SIMAR: 20.00 uur Moederdag-show - Cas di Cultura.
* * * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur, zaterdag van 09.00-12.00 uur

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.
* * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.
* * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur viering Moederdag m.m.v. het kinderkoor en bediening van de Heilige Doopsel.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.
* * * * * *

KAPEL MARINIERSKAZERNE SAVANETA: 09.30 uur kerkdienst.
* * * * * *

ARUBA HEEFT PRIMEUR

Eerste exemplaren overhandigd aan gouverneur, gerecht

Minister Croes: Publicatie van Burgerlijk wetboek belangrijk

ORANJESTAD — Minister van Justitie mr Hendrik Croes overhandigde gisteren het eerste exemplaar van het Burgerlijk Wetboek van Aruba aan gouverneur Felipe Tromp. Exemplaren gingen hierna ook naar minister-president Nelson Oduber, Statenvoorzitter Felix Flanegin, de voorzitter van de Raad van Advies Jossy Tromp en de vertegenwoordiger van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, rechter mr H. van der Griendt.

Bij de overhandiging noemde minister Croes de publicatie van de teksten van het Burgerlijk Wetboek van groot belang voor de gemeenschap in het algemeen en de juristen en rechtenstudenten in het bijzonder. Want hoe anders - aldus Croes -kan de burger gebruik maken van zijn rechten en plichten als ze niet gepubliceerd zijn? Een jurist kan evenmin op behoorlijke wijze zijn beroep uitoefenen als hij niet over de geldende teksten beschikt.

Evenzeer kan de rechtenstudent zijn vragen niet oplossen zonder de teksten door te nemen die met de vragen te maken hebben.

'Mijn uitgebreide ervaring als advocaat en ook mijn ervaring als gezagsdrager hebben bewezen dat iemand veel juridische wijsheid uit de boeken kan halen. Maar de essentie voor de oplossing van welk juridisch dispuut ook haal je in de eerste plaats uit de wet', zei de minister.

Hij zei blij te zijn dat het kabinet-Oduber in zijn regeerprogramma prioriteit gaf aan realisering van dit project en dat de dag van overhandiging van het Burgerlijk Wetboek een belangrijke dag is voor allen die zich betrokken voelen bij het burgerlijk recht in de gemeenschap.

FUNDERING

De minister nam in het kort de geschiedenis door en zei dat de originele tekst van het Burgerlijk Wetboek uit 1838 dateert, zoals geregistreerd in Nederland en geïntroduceerd in de Nederlandse Antillen in 1868. Hij vond, dat ondanks zijn respectabele leeftijd, het Burgerlijk Wetboek een fundering vormt voor het burgerlijk recht. De minister zei zich trots te voelen dat Aruba voor een primeur heeft gezorgd, omdat de tekst de eerste integrale/officiële publicatie is van het Burgerlijk Wetboek in het koninkrijk sedert zijn introductie in 1838.

Minister Croes merkte op dat zowel in Nederland als in de Antillen er commerciële edities zijn van het Burgerlijk Wetboek en andere wetboeken, maar dat de ervaring heeft geleerd dat niet iedereen vertrouwen heeft in deze edities.

'Aruba heeft sinds 29 november 1989 zijn Burgerlijk Wetboek bepaald dat voor de honderd procent te vertrouwen is', aldus minister Croes die een woord van dank uitbracht aan allen die hebben bijgedragen tot verwezenlijking van de tekst van het Burgerlijk Wetboek.

Atleten naar Barbados

ORANJESTAD — Het bestuur van de Arubaanse Atletiek Bond heeft de atleten Kenneth Lucas, van de vereniging The Striders (San Nicolas), en Richard Rodriguez, lid van Olympia (Oranjestad), aangewezen om Aruba te vertegenwoordigen tijdens de Texaco Games, welke in het weekeinde van 2 en 3 juni in Barbados zullen plaatsvinden.

Lucas zal speerwerpen in het National Stadium in Bridgetown en Rodriguez zal uitkomen op de 10-km roadrace met start en finish op de kunststofbaan van hetzelfde stadion. Oorspronkelijk was een uitnodiging binnengekomen voor Lia Melis met begeleiding van een coach. Lia verblijft echter in Nederland. Reden waarom de AAB aan de organisatoren in Barbados heeft verzocht om de uitnodiging te wijzigen, waarop een gunstig antwoord werd ontvangen.

Reis- en verblijfkosten zullen door Texaco worden betaald. Kenneth Lucas, die tevens bestuurslid van de AAB is, zal voor deze gelegenheid als official en reisleider optreden.

ORANJESTAD — De dansgroep Teatro di Danza Arubano is onder leiding van Diana Antonette naar Nederland vertrokken. Op uitnodiging van stichting Multi-Culturele Activiteiten Utrecht zal de groep Aruba vertegenwoordigen op het 'Multi-Etnische Podium' festival, dat van 11-13 mei te Utrecht wordt gehouden.

Teatro di Danza Arubano zal ook in enkele andere Europese steden presentaties geven van folkloristische dansen. De groep wordt op 19 mei op Aruba teruggewacht.

Op zondag 29 mei:

Uitgebreid atletiek-programma in stadion

ORANJESTAD — Het bestuur van de Arubaanse Atletiek Bond (AAB) heeft zondag 20 mei als nieuwe datum vastgesteld voor de atletiekwedstrijden van de vereniging Olympia. De wedstrijden werden op 6 mei vanwege het regenachtige weer afgelast.

Het programma is enigszins veranderd omdat nu een combinatie plaats vindt met de veteranen (masters) wedstrijden welke ook voor 20 mei op het programma staan. De senioren wedstrijdlopers van 20-29 jaar blijven zonder startmogelijkheid. Het bestuur van de AAB zal aan hen verzoeken op te treden als jurylid zodat alle veteranenbestuurders ook eens een kans krijgen om aan wedstrijdsport te doen.

Het programma begint om kwart over acht 's morgens in het Wilhelminastadion met 1000 meter lopen voor junioren, sub-veteranen en veteranen (dames en heren). Hierna volgen de sprintnummers, verspringen en speerwerpen. Er worden bijzonder fraaie prijzen ter beschikking gesteld door medewerking van sponsor Sport Caribe nv, de prijsuitreiking is om half elf.

Deelname aan deze wedstrijden staat open voor iedereen. De inschrijving is tot uiterlijk zaterdagochtend 19 mei bij Sport Caribe in de Schelpstraat, Oranjestad. Zij die reeds hadden ingeschreven voor de wedstrijd van 6 mei hoeven niet opnieuw in te schrijven.

NU DERTIG MILJOEN, STRAKS 40 MILJOEN INLEVEREN
Eilandsdiensten wacht tweede bezuinigingsronde
Onderwijs en Dienst Sociale Zaken moeten elk 8 miljoen ophoesten

WILLEMSTAD — Het onderwijs moet 8,1 miljoen gulden gaan bezuinigen, ondanks de toezegging van het BC dat de salarissen van leerkrachten verhoogd zullen worden. Dit blijkt uit de verdeelsleutel aan de hand waarvan het Bestuurscollege 30 miljoen gulden wil bezuinigen op zijn uitgaven. Uit het overzicht blijkt ook dat de Dienst Sociale Zaken 8 miljoen moet inleveren. Gedeputeerde Metry van Financiën heeft aan de leden van het Bestuurscollege meegedeeld dat in mei/juni deze dertig miljoen moeten vrijkomen. Later dit jaar zullen de diensten nog eens 40 miljoen moeten inleveren heeft Metry gesteld.

De kosten voor het onderwijs beslaan 27 procent van de uitgaven van het eilandgebied. Het gaat om een bedrag van ruim 126 miljoen gulden. Het onderwijs zal hier 8,1 miljoen op moeten korten. Op welke wijze dat moet gebeuren staat nog open in principe.

Uit de verdeelsleutel blijkt dat de post onderwijs onderverdeeld is in personeelskosten (107 miljoen), niet-duurzame goederen (bijna 15 miljoen), subsidies (4 miljoen) en duurzame goederen (4.5 ton).

Deze bezuinigingsronde staat haaks op de stijging van de uitgaven voor de post personeelskosten, die binnenkort met miljoenen guldens zullen stijgen nu gehuwde en hertrouwde vrouwen en kostwinners het gehuwdensalaris gaan verdienen. Ook de herinvoering van de periodieke loonsverhogingen brengen kosten met zich mee. Deze verhoging van de personeelskosten strekt zich ook uit tot de ambtenaren en andere werknemers van de lands- en eilandsoverheid.

De ongeveer veertig eilandsdiensten zijn onderverdeeld in categorieën Diensten die vallen onder het algemeen beheer moeten 2,7 miljoen inleveren op een totaal van 42 miljoen.

De afdeling openbare orde en vervoer moet 1 miljoen inleveren op een totaal van 15 miljoen.

De economische aangelegenheden van het eilandgebied moeten 9 ton minder gaan kosten. De diensten FIAC, Centrale Markt, LVV en SEP moeten het op dit moment nog stellen met 14 miljoen.

De sector Onderwijs bestaat uit 'het onderwijs', cultuur, jeugdzaken, bibliotheek, sedukal, sedreko en het Sportfonds. Deze groep moet 9,4 miljoen inleveren op een totaal van bijna 146 miljoen. Hierin vormt de eerder genoemde 8,1 miljoen gulden die het onderwijs moet inleveren het leeuwendeel.

Volksgezondheid moet 3 miljoen inleveren op een totaal van 46 miljoen.

SOCIALE ZAKEN

Arbeid en Sociale Zaken moeten 9 miljoen bezuinigen om een totaal van 142 miljoen. De Dienst Sociale Zaken (goed voor 123 miljoen) moet 8 miljoen daarvan ophoesten.

Voor de infrastructuur moet 3,7 beknibbeld worden op het budget van 58 miljoen.

Vlietstra verlaat ALM

WILLEMSTAD — Captain Jacob Vlietstra heeft gisteren zijn laatste vlucht uitgevoerd voor de ALM. Na aankomst uit Trinidad werd hij na vele jaren trouwe en goede dienst met een lauwerkrans omhangen door zijn collega's. Een groots en spontaan feest. Foto's: Vlietstra met zijn echtgenote en de captain tijdens zijn afscheidstoespraak.

Paus en Aruba

ORANJESTAD — Morgenmiddag zal paus Johannes Paulus II vanuit zijn vliegtuig, op weg naar Curaçao, een boodschap aan Aruba richten.

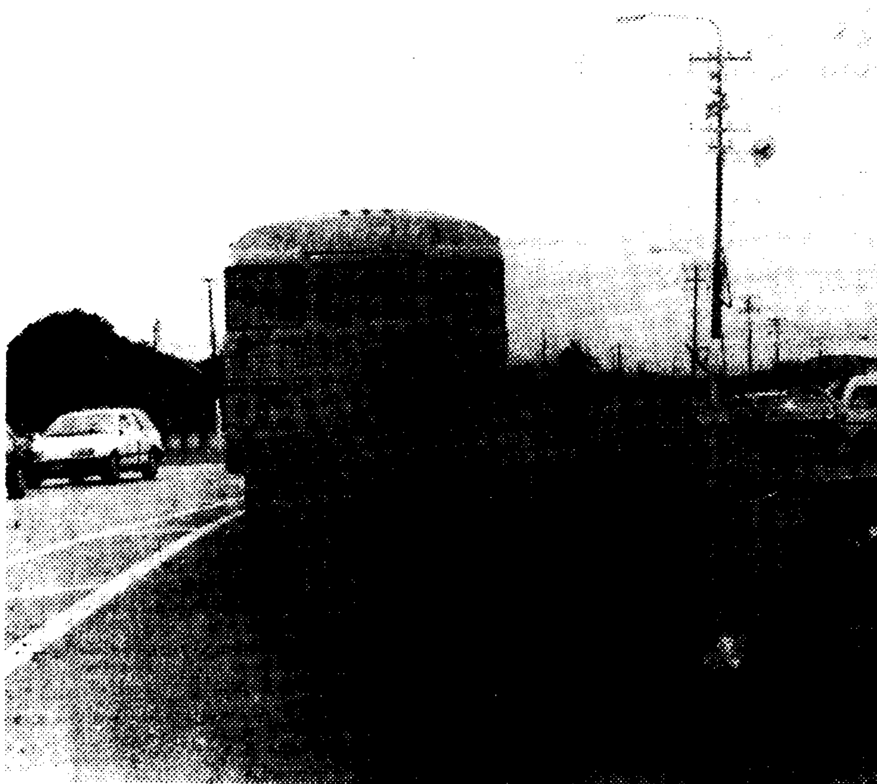
Dit gebeurt om kwart over drie wanneer het vliegtuig even boven Aruba rondcirkelt. Personen die een scanner bezitten, kunnen de boodschap van de paus op de frequentie 118.0 volgen. De Verkeerstoren zal er voor zorgen dat de boodschap opgenomen wordt om later voor het publiek te worden uitgezonden.

TeleAruba zal morgenmiddag van half drie tot tien voor vier een directe uitzending verzorgen vanuit Curaçao. TeleAruba zal de mis waarin de paus zal voorgaan op de video opnemen en om half tien 's avonds uitzenden, omdat een directe uitzending vanaf het stadion op Curaçao niet mogelijk is.

Beving treft Mexicostad

MEXICOSTAD - Het zeer dichtbevolkte Mexicostad is vrijdagavond opgeschrikt door een aardbeving.

De aardbeving had een kracht van 5,3 op de schaal van Richter. Het epicentrum lag voor de kust. Volgens berichten van het Rode Kruis en andere hulporganisaties heeft de aardschok geen grote schade aangericht. De wolkenkrabbers en flats in de stad schudden, wel op hun grondvesten.

■ WILLEMSTAD — De Amigoe-fotograaf had natuurlijk al vaker achter een autobus gereden op Curaçao en uiteraard waren hem al vaker het geronk en de rook en de stank van dat vervoermiddel opgevallen. Maar ditmaal...zag hij amper de zijkant van de weg meer.

Voldaan over bezoek Costa Rica bij presidentswisseling
Premier Nelson Oduber: met regeringsleiders gesproken

ORANJESTAD — Tijdens zijn bezoek aan Costa Rica in verband met de beëdiging van de nieuwe president Rafael Angel Calderón Fournier heeft premier Nelson Oduber gesprekken gevoerd met verscheidene staatshoofden. Hij heeft de afgetreden president van Costa Rica, Oscar Arias, uitgenodigd voor een bezoek aan Aruba.

Premier Oduber sprak met de nieuwe president Calderón Fournier en met de presidenten Carlos Andres Pérez van Venezuela, Rafael Leonardo Calleja Romero van Honduras, Alfredo Felix Cristiani van El Salvador, Marco Vinicio Cerezo Arevalo van Guatemala en Violeta Barrios de Chamorro van Nicaragua, premier R.H. George Price van Belize en met Barbara Bush, echtgenote van de Amerikaanse president George Bush.

Hij had ook een gesprek met de Costaricaanse minister van Arbeid over de mogelijkheid van uitwisseling van arbeidskrachten in verband met het tekort aan arbeidskrachten op Aruba. Met de andere ministers in het nieuwe kabinet sprak hij over de totstandkoming van een nauwere uitwisseling op het gebied van cultuur, economie, arbeid en toerisme tussen Aruba en Costa Rica.

Premier Oduber had in zijn suite ook een onderhoud met in Costa Rica wonende Arubanen en studenten en werd door de televisiekanaal 7, Teletica, geïnterviewd. Premier Oduber verklaarde in Costa Rica een zeer goede ontvangst te hebben gekregen van de koninkrijksambassadeur Dirk van Houten en echtgenote.

Elsita de Mey 100 jaar

■WILLEMSTAD —Elsita de Mey, die ook wel Juffrouw Chi genoemd wordt vierde afgelopen donderdag haar 100ste verjaardag. Ter gelegenheid daarvan was gezaghebber Elmer Wilsoe op bezoek. Hij nam een schommelstoel voor haar mee.

Ingezonden
Gepast of ongepast

HEEFT U dinsdag- of woensdagavond ook op zo'n gepaste wijze genoten van het op heerlijk gepaste wijze gebrachte toneelstuk, van die heerlijk gepast geklede dames met die heerlijk ongepast bekeken benen of heerlijk gepaste decolletees, zonder die gepaste beha's in die fantastisch gepaste zaal, onze nationale tempel Centro Pro Arte?

De naam zegt het al een groots centrum voor ware kunst en om dat op waarde te kunnen beoordelen, moet je keurig en netjes gekleed zijn, anders zou je weleens voor een cultuurbarbaar versleten kunnen worden. En je wilt toch juist proberen je normen zo hoog mogelijk te houden. Dus dames en heren denk erom, gepaste kleding voor je CPA binnen gaat. Maar daar begint al de eerste aanslag op mijn normbesef.

Juist in een tijd op Curaçao waar iedereen schreeuwt om gelijke behandeling van mannen en vrouwen, wordt er een prachtig staaltje discriminatie opgevoerd ten opzichte van de mannelijke bevolking die immers verplicht wordt een kledingstuk (colbert) aan te trekken, waar ze zich helemaal niet in thuis voelen en dat enkel en alleen om dan als een heer in het donker in deze tempel te kunnen zitten kijken of luisteren naar, nou ja wat of wie, dat doet er ook niet toe. Dan heb je het nog niet eens over die onvermijdelijke zweetdruppels die je ten deel vallen in de pauze in de hal van die fantastische tempel waar de airco natuurlijk weer niet werkt (als hij al ooit gewerkt heeft) en waar de bediening aan de bar al eeuwenlang op abominabel laag peil staat.

En wee je gebeente als je dan je heilige colbertje (hoe smerig die er ook uitziet of hoe die ook stinkt, het doet er niet toe) uittrekt. Dat is dan nog eens een echte zonde. Dat is nog eens echt gezag ondermijnend en daarvoor dien je onmiddellijk door de politie verwijderd te worden. Alsof je een misdaad begaan hebt. Wiens gezag wordt dan ondermijnd? Van die zogenaamde norm bepalende directeur?

Sinds wanneer kan een éénling bepalen voor een hele gemeenschap wat voor norm gehanteerd dient te worden? Bestaat er een geschreven wet, goedgekeurd door binnenkort superdik betaalde Statenleden (ook zo'n leuke aanslag op ons normbesef), dat het dragen van een *colbert* verplicht om toegang te krijgen tot een openbare plaats, waar je met een wettig betaaldmiddel een geldig toegangsbewijs voor hebt gekregen (waar zoiets overigens niet op staat), alleen maar de aanduiding niet in ongepaste kleding?

En dan durft die normbepalende directeur ook nog te beweren dat ik het maar uit de kranten moet vernemen, daar heeft het allemaal ingestaan. Dat hij super inconsequent is, vergeet hij erbij te vermelden. Want met veel tamtam heeft hij ook aangekondigd dat als je te laat komt, je niet meer toegelaten wordt, althans niet voor de pauze. Nou op zich een goede maatregel, maar dan moet hij die ook consequent uitvoeren met net zoveel machtsvertoon als hij die niet-colbert dragers weert. Maar nee hoor, woensdagavond kwamen er wel twintig mensen ruimschoots te laat binnen, die nog voor mijn neus moesten inschuiven, wat mij dunkt nog veel hinderlijk is voor de toeschouwer dan wanneer mijn buurman geen colbertje over zijn schouders heeft.

Maar ach, mijn normbesef is toch al veel geweld aangedaan dus dat kan er ook nog wel bij. Net zoals het feit dat ik mijnheer Yankee ook niet heb zien of horen ingrijpen, toen op het toneel op wel zeer ongepaste wijze met elkaar gesproken werd, men op zeer ongepaste wijze gekleed was of zelfs niet gekleed was. Maar ja, misschien is dat wel gepast in zijn gepast of ongepast normbesef.

R. SPONG
Curaçao

MEP-congres

ORANJESTAD — Het jaarlijks congres van de MEP vindt op zondag 27 mei plaats in het Principal Theater in San Nicolas. De congresleuze is ditmaal: 'MEP determiná pa progreso, justicia social y nos libertad'. Onderwerpen die ter sprake zullen komen, zijn diversificatie van de economie, staatkundige ontwikkeling, politiek beleid van de partij en het financieel verslag.

Ontlastend materiaal voor client
Noriega's advocaten spreken met Castro

MIAMI - Advocaten van de vroegere Panamese dictator Manuel Antonio Noriega hebben in maart met de Cubaanse president Fidel Castro gesproken. Deze heeft hun documenten gegeven die Noriega ontlasten inzake de handel in verdovende middelen. Dit heeft een van hen vrijdag gezegd.

Steve Kollin, een advocaat in Miami die Noriega verdedigt, bevestigde een bericht in de Miami Herald van vrijdag dat diens advocaten in Havana met Castro hebben gesproken. Noriega zit in Miami in de gevangenis op de verdenking dat hij voor de Amerikaanse markt bestemde drugstransporten beschermd heeft die uit Colombia afkomstig waren.

“Fidel Castro heeft enige van generaal Noriega's advocaten ontmoet en met hen gepraat over een aantal delicate onderwerpen”, aldus Kollin. “Hij gaf ons ook bepaalde documenten, maar over de inhoud daarvan kan ik niets zeggen”. De advocaten van Noriega praten met de rechter die te zijner tijd het proces voorzit. Zij willen van hun taak ontheven worden omdat zij in vier maanden geen salaris hebben ontvangen. De Amerikaanse regering heeft beslag gelegd op de tegoeden van Manuel Noriega.

Tiriac "waarschuwt" Westduitse pers

Leconte en Forget tonen goede tennisvorm in Hamburg

HAMBURG - De Fransen Henri Leconte en Guy Forget hebben hun goede vorm tijdens het met bijna twee miljoen gulden gedoteerde tennistoernooi in Hamburg bevestigd.

Leconte haalde de kwartfinales door de als derde geplaatste Amerikaan Aaron Krickstein met twee keer 6-4 te verslaan, Forget liet de als vierde gerangschikte Spanjaard Emilio Sanchez met 7-6 6-4 struikelen.

Leconte is aan een opmerkelijke come back bezig. Na een langdurige revalidatie wegens een rugoperatie benadert hij zijn vroegere sprankelende spel.

In Monte Carlo bracht Leconte het onlangs tot de halve finales, op het regenachtige Rothenbaum heeft hij met de Argentijn Davin tot tegenstander zeker ook kansen minstens zo ver te komen.

De vroegere top-tien speler is inmiddels op de wereldranglijst van de 152ste naar de 73ste plaats gestegen. Forget, drie weken geleden verliezend finalist in Nice, is eveneens aan een sterke periode bezig.

Van de toppers zijn in Hamburg alleen nog de nummer een Boris Becker en de als tweede geplaatste Andre Agassi over. Alleen staat de Westduitser, die in zijn roemruchte loopbaan nog nooit een graveltoernooi heeft kunnen winnen, na de simpele winst op de Sovjetrus Andrej Tjerkasov (6-2 6-3) al in de kwartfinales en is Agassi daar nog lang niet zeker van.

REGEN

De 20-jarige Amerikaan stond met 6-7 4-4 achter tegen de Zweed Magnus Gustafsson toen de regen verder spelen onmogelijk maakte. Ook het duel tussen de Amerikaan Jim Courier en de Spanjaard Juan Aguilera moest een dag worden verschoven, waarbij beiden één set hadden verloverd.

Overigens zorgde manager Ion Tiriac van Becker voor opschudding door waarschuwende woorden tot de Westduitse pers te richten. "Als jullie blijven doorgaan met wroeten in het privéleven van Becker dan zou hij de Bondsrepubliek wel eens de rug kunnen toekeren", zei de Roemeen dreigend.

De indeling voor de kwartfinales is: Becker (BRD) -Arias (Vst), Leconte (Fra) -Davin (Arg), Berger (Vst) -Forget (Fra), Aguilera of Courier - Gustafsson of Agassi.

●In het vrouwentoernooi in Rome zorgde de Canadese Helen Kelesi voor een verrassing door de als derde geplaatste Spaanse Arantxa Sanchez-Vicario te verslaan. Kelesi stond twee keer met 2-4 achter, maar won na twee uur en tien minuten toch met 6-4 7-5. Arantxa Sanchez, vorig jaar in de Italiaanse hoofdstad verliezend finaliste en een maand later open Frans titelhoudster, weet haar nederlaag aan vermoeidheid. "Zeven toernooien achter elkaar is wat te veel van het goede", erkende ze.

De ster en veter van Maradona

ROME - Van het kleine dikkertje is niet veel meer over.

De Argentijnse voetbalster, Diego Maradona heeft zich in de laatste maanden aan een streng dieet gehouden. Hij wil koste wat kost zijn beste beentje voor zetten tijdens het komende WK.

Hij zal dan, zoals hier tijdens een training in Rome, wel zijn veter moeten vastmaken, anders ligt hij onverwacht op zijn gezicht!

WK-verdienste

Weinig geld voor succes Roemenen

BUKAREST - Voor de Roemeense voetballers is het eindtoernooi om de wereldtitel in Italië geen vetpot.

De armlastige bond heeft amper tweeduizend gulden per speler over voor het bereiken van de tweede ronde. Met titelverdediger Argentinië, de Sovjetunie en Cameroun als tegenstanders in groep B is die premie voor Roemenië al moeilijk te verdienen.

Een plaats in de kwartfinale levert 8000 gulden op, de halve finale 10.000 gulden en een finaleplaats 12.000 gulden. Mocht Roemenië wereldkampioen worden, dan verdienen de spelers bijna 40.000 gulden.

De vermogende sjeiks van de Verenigde Arabische Emiraten kijken daarentegen niet op duizend gulden meer of minder. Per overwinning kunnen de spelers van het oliestaatje, dat zich voor de eerste keer kwalificeerde voor de eindronde, op ruim 25.000 gulden rekenen.

Een gelijkspel levert altijd nog de helft van dat bedrag op. Tegen de Bondsrepubliek, Joegoslavië en Colombia in groep D zijn de kansen op een succesje echter gering.

Engeland met 5-0 afgedroogd

Oranje-dames in finalestrijd WK hockey tegen Australië

SYDNEY - Het Nederlands vrouwenhockeyteam is er vrijdag opnieuw in geslaagd de finale te bereiken van het toernooi om de wereldtitel. Oranje, regerend kampioen, versloeg in de voorlaatste wedstrijd in Sydney Engeland met een alleszeggende 5-0 en treedt zondag in de eindstrijd aan tegen Australië, dat Zuidkorea na 25 minuten extra tijd in rouw dompelde: 2-1.

Enkele weken geleden in Düsseldorf zei Caroline Leenders nog met veel overtuiging: "Laat die Engelsen maar denken, dat ze van ons kunnen winnen. Dat kan geen kwaad." De nederlaag (1-2) had toen veel te maken met de fantasie-opstelling, het ontbreken van een paar vaste krachten en blunders, die maar een keer in een hockeyloopbaan worden gemaakt.

Het gelijk van Leenders werd snel gehaald. Nederland begon overrompelend en stond na vijftien minuten al met 3-0 voor, dankzij goed hockey en toch ook weer de formidabele strafcorner. Variatie nummer zoveel was afgesproken voor de eerste poging.

De Engelse uitloopsters stoven als geprogrammeerd richting Lisanne Lejeune en Helen van der Ben, Wietske de Ruiter sloeg vrij en koel raak. De linksbuiten van HGC kon vervolgens alles, behalve de 100 meter afleggen in twaalf seconden. Ze kon voor de sfeer in de ploeg en met een gerust hart op de bank na 55 minuten worden afgelost door Carole Thate.

SUPERIEUR

De vroege voorsprong was terecht geen reden voor vroegtijdige gerustheid. Oranje ging voortvarend en superieur verder en onderstreepte het klasseverschil binnen het kwartier met twee doelpunten van Mieketine Wouters. Bij de laatste treffer hielp Vicky Dixon een handje.

Het volkomen afgebluften Engelse elftal, dat in Sydney tot nu toe slechts aardig verdedigde en verder met lelijk spel hoopte dat hardloopsters als Sixsmith en Brown eens de juiste kant op zouden sprinten, werd gedwongen overwegen aan te vallen. Dat was te veel gevraagd. Niet alleen voor, ook na de pauze.

Van een groots duel was toen allang geen sprake meer, vooral omdat daar twee begenadigde en goedwillende ploegen voor nodig zijn. Nederland had die kwalificaties, Engeland ontbrak het aan beide.

In de tweede helft speelde Oranje hockey, en de selectie van Sue Slocombe bleef aan het werk, niet overdreven hard en vooral hulpeloos. Lejeune gaf de verhouding nog iets beter weer door de productie uit de strafhoekslag op 50 procent te houden. Invalster Carole Thate zorgde voor de eindstand.

Onthullingen in Stern

Stasi probeerde Witt om te kopen

HAMBURG - Het voormalige ministerie voor staatsveiligheid in de DDR heeft Katarina Witt tot medewerking willen verplichten.

In ruil voor "Stasi-dienst" had zij voor 5,3 miljoen mark reclame-contracten mogen afsluiten. De tweevoudige Olympisch kampioene kunstrijden heeft steeds categorisch geweigerd.

Witt onthulde de aanbiedingen in een interview met het Westduitse weekblad "Stern". Dit verschijnt vandaag. De miljoenencontracten werden haar tussen 1984 en 1988 aangeboden.

Witt zei steeds nee, omdat de Deutsche Turn und Sportbund (DTSB) individueel afgesloten contracten verbood. In het blad bekent zij, dat ze wel eens gevoelens van spijt kende van haar weigering.

In het zelfde artikel spreekt ze de verhalen tegen, dat zij het lievelingetje van Honecker en Krenz was.

"Ook ik had te maken met idiote zaken. Ik moest vroeger elke afzender van buitenlandse post opgeven. Dat was onbegonnen werk. Na mijn Olympisch kampioenschap kreeg ik duizenden brieven uit de hele wereld. Ik heb geen gevolg gegeven aan dat belachelijke bevel. Ineens werden mijn brieven geopend voor ik ze ontving. Daar heb ik me over beklaagd en was het afgelopen."

Compacte Spelen nu mogelijk

Noorse regering garant voor kosten Winterspelen

BELGRADO - De Noorse regering heeft zich voor 2,2 miljard gulden garant gesteld voor de organisatie van de Olympische Winterspelen in 1994 in Lillehammer.

Dit lang verbeide besluit werd genomen en kwam precies op tijd voor het organisatiecomité, dat in Belgrado rapport moest uitbrengen aan het Internationaal Olympisch Comité. Lillehammer kan nu in 1994 alle accommodaties voor compacte Spelen bouwen.

Zonder overheidsgarantie had de stad moeten uitwijken naar ver afgelegen bestaande stadions en hallen. De totale Winterspelen zullen nu in de stad zelf of in de zeer nabije omgeving worden gehouden.

Het IOC heeft op de laatste dag van zijn vergadering in Belgrado geen beslissing willen nemen over de hippische evenementen bij de Spelen van 1992 in Barcelona.

Papendal, dat namens Nederland kandidaat is als alternatieve organisator van de Olympische paardensport, moet tot minstens het einde van dit jaar afwachten. Het IOC zien of de paardepest komende zomer opnieuw in Spanje opduikt. Zo niet, zal de hippische sport gewoon in Barcelona doorgaan.

Het Catalaanse organisatiecomité meldde in Belgrado dat de accommodatie voor de paarden, net als alle andere sportarena's, uiterlijk in de zomer van 1991 voor gebruik gereed zal zijn.

Schorsingen gehandhaafd

ZÜRICH - De internationale voetbal federatie (FIFA) heeft het beroep tegen de schorsingen van de spelers Mehmet Bazdarevic uit Joegoslavië en Abdul Albalooshi van de Verenigde Arabische Emiraten verworpen.

Beiden blijven voor de duur van een jaar geschorst en zullen dus de eindronde van de strijd om de wereldtitel in Italië moeten missen.

Bazdarevic kreeg de schorsing wegens belediging en bespugen van een scheidsrechter tijdens de kwalificatiewedstrijd tegen Noorwegen in oktober.

Albalosshi liep de straf op omdat hij vorig jaar juli tijdens de internationale kampioenschappen voor militairen een Belgische tegenstander te lijf was gegaan.

* * * * *

SCHAKEN / ROTTERDAM - Jan Timman begint de internationale schaakvierkamp in Rotterdam met zwart tegen de Engelsman Nigel Short. De Sovjetrus Michael Goerevitsj heeft wit tegen de Zwitser Viktor Kortsjnoi. De spelers treffen elkaar twee keer. De laatste ronde van het toernooi is donderdag 17 mei. De winnaar krijgt 15.000 gulden, nummer twee 10.000 gulden.

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

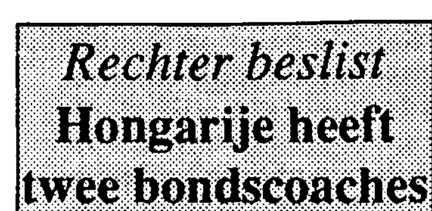
PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

* * * * * *

BUDAPEST - Een rechtbank in Budapest heeft de Hongaarse voetbalbond met een probleem opgescheept.

De rechter besliste dat het contract van de vorig jaar ontslagen Bertalan Bicskei door de bond nageleefd moet worden. Daardoor moet de voetbalbond twee bondscoaches betalen: Bicskei en diens opvolger Meszoly.

Bicskei heeft nog een contract van twee jaar. Hij had een afkoopsom geweigerd en wilde gewoon aan de slag als bondscoach. De bond ging niet op zijn eis in. Daarop stapte Bicskei naar de rechter, die hem in het gelijk stelde.

Nauta leidt Whitbread-race

Voorspoedige race op warme Golfstroom

SOUTHAMPTON - Het Nederlandse jacht Equity & Law II heeft na vier dagen in de zesde en laatste etappe van de Whitbread Round the World Race de leiding genomen in de non-maxi divisie.

De huidige snelheid van de enige Nederlandse deelnemer maakt een finishdatum in Southampton rond 23 mei mogelijk.

Schipper Dirk Nauta heeft voor een koers gekozen die het jacht zo lang mogelijk voordeel geeft van de warme golfstroom, die in noordelijke richting langs de oostkust van de Verenigde Staten stroomt.

De Nederlandse equipe boekt per uur twee zeemijlen meer dan de voornaamste tegenstanders. Inmiddels is de voorsprong op het Franse jacht l'Esprit de Liberté, de naaste belager, opgelopen tot ruim 200 mijl.

De Equity & Law II verkeert nog altijd in puike staat. Door de recordlengte van deze zeilrace om de wereld beginnen zich op andere jachten slijtageproblemen voor te doen.

In de maxi-divisie moesten het Italiaanse jacht 'Gatorade' en het Engelse 'Rothmans' havens aandoen om reparaties uit te voeren aan de mast. In de non-maxi divisie tobt het door vrouwen bemande jacht 'Maiden' eveneens met mastperikelen.

Tot juli 1991

Souness naar tribune toe

LONDEN - Graeme Souness, trainer-coach van Glasgow Rangers, is door de tuchtcommissie van de Schotse voetbalbond (SFA) tot midden 1991 verbannen naar de tribune.

Bovendien werd de Schot veroordeeld tot het betalen van een recordboete. Hij dient ruim 16.000 gulden aan de SFA over te dragen.

Het is overigens niet de eerste keer dat de eigenzinnige trainer-coach werd getroffen door een dergelijke sanctie. In december 1989 werd hij al voor een seizoen naar de tribune verwezen nadat hij een handgemeen had gekregen met een speler van de tegenpartij.

Televisiebeelden toonden op 17 februari aan dat Souness zijn manschappen tijdens het duel tegen Hearts vanuit de spelerstunnel instrueerde. Na die overtreding werd zijn straf verdubbeld.

De tweejarige uitsluiting van Souness betekent geen record. In 1988 werd Jim McLean van Dundee United na een confrontatie met Willie Miller voor drie jaar geweerd uit de dug-out.

Na verlenging 2-1

Australië verslaat Zuidkorea

SYDNEY - Australië heeft zich vrijdag als eerste geplaatst voor de finale van de strijd om het wereldkampioenschaphockey voor vrouwen in Australië. De ploeg versloeg in de halve eindstrijd Zuidkorea, 2-1 na verlenging.

De wedstrijd was een herhaling van de finale van de Olympische Spelen, twee jaar geleden in Seoul. Ook toen won Australië. De formatie stond nooit eerder in de eindstrijd van een WK.

Australië buitte het thuisvoordeel pas vijf minuten voor het einde van de verlenging uit. Pereire voorkwam met haar zesde doelpunt van het toernooi dat strafballen de beslissing moesten brengen. "Het was geluk dat we de eindstrijd bereikten", zei de doelpuntenmaakster. "De vermoeidheid was op het laatst zo groot, dat van goed hockey geen sprake meer was."

Aanvoerder Buchanan had in de 25ste minuut met een velddoelpunt de score geopend voor de Olympische kampioenen. Australië was daarna voortdurend sterker, maar maakte geen doelpunten meer. Daardoor kon Jin in de 49e minuut de stand in evenwicht brengen.

NEW YORK — De uitslagen van de vrijdag gespeelde wedstrijden in de hoogste afdelingen van de Amerikaanse baseballcompetities zijn:

American League
Toronto Blue Jays - Detroit Tigers 4-2; Chicago White Sox - Kansas City Royals 6-4; Milwaukee Brewers - Minnesota Twins 6-3; Oakland Athletics - Baltimore Orioles 5-0; Boston Red Sox -California Angels 3-2; New York Yankees - Seattle Mariners 8-5; Texas Rangers - Cleveland Indians 4-4 (gestaakt, wordt zaterdag uitgespeeld).

National League
Cincinnati Reds - Chicago Cubs 7-5; New York Mets -Los Angeles Dodgers 9-4; Philadelphia Phillies - San Francisco Giants 10-6; Pittsburgh Pirates - Houston Astros 4-3; Saint Louis Cardinals -Atlanta Braves 5-2; San Diego Padres - Montreal Expos 5-3.

Acht aanmeldingen voor vier plaatsen

World League volleybal van acht naar twaalf uitgebreid

PUERTO DE SANTA MARIA - De World League volleybal, de ambitieuze competitie met Nederland als een van de deelnemers, breidt volgend jaar uit van acht naar twaalf landen. De kans is groot dat Cuba, vaak gezien als het sterkste land van de wereld, tot de super-commerciële competitie toetreedt.

Voorzitter Ruben Acosta van de wereldbond FIVB verklaarde in Puerto de Santa Maria (Spanje), waar hij de B-wereldtitelstrijd voor vrouwen bezoekt, dat acht verzoeken tot toetreding zijn ontvangen: Griekenland, Zweden, Zuidkorea, Canada, Cuba, Bulgarije, de Bondsrepubliek en Spanje.

Belangrijkste criterium voor toelating is de wil van de kandidaten het evenement commercieel aan te pakken. Dat wil zeggen: met uitgebreide aandacht van de televisie en reclame rond het veld. Momenteel wordt met Cuba, dat voor de huidige editie niet voldeed aan de voorwaarden, druk onderhandeld.

De begroting van de World League wordt volgend jaar verdubbeld van 7,5 miljoen naar vijftien miljoen gulden. Binnen enkele jaren moet dat ruim 35 miljoen gulden zijn. Acosta wil uiteindelijk toe naar twee competities van twaalf landen, met mogelijkheden tot promotie en degradatie.

VROUWEN IN WL

In de toekomst moeten ook vrouwen hun World League krijgen. Acosta wil echter eerst afwachten hoe de mannen het vele reizen over de wereld verteren. "Ik weet niet of dat voor vrouwen wel zo goed is." De vrouwen spelen vooralsnog een Grand Prix in Europa, die volgend jaar van start gaat.

Volgens Acosta is het noodzakelijk, dat de nationale bonden van de geïnteresseerde landen in snel tempo professionaliseren. De 56-jarige Mexicaan ziet sport als een bedrijf. "Een sport die professioneel wil worden, kan niet geleid worden door amateurs", vindt hij.

Acosta laat nog uitzoeken, hoe het mogelijk was dat van de Nederlandse duels in de Sovjetunie niets op televisie was. Overeengekomen is, dat van elke wedstrijd ten minste vijftig minuten wordt uitgezonden.

ALGEMEEN / TOKYO - Hironoshin Furuhashi is tot voorzitter van het Japans Olympisch Comité gekozen. De 61-jarige Japanner was de eerste zwemmer van zijn land die na de tweede wereldoorlog naar de Verenigde Staten ging om deel te nemen aan wedstrijden. Hij was houder van de wereldrecords op de 400, 800 en 1500 meter vrije slag.

DE JAPANSE deviezenreserve is in april verminderd met 472 miljard dollar tot 73,03 miljard dollar. Het is de vierde achtereenvolgende achteruitgang in even zovele maanden. De reserve is nu de kleinste in meer dan twee jaar. De daling wordt geweten aan interventies van de Japanse Centrale bank om de yen te ondersteunen.

PAUS HULDIGT MEXICAANSE HELDINNEN

In maatschappij van geweld roep om leven levend gehouden

In economisch systeem is mens vaak een ding

TUXTLA - In een maatschappij waarin zich zoveel vormen van geweld voordoen heeft de Mexicaanse vrouw zich vaak doen kennen als een heldin, zo stelde paus Johannes Paulus II vast tijdens de viering van Moederdag in de Mexicaanse plaats Chihuahua. Van deze gelegenheid maakte de paus gebruik op te komen voor het recht om de kinderen op te voeden zoals men die wenst als ouders. Tevens luchtte de paus zijn hart over zaken als de kunstmatige voorbehoedmiddelen. Gevoelvol heeft de paus op de zesde dag afscheid genomen van de bisschop die bij het vliegtuigongeluk om het leven kwam waarbij ook een kleine twintig andere pelgrims het leven lieten. Voor hun nabestaanden had de paus woorden van vertroosting. De indianen in de grensstreek met Guatemala kregen van Johannes Paulus II ook een riem onder het hart gestoken. Ook in de laatste dagen van zijn Mexicaanse bezoek geselde de paus het onrechtvaardige economische systeem dat de mens tot een ding maakt.

Bij gelegenheid van Moederdag welk feest in Mexico eerder wordt gevierd, hield de paus niet alleen een vurig pleidooi op het recht op een godsdienstige opvoeding maar ook beklemtoonde hij de rechten die het kind als zodanig heeft. Een daarvan is dat het een eerlijke en juiste vorming op sexueel gebied krijgt. In dit verband ook veroordeelde hij nogmaals abortus en uitte hij zich negatief over het gebruik van kunstmatige voorbehoedmiddelen.

In een 'maatschappij welke de tekens draagt van dood en gebrek aan liefde zoals het geweld, het sociale onrecht, abortus, euthanasie, het in de marge plaatsen van de mindervaliden en de armen en degenen die niet meer kunnen produceren, in een dergelijke maatschappij is de vrouw geroepen om de roep om leven levend te houden en het respect voor het mysterie voor elk nieuw leven'. Aldus de paus. Dit soort vrouwen zijn ware heldinnen, zo zei de paus.

'Op dit ogenblik van droefheid', aldus een zichtbaar ontroerde paus bij het stoffelijk overschot van mgr Luis Miguel Canton Marin, 'schieten woorden te kort'. Samen met een aantal andere gelovigen was deze bisschop omgekomen bij het verongelukken van het Fokkervliegtuig donderdagmiddag. De niet op het programma staande plechtigheid speelde zich af in de kathedraal van San Marcos in Tuxtla Gutierrez. 'Maar ook in ogenblikken van grote droefheid moet het geloof ons verlichten. De dood is niet het laatste woord. Laten we daarom blijven geloven dat het leven niet ten einde komt, maar veranderd wordt'. Aldus de paus, teruggrijpend naar de prefatie van de dodenmis.

BEMOEDIGING

In dit geloof wilde hij bidden vor de zielerust van de bisschop en de andere slachtoffers. Tevens bad hij om sterkte voor de familieleden van de overledenen en voor degenen die gewond geraakt zijn bij de ramp. Vervolgens zegende hij het stoffelijk overschot met wijwater en bewierookte hij het.

In het grensgebied met Guatemala richtte de paus zich tot de indianen en sprak hen in hun eigen talen ook enige woorden toe. Ook voor hen had woorden van bemoediging in hun vaak troosteloze leven. In deze streek wonen onder anderen enige tienduizenden Guatemalaanse indianen als vluchtelingen. Hoe hopeloos het leven ook mag schijnen, we mogen niet bij de pakken neerzitten, zo drukte de paus de indianen op het hart. Via de aanwezige indianen wilde hij alle indianen van Mexico en de buurlanden begroeten en hen de uitnodiging doen toekomen om te blijven hopen. Ook zij die land en goed moesten achterlaten, zoals het aan zovelen in Midden Amerika is overkomen. 'Weet dat God U nooit en te nimmer vergeet', zo luidde zijn boodschap.

DRIJFVEREN

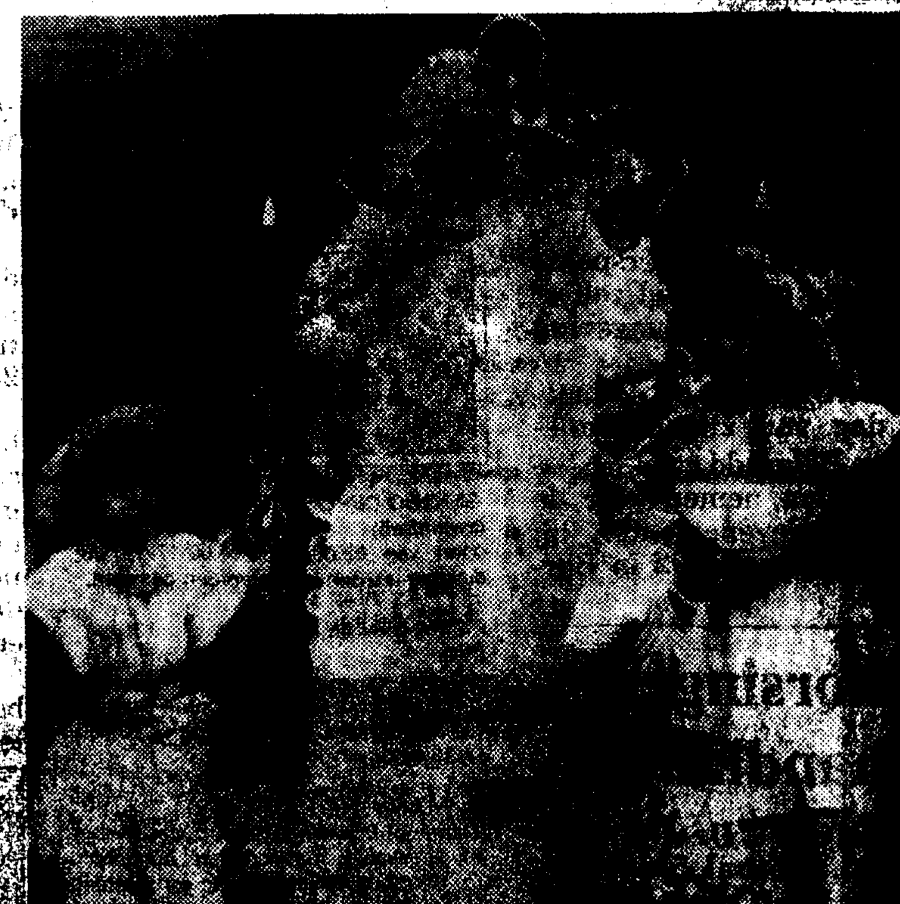
Maar voor de zoveelste keer nam de paus weer het onrechtvaardige economische systeem op de korrel, waarbij de mens, zonder rekening te houden met zijn menselijke waardigheid, beschouwd wordt "als slechts een onderdeeltje van het enorme productie-apparaat'. In een dergelijk systeem wordt zijn arbeid gezien als niet meer dan een stukje handelswaar dat moet beantwoorden aan de wet van vraag en aanbod. Met klem drong de paus er op aan dat daarin verandering wordt aangebracht. De mens, iedere mens moet gezien worden binnen het goddelijke heilsplan, waarover de kerkelijke sociale documenten spreken, samengevat als de sociale doctrine van de kerk.

De paus wilde bij zijn kritiek niet voorbijgaan aan het goede dat bereikt is in landen met een vrij systeem. In goed samenspel tussen het particuliere initiatief en de overheid zijn daarbij goede resultaten geboekt. Maar dit neemt niet weg dat we ons verplicht moeten voelen onze mond te houden voor de defecten welke het heersende economische systeem ook kent, waarbij in niet weinig gevallen winst en consumptie de belangrijkste drijfveren zijn van de economie.

KLASSENSTRIJD

Het uitdragen van de goddelijke heilsleer wil niet zeggen dat er sprake is van inmenging in de politiek. De kerk laat zich niet leiden door enige ideologie of gangbare politieke stroming. Maar de kerk moet wel steeds de vlag van de rechtvaardigheid dragen. Daarom zal de kerk zich ook moeten verzetten tegen elk systeem dat zekere vormen van geweld en van haat wil hanteren als oplossing van de conflicten. De kerk kan de nobele strijd voor het sociale recht niet vergeten welke er in het verleden gevoerd is. Maar hij kan zich daarom toch niet verenigen met programma's waarin de klassenstrijd wordt gepredikt als de enige weg om het onrecht uit te bannen dat de werkende klasse wordt aangedaan.

PAUS BIJ INDIANEN

TUXTLA - Tijdens de viering van het einde van een bijeenkomst van Mexicaanse en Guatemalaanse indianen werd paus Johannes Paulus II geflankeerd door een indiaanse jongen en een meisje. Deze ontmoeting was op de zesde dag van het bezoek van de paus aan Mexico. Morgennamiddag is hij de gast van het bisdom Willemstad en de regering van de Nederlandse Antillen. (AFP-satellietfoto)

In Zuidafrika:

Vermeende moordenaars van kind gelyncht

JOHANNESBURG - In de Zuidafrikaanse provincie Transvaal heeft een woedende menigte vijf mensen gedood die eerder traditionele genezers waren aangewezen als de moordenaars van een vijfjarig meisje. Dat meldt de krant "The Sowetan" vrijdag.

Politiewoordvoerder Phillip Moloto deelde mee dat de vier mannen en een vrouw, tussen de 54 en 79 jaar oud, geboeid naar een afgelegen plaats werden gesleept waar zij levend werden verbrand. Aanleiding voor de lynchpartij in het dorp Gamakweya was de uitspraak van een genezeres dat de vijf verantwoordelijk waren voor de dood van het meisje dat in een rivier was gevallen en verdronken. Volgens haar wilden de "daders" lichaamsdelen van het meisje gebruiken voor hun brouwsels. De politie heeft seventien arrestaties verricht in verband met de moorden.

In SU veel meer verkeersongevallen

MOSKOU - Bij verkeersongelukken in de Sovjetunie zijn vorig jaar 58.460 mensen om het leven gekomen. Dat is een stijging van twintig procent in vergelijking met 1988. Bovendien raakten 346.484 mensen in het verkeer gewond, zo heeft de Sovjet-krant Rabotsjaja Tribuna vrijdag gemeld. Volgens de krant was in tweederde van de ongelukken de oorzaak te wijten aan een "onvoldoende opleiding en een slechte discipine" van de bestuurders.

Officiele Opening Bistro Le Clochard's

Harbor Side Terrace

WILLEMSTAD — Onder het toeziend oog van honderden gasten vond gisteren in Otrobanda de officiële opening plaats van Bistro Le Clochard's Harbourside Terrace, dat zoals de naam al aangeeft, gelegen is aan de waterkant en de bezoekers een direct zicht zal verschaffen op niet alleen de havenmond van het St Annabaai, maar van al hetgeen zich in de St Annabaai afspeelt. Geen enkele andere lokatie op het eiland kan zich erop beroepen haar gasten een even uniek panorama te bieden als vanaf het Harbourside Terrace van Bistro Le Clochard, waar de bezoekers bij wijze van spreken zo vanaf het terras op de passerende boten kunnen stappen, mogelijk is.

De opening werd verricht door de schoonvader van eigenaar Freddy Berends, Peter Burnley, gedeputeerde Ruben Page en de kleine Jessica Berends, dochter van Freddy en Catherine Berends.

Uniek Panorama op de St. Annabaai

Op de Habourside Terrace, dat dagelijks van vijf uur 's middags tot één uur 's nachts geopend zal zijn, zullen gasten in de open lucht, maar wel onder een enorm speciaal in Zwitserland vervaardigd tentzeil, vertoeven. Zij zullen dus niet blootstaan aan de op Curaçao doorgaans zeer felle zonnestralen of andere weersinvloeden. Het circa honderd vierkante meter grote tentzeil werd vervaardigd in opdracht van United Distillers, de fabrikanten van onder andere Johnny Walker-whiskey, alsook van importeur Morris E. Curiel & Sons Inc (MECS) en de grote inzet van MECS-directeur Bert van der Horst.

De bevestiging van het tentzeil, waarvan op Curaçao al eerder exemplaren werden besteld door met name het Avila Beach Hotel en ten behoeve van het cruiseterminal, vond plaats met behulp van kabels, vervaardigd van roestvrij staal. Zowel het zeil als de kabels zijn volledig afgestemd op de lokale klimatologische omstandigheden en kunnen volgens de ontwerpers windstoten van 180 kilometer per uur doorstaan. Het bewijs daartoe werd inmiddels in Europa bij de laatste orkaan geleverd toen soortgelijke constructies het natuurgeweld ongeschonden wisten te weerstaan.

De tafeltjes op het Harbourside Terrace bieden plaats aan ongeveer vijftig gasten, terwijl de terrasbar voor nog eens tien personen zitplaats heeft. Voor het terras, dat niet slechts via het restaurant van Bistro Le Clochard kan worden bereikt, maar ook vanaf het Plasa

Brion rechtstreeks toegankelijk is via een met klinkers afgezet pleintje, werd een speciale menukaart van kleinere gerechten samengesteld. Op het terras, dat met medewerking van onder meer DROV en met behulp van gedeeltelijke financiering van Korpodeko kon worden voltooid, zullen bovendien exotische cocktails worden geserveerd, die niet alleen exquise van smaak zijn, maar ook het oog zullen strelen.

Elke woensdag en vrijdag zal er bovendien van vijf tot zeven uur sprake zijn van een 'hungry hour', als tegenhanger van de gebruikelijke 'happy hour' in andere gelegenheden. Gedurende deze 'hungry hour'-periode zullen namelijk de gasten gratis van verschillende snacks kunnen genieten. Twee lokale musici zullen bovendien op het terras voor de muzikale omlijsting zorgen.

Viering Koperen Jubileum Bistro

De macht van het OM en de rechter

WILLEMSTAD — De president van de Amsterdamse rechtbank, mr B.J. Asscher pleit voor uitbreiding van de taak van het Openbaar Ministerie met een civiele functie. Daar waar het strafrecht als normhandhaving gebrekkig functioneert, en burgers en belangenorganisaties onvoldoende deskundigheid, uithoudingsvermogen en financiële middelen hebben om maatschappelijke misstanden aan te pakken, zou het Openbaar Ministerie in staat moeten worden gesteld een civiele actie in te stellen.

Een pleidooi hiervoor geeft Asscher in zijn boek 'Meesters der Metamorfose. Overwegingen van een rechter'. Dit is een boekje voor de geïnteresseerde leek.

Volgens een recensie in het Nederlandse blad Intermediair is het uiterst zeldzaam dat een rechter zich uitlaat over zijn vakgebied.

Recensist M. van Opijnen schrijft: "Buiten de rechtszaal zijn rechters onopvallende mensen. Zij laten zich zelden inteviewen, zijn niet politiek actief, mengen zich behalve door middel van vonnis en arrest niet in juridische discussies, houden er een weinig spraakmakende leefstijl op na en schrijven geen boeken. De enkele uitzondering die daarom bestaat, bevestigt dan ook slechts de regel. Een regel waarmee de mens achter de rechter het misschien niet altijd even gemakkelijk zal hebben, maar die inherent is aan zijn rol van ultieme conflictbeslechter die het vertrouwen en respect van alle partijen dient te genieten."

MONOPOLIEPOSITIE

Asschers idee om de mogelijkheden van de 'actio popularis' (het aanspannen van een rechtszaak niet in het belang van de eiser zelf, maar in het algemeen belang) uit de breiden, is zeker verder discussie en uitwerking waard, zegt de recensist, maar het valt te betwijfelen of het Openbaar Ministerie hiervoor wel de meest geschikte tak van het overheidsapparaat is. Het zou dan niet alleen op het terrein van het strafrecht maar ook op andere terreinen van de rechtshandhaving een monopoliepositie kunnen verwerven, zonder noemenswaardige ministeriële op parlementaire controle.

Asscher geeft veel aandacht aan de positie van het Openbaar Ministerie. Hij verzet zich tegen de doemdenkerige opvatting dat het strafrechtelijk systeem onbeheersbaar is, maar meent dat het "Hoezeer beheersbaar - in feite niet wordt beheerst omdat de overheid, de minister van Justitie en het Openbaar Ministerie de kansen om er greep op te krijgen en te houden onvoldoende, ja eigelijk nauwelijks benutten".

DE MACHT VAN DE RECHTER

Elders in het 95 pagina's tellende boek heeft Asscher het ook over 'de macht van de rechter'. De rechtbankpresident komt - zij het na enige aarzeling - tot de conclusie dat het met die macht wel meevalt. Overigens zijn de argumenten die Asscher daarvoor aanvoert volgens Van Opijnen bijna allemaal voor tegenspraak vatbaar. Met name valt het hem op dat Asscher het uitsluitend heeft over de theoretische beperkingen van de macht van de enkele rechter in individuele zaken. Door het, al dan niet bewust, buiten beschouwing laten van de enorme invloed van de rechter op bijvoorbeeld het stakingsrecht, de euthanasie, het Nederlandse medialandschap of de studiefinanciering (onder anderen mr Wijnholt, de tegenwoordige president van het Hof van Justitie, red) lijkt Asscher zelf het slachtoffer te zijn geworden van zijn stelling dat voor rechters "de macht vanzelfsprekend wordt". Aldus de tegen-stelling van de recensist.

Het boek is uitgegeven bij Balans, Amsterdam en heeft in Nederland een prijs van Nfl 24,50 meegekregen.

Cursus souveniers en kunstbloemen

WILLEMSTAD—*Afgelopen vrijdag vond de ondertekening plaats van de financieringsovereenkomst van twee sociaal- educatieve projecten. Het gaat om een cursus souvenirs maken en een cursus souvenirs en kunstbloemen. Organisatie is in handen van de Feffijk, in samenwerking met de Sede Antia, de dienst Sociale zaken en de stichting werklozenbeweging. De cursus is gericht op vervaardiging van produkten voor de lokale en toeristische markt.*

WILLEMSTAD — De populaire groep Doble R SSS heeft een verzameling van haar allerbeste nummers op de plaat gezet. Een luxe box is op de markt gebracht met als inhoud vier langspeelplaten.

De volgende nummers zijn uitgekozen voor de zwarte schijven: Zamanakitoko, E mundu ta lora, Mi sopi, Ta mai di si, Un sunchi, Recuerdos no. 1, Poko poko, Den mi '77, Bo tei numa, Trata bo shon bon, La vida continua, Hepa no mordemi si, E ora dushi, Un kas dos bas, Tula, T'ami t'esun, Wise Guy, Mi'n por sin bo, Seguiras queriendome, Awe nochi tin orkan, Ta muhe ta manda mundu, N'ta sistema, Di malu mi ta, Un barku yen, Ayo Marisse, Ta mi Kick, Ousilio, Golpi di bida, Tuma kas n'ane pa, Margarita, Kore toro, Stop di stima Stella, Spin ban dil en Komehein.

HET BRUTO nationaal product van Canada is in februari voor de tweede achtereenvolgende maand gesloncken. Er werd een achteruitgang gesignaleerd van 0,1 procent na een vermindering van 0,3 procent in januari.

ALM sekretaressen volgen cursus

WILLEMSTAD — *De ALM-secretaressen hebben recentelijk deelgenomen aan de door mevrouw Kook-Plaate van Pro-Business georganiseerde cursus 'De secretaresse als verlengstuk van de manager'. ALM-president Kitland Chong (midden) overhandigde het corresponderende diploma aan de deelneemsters. Verder op de foto: mevrouw Kook Plaate (staande vierde van rechts) en Ivan Requena (hoofd Opleidingen ALM) staande eerste van links, en Richard Joubert (PR/ALM) staande helemaal rechts.*

Wit-Gele Kruis heeft 200 plaatsen in SDK stadion

WILLEMSTAD — **In het SDK stadion zijn op de dag van de Paus tweehonderd plaatsen dicht bij het altaar gereserveerd voor bejaarden en gehandicapten. Zij zullen de Heilige Eucharistie op de voet kunnen volgen en twintig van hen zal de Paus een hand geven. Eén en ander kwam tot stand door de voorzitter van het Wit-Gele Kruis, M.J. Middelkamp-Eustatia.** Met name de bejaarden, waarvan enkelen de honderd jaar al gepasseerd zijn, die slecht ter been zijn en die niet op eigen gelegenheid naar het stadion kunnen komen, hebben een plaats toegewezen gekregen. Zij zullen vervoerd worden door de bussen van het Wit-Gele Kruis voor Wijkverpleging.

Vijftig verpleegkundigen van verscheidene instellingen zullen assistentie verlenen, hetgeen noodzakelijk is aangezien vele bejaarden in een rolstoel zullen komen. Twee artsen zijn aanwezig voor het geval zich er problemen voordoen.

Degenen die zich ingeschreven hebben, waaronder ook Bonaireanen en Arubanen, zullen zelf voor hun eten en drinken moeten zorgen. Met name het niet vergeten van de noodzakelijke medicijnen en het toegangsbewijs is belangrijk. De mensen die zich hebben ingeschreven maar nog geen kaartje hebben ontvangen, kunnen contact opnemen met M.J.Middelkamp-Eustatia. Telefoon 79229.

Succesvol bezoek PA-studenten aan Nederland

WILLEMSTAD — Op donderdag 3 mei bracht een groep aspirant-leerkrachten uit Curaçao een bezoek aan de gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen in Den Haag. Op 22 april vertrok vanuit Curaçao een groep vierdejaarsstudenten van de Pedagogische Academie, de zogeheten aspirant-leerkrachten naar Nederland voor een studiereis. Het doel van deze reis was onderwijskundig van aard. Daarnaast werd ook aandacht besteed aan sociaal-culturele aspecten.

Binnen het kader van een uitwisselingsprogramma van de Curaçaose Pedagogische Academie en de PABO Arnhem/Nijmegen zorgde de laatste voor geschikte opvang. De studenten kwamen bij gastgezinnen terecht. Hierdoor was het mogelijk kennis te maken met het Nederlandse gezins- en/of studentenleven.

Door inspanningen van vooral Jan de Caluwé, ex-Pabodocent, die ook jaren op Curaçao heeft lesgegeven, verliep het programma bijzonder vlot. Een werkgroep van docenten en studenten van de PABO-Arnhem zorgde voor de concrete uitwerking onder leiding van docenten Wim Fontein en Maria Teirlinck. Schooltypen als Montessori, Jenaplan en Freinetschool kregen de aandacht. Het tweede gedeelte dat in Den Haag en omstreken plaatsvond, was gelijk het eerste even enerverend als bevredigend. Ook het experiment met computers in het basisonderwijs, waarbij de PABO te Gouda een voortrekkersrol heeft, kwam aan bod.

Bij het bezoek van de aspirant-leerkrachten samen met twee begeleiders aan de gevolmachtigde minister wees Do Rego op de noodzaak voor het opleidingsinstituut om het belang van het 'human capital' steeds voor ogen te houden. Dat 'human capital' is de toekomst van de Antillen. Degelijke en zorgvuldig gerichte vorming en scholing is daarbij onontbeerlijk. De opleiding voor de leerkrachten heeft de zorg voor een brede en verantwoorde vorming. Binnen zo'n kader bezien is een dergelijke studiereis alleszins verantwoord.

De minister onderstreepte het belang van de aandacht voor de vorming van de mens als basis voor sociale, culturele en economische ontwikkelingen van een gemeenschap. Van zijn kant vroeg de minister aandacht van de aanstaande leerkrachten voor de jonge Antillianen die moeilijkheden ondervinden bij de aansluiting bij het Nederlands onderwijs. De deficiënte beheersing van het Nederlands zou daar onder andere debet aan zijn. Bij deze gelegenheid mocht het boek 'Met eigen stem' van de heer Jesurun in ontvangst worden genomen. Om inzicht te verschaffen in de studieopbouw aan de Akademia Pedagogiko Korsou overhandigde de heer Do Rego een studiegids van het lopende studiejaar. Tegelijkertijd liet hij blijken zeer erkentelijk te zijn voor de medewerking van de overheden, zowel op landelijk als eilandelijk niveau.

WILLEMSTAD — Na afloop van de bijeenkomst op het Antillenhuis verbleef de groep op uitnodiging van minister Jesurun nog gezellig bijeen onder het genot van een koele dronk in het gezelschap van vertegenwoordigers van het Antillenhuis. De groep, die uit negen studenten en de heren Do Rego en Severing bestaat, is op donderdag 10 mei teruggekeerd.

Nieuw kantoor KPMG Datam Mirza

WILLEMSTAD —De administratieconsulenten KPMG Datam Mirza NV betrekken op 15 mei een nieuw kantoor aan de dr Hugenholtzweg 40. In verband hiermee wordt maandag een cocktail party gehouden en zullen de gasten nader kennis kunnen maken met de firma.

Paus-munt

WILLEMSTAD — In verband met het bezoek van Zijne Heilige Vader paus Johannes Paulus heeft de regering van de Nederlandse Antillen een herdenkingsmunt uitgegeven.

Mr. Stanley Betrian, directeur-secretaris van de Bank van de Nederlandse Antillen, overhandigde onlangs de eerste herdenkingsmunt aan premier Liberia-Peters en aan minister Gilbert de Paula van Financiën.

Bloedbank: donors nèt toereikend

Vraag naar bloed stijgt door medische ontwikkelingen

WILLEMSTAD — Onlangs werd er via enkele radiostations en TeleCuraçao een oproep gedaan voor bloeddonors met bloedgroep B-negatief. De bloedbank van Curaçao was niet zo blij met deze oproep omdat zij geen toestemming had gegeven voor de oproep en aldus de donors die zich in allerijl naar het St Elisabeth Hospitaal hadden gegeven weer terug naar huis moest sturen.

De bloedbank betreurt de gang van zaken ten zeerste. Als officiele instantie die waakt over de verdeling en de kwaliteit van het geleverde bloed door de donors had zij de betreffende aanvraag tot oproep geweigerd. De vraag tot oproep ging uit van een familie die voor een patiënt in het buitenland (Venezuela) de schaarse bloedgroep B-negatief nodig had. De bloedbank weigerde een oproep via de media te doen omdat er geen sprake van urgentie bestond. De bezorgde familie, die toezegging van vier units had gekregen, heeft toen op eigen initiatief de media benaderd en die ervan weten te overtuigen dat het oproep gelegitimeerd was.

Het betreft de tweede 'valse' oproep in tien jaar. In het verleden moest de bloedbank eerst naar TeleCuraçao komen om een brief te tekenen ter goedkeuring van de oproep. Dit werd echter te omslachtig gevonden en tegenwoordig volstaat men met een telefoontje omdat bekend is wie gemachtigd zijn om de oproep toe te zeggen.

De centrale regeling moet gezien worden als een bescherming voor de bevolking. Op onze eilanden bestaan geen commerciële bloedbanken zoals bijvoorbeeld in Venezuela, waar de betrouwbaarheid van het bloed niet gegarandeerd wordt. Door de bloedlevering centraal te regelen is er tevens een controle op wat er zich binnen de gezondheid van de samenleving afspeelt.

UITBREIDING

De bloedbank op Curaçao verzorgt in samenwerking met de bloedbank op Aruba de vraag naar bloed op alle zes de eilanden. Slechts eenmaal heeft men gebruikt gemaakt van bloeddonors uit Nederland. hetgeen gebeurde onder toezicht van het Rode Kruis. Met de uitbreiding van de operatiekamer en de therapeutische behandelingen stijgt de vraag naar bloed. Dat was tevens één van de redenen om de aanvraag van de betreffende familie te weigeren.

'In een groot land als Venezuela moet de bloedgroep B-negatief te vinden zijn. Wij kunnen met onze beperkte donors niet ook nog eens aan het buitenland gaan leveren. Stel dat we de bloedgroep binnenkort op een van de eilanden nodig hebben. Om gezondheidsredenen mag een vrouw slechts twee en een man drie keer per jaar bloed afstaan', aldus broeder E. Gonesh van de bloedtransfusiedienst.

Gezien de medische ontwikkelingen en de toename van het aantal ongelukkken stijgt de druk op de bloedbank. Tot nu toe heeft de bloedtransfusiedienst, met momenteel ongeveer 2500 leden, zich altijd nèt weten te redden. De vraag naar bloed neemt echter steeds meer toe. Een groter aantal donors zou meer mogelijkheden scheppen. De vier basis bloedgroepen zijn A, O, B en AB, beide in negatief of positief. AB-negatief is van alle mogelijkheden de meest schaarse.

Vereniging diabetici geeft vier lezingen

WILLEMSTAD — De patiëntenvereniging voor diabeten (Soduki) bestaat vijftien jaar. Ter gelegenheid hiervan organiseert Soduki in de week van 20 mei een 'open house' en een aantal lezingen. De 'open house', met verschillende stands en videovoorstellingen, vindt plaats op 20 mei op landhuis Habaai tussen elf en half drie. Die dag geven tevens een viertal sprekers een lezing met als centrale thema 'het samengaan van de reguliere en de alternatieve diabeteszorg'.

Eén van de sprekers is afkomstig uit India, dr Baba K.Kanhai-Mishra, en gespecialiseerd in Ayur-Veda. Dit is de oudste traditionele geneeskunde van onze wereld en ook de oorsprong van de westerse reguliere geneeskunde. Overige sprekers die dag zijn afkomstig van Curaçao, R.E.L.Vonhögen (arts) en uit Nederland, H.F Dankmeijer (internist) en A.Voorhagen (hypnotherapeut).

Op 22 mei en 23 mei bestaat tussen acht en tien 's avonds eveneens de gelegenheid om de lezingen te volgen. Die worden respectievelijk in de 'Princess Ball Room' van het Princess Beach Hotel en in de aula van de UNA gehouden. Waarbij de avond in de UNA met name geschikt is voor verpleegkundigen.

De vereniging Soduki geeft onder andere voorlichting, adviezen en begeleiding over alle aspecten van de stofwisselingsziekte, hetgeen suikerziekte of diabetes mellitus feitelijk is. Op Curaçao bestaan zo'n 7000 gevallen van suikerziekte.

Telefoonboek komt in juni

WILLEMSTAD — Het telefoonboek van Curaçao voor het jaar 1990 is niet zoals eerder beloofd, uitgekomen in februari, maar zal naar verwachting van woordvoerders van het telefoniebedrijf Setel in juni verschijnen.

Een hond heeft ook goede verzorging nodig

WE HEBBEN niet vaak rashonden in het asiel, maar als er eens één binnen komt, is die er vaak slecht aan toe: een triest uit zijn ogen kijkende Doberman, broodmager en ziek; een uitgemergelde Great Dane, kaal en onder de schurft; een Bouvier, zijn eens mooie vacht samengekoekt tot harde plakkaten.

Modehonden, aangeschaft voor veel geld, misschien als statussymbool, als vervaarlijke waakhond of gewoon omdat ze er op de foto of plaatje zo mooi uit zien. Maar echt nagedacht is er bij de aanschaf van zo'n hond niet. De treurige afloop van deze hondelevens is daar het bewijs van.

Dit geldt niet alleen voor rashonden. De dagelijkse stroom van afgedankte dieren naar ons asiel is enorm en de hoge afmaakcijfers liegen er niet om. Grote, kleine, dikke , dunne, gezonde en doodzieke, jonge en oude dieren. Allemaal hebben ze één ding gemeen: ze zijn afgedankt, de eigenaren willen ze niet meer hebben. Want dat schattige, aandoenlijke puppy is groot geworden. De lol is er af. Door onwetendheid en onkunde, door gebrek aan liefde en aandacht van de baas is het dier 'onhandelbaar' geworden.

Dat het hebben van een huisdier geld kost, realiseren velen zich helaas vaak te laat. Na een min of meer ellendige periode van verwaarlozing, na tijden aan een ketting te hebben gezeten of opgesloten in een hok, soms na maanden van rondzwerven, belanden deze dieren uiteindelijk in het asiel. De redenen die er gegeven worden bij afstand, zijn zeer gevarieerd en als het niet zo om te huien was, zou je er zo nu en dan hard om kunnen lachen. De één wil zijn hond niet meer omdat hij blaft, de ander wil hem kwijt omdat hij niet blaft!

Dit stukje begint met een - zij het verbasterd - spreekwoord en het eindigt ook met - zeer wijs - spreekwoord: **Bezint eer ge begint.** Want:

- als je een huisdier (hond, poes, vogel) aanschaft, ben je er gemiddeld zo'n twaalf jaar verantwoordelijk voor!
- een dier kost geld: goede voeding, verzorging, dokterskosten.
- een hond (vooral die van grote rassen) heeft ruimte nodig en de mogelijkheid om zijn energie op een gezonde manier kwijt te kunnen. Langdurige opsluiting of vastzetten aan een korte ketting is voor de ontwikkeling en karaktervorming van alle honden funest.
- **een dier vraagt tijd, aandacht en liefde van de baas,** het moet opgevoed worden.

Kunt u aan deze voorwaarden niet voldoen, begin dan niet aan een huisdier. Denk goed na alvorens u dat schattige puppy uit het nestje van de buurhond aanneemt. Misschien, als we allemaal verstandig worden, dan dat de trieste stroom van afgedankte dieren naar het asiel minder wordt!

Ter illustratie volgen hier de **afmaakcijfers** van de laatste vier jaar:

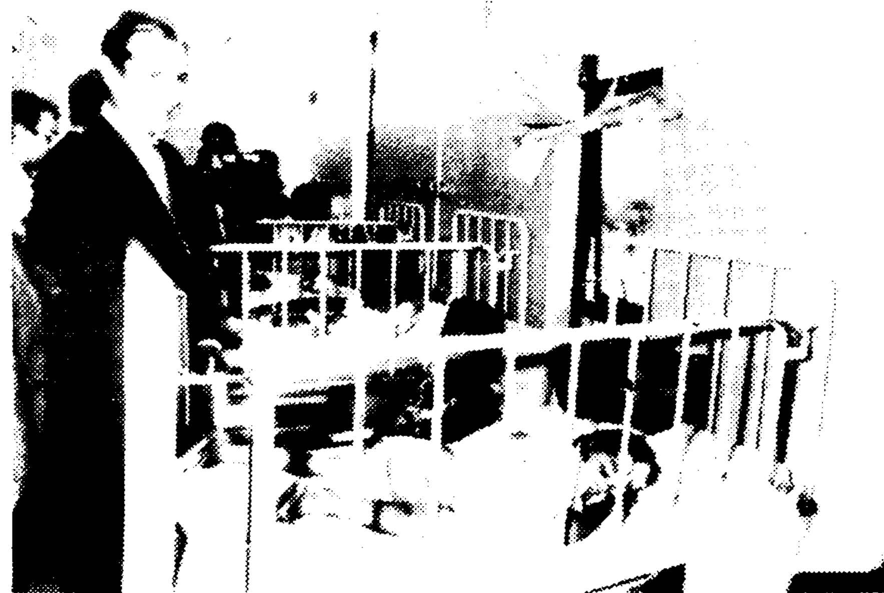
	volw hond	pups	poezen	totaal
1986	1.543	582	307	2.432
1987	1.695	819	434	2.948
1988	2.220	1.450	1.128	4.798
1989	3.065	1.974	1.533	6.572

Bovendien werden er in 1989 333 loslopende handen en 55 poezen gevangen die alle afgemaakt moesten worden. Het totaalcijfer voor 1989 wordt hiermee 6.960!

MENSEN

Plotseling wél aandacht

■*Plotseling kreeg het kinderziekenhuis te Planaltina, een satellietstad van de Braziliaanse hoofdstad Brasilia, alle aandacht van de overheid. Zelfs president Fernando Collor de Mello kwam op bezoek: er was een kind gestorven ten gevolge van de gebrekkige verzorging. Er is niet bekend gemaakt hoeveel geld dit bezoek heeft opgeleverd om de situatie in het ziekenhuis te verbeteren.*

Wega di Number Kòrsou

8 1 3 9 6 10 7 4 2

5591
0863
2412

De Raaff

De pianist **André de Raaff** is maandag op 78-jarige leeftijd in zijn woonplaats hilversum overleden. Dit is pas donderdag bekend geworden. De Raaff verwierf vooral grote bekendheid tussen 1945 en 1965, toen hij met zijn collega-pianist Jacques Schutte een vermaard duo vormde.De raaff studeerde piano aan de conservatoria van tilburg en amsterdam. Hij begon als pianist bij de stomme film. In 1936 maakte hij een toernee door de Sovjetunie. Hij speelde in veel orkesten. Sommige daarvan stonden onder zijn leiding. De Raaff was jarenlang begeleider van onder anderen Wim Sonneveld en Jan de Cler. André de Raaff speelde veel voor televisie en radio. Verder maakte hij veel platen. Bovendien stond hij aan de wieg van successnummers als *"Old Timer"*, *"Ik Sta op Wacht"*, *"Mijn geld is op"* en *"Kerstmis in de Jordaan"*. Hij was tot 1975 verbonden aan de NOS, waar hij muziekregisseur was.

Telefoneren tijdens operatie

De PTT-slogan *"Laat eens wat van je horen"* is in het streekziekenhuis Koningin Beatrix in Winterswijk doorgedrongen tot de operatiekamer. Patienten die met een plaatselijke verdoving een operatie ondergaan, kunnen met een draadloze **telefoon** het thuisfront over de vorderingen informeren. Volgens anesthesist N. Jack, initiatiefnemer van de operatietelefoon, spreekt het bellen tot de verbeelding van de patienten. De noviteit is twee maanden geleden ingevoerd. "Patienten zijn tegenwoordig zo snel helder, zelfs tijdens een operatie, dat in overleg met collega's het idee is geboren om ze direct naar huis te laten bellen om te vertellen hoe ze het maken. Dat komt veel geloofwaardiger over dan wanneer de dokter of verpleegster belt. Een meerderheid van de patienten vindt het prachtig", aldus Jack.

Angst voor Tsjernobyl

Een 24-jarige vrouw uit het Brabantse Langenboom heeft zich vier jaar lang in plastic gehuld uit angst voor radioactieve straling na het ongeluk in de kerncentrale in het Russische **Tsjernobyl**. Dit heeft een woordvoerder van de Rijkspolitie van Mill bevestigd. De vrouw leefde vier jaar, gewikkeld in plastic, op een bank middenin de woonkamer, waar ze werd verzorgd door haar ouders. Ze at alleen ingeblikt voedsel van vóór de Russische kernramp. Ze kwam slechts van de bank om naar het toilet te gaan. Door gebrek aan beweging zijn haar gewrichten ernstig vergroeid. De vrouw droeg nog steeds de kleren van vier jaar geleden en was ernstig ondervoed. Zij is inmiddels opgenomen in het Sint Radboudziekenhuis in Nijmegen.

De politie kwam het schrijnende geval ter ore en schakelde een plaatselijke arts in die de situatie ontdekte. Het gezin staat in het dorp bekend als zonderling en leefde zeer afgeschermd van de buitenwereld. De arts trof in het huis een complete chaos aan. Het huis was zwaar vervuild en moest worden gedesinfecteerd. De ouders verklaarden tegenover de politie dat zij uit ingewonnen adviezen hadden begrepen dat hun dochter een fobie had, die vanzelf wel zou overgaan.

Moederdag

In de week voor **Moederdag** was de aanvoer van snijbloemen van de bloemenveiling Westland beduidend groter dan vorig jaar, maar tot verdriet van de tuinders werd de reeks van recordomzetten in geld voor het eerst sinds jaren doorbroken. De omzet van snijbloemen bleef met 33,8 miljoen gulden 14,6 procent achter bij vorig jaar, terwijl het aantal karretjes met bloemen voor de veilingklok met 6,6 procent steeg. Het goede weer van vorige week zorgde voor een flinke stijging van de aanvoer en het gevolg was een prijsval, aldus de veiling.

Filmfestival van Cannes

Nastassia Kinski, Roman Polanski en Clint Eastwood bevonden zich donderdagavond onder de tientallen vedetten die de opening van het 43ste **Filmfestival van Cannes** luister kwamen bijzetten. Zo'n 2.000 mensen verdrongen zich voor het festivalpaleis aan het Middellandse zeestrand om een glimp te kunnen opvangen van filmsterren en eregasten. Het festival werd geopend met de film "Dromen" van de 80-jarige Japanse regisseur Akira Kurosawa. Dzee film dingt overigens niet mee naar een prijs. Dat doen wel 19 andere films, waaronder drie Amerikaanse produkties (van de regisseurs Clint Eastwood, David Lynch en Alan Parker) en drie Franse (van Jean-Paul Rappeneau, Jean-Luc Godard en Bertrand Tavernier). Verder dingen er vier films uit Oostbloklanden mee en produkties uit Burkina Faso, China, Colombia en Japan. De jury staat onder leiding van de Italiaanse regisseur Bernardo Bertolucci. Het festival duurt tot 21 mei.

Slachtoffers van de oorlog

De Centrale Vereniging voor de Joodse Geestelijke Gezondheidszorg krijgt de laatste jaren steeds meer vragen om gespecialiseerde hulp aan **oorlogsgetroffenen** en hun kinderen. De vereniging bestaat uit het Sinai-centrum (een psychiatrisch ziekenhuis) in Amersfoort en de Joodse Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg (JAGGZ) in Amsterdam. De vereniging meldt dat er vorig jaar 435 nieuwe aanmeldingen binnen zijn gekomen van mensen die een beroep deden op hulp van de JAGGZ, een landelijk werkende joodse RIAGG. Vergeleken bij 1988 kwam dat neer op een stijging van 25 procent en bij 1987 van 49 procent.

Hotel voor gehandicapten

Er komt in 1993 een **hotel voor gehandicapten** in Amsterdam. Het wordt de eerste in zijn soort in Nederland. De plannen voor de bouw van dit Linneaus hotel (kosten circa zes miljoen gulden) zijn vrijdag in Amsterdam bekendgemaakt. Een boekje met informatie over het project werd aangeboden door H. van Zijl, oud-nieuwslezer van de Radionieuwsdienst van het ANP, aan wethouder I. Genet (Stadsvernieuwing). Tot de bouw van het hotel werd besloten na een onderzoek dat enkele jaren geleden werd gedaan door het Gehandicapten Overleg Amsterdam. In dit overleg zijn zestien organisaties gebundeld. Het onderzoek toonde aan dat er praktisch geen mogelijkheden zijn voor gehandicapten om in de hoofdstad te overnachten.

Er zijn weliswaar hotels die over een of meer aangepaste kamers beschikken, maar een hotel dat compleet is toegerust voor deze groep is er nog niet. Door het tekort aan geschikte kamers zijn gehandicapten in het nadeel omdat ze vaak in groepen reizen vanwege de begeleiding die ze nodig hebben.

Het nieuwe hotel krijgt 40 kamers (80 bedden) en richt zich op de prijzen in de twee- en drie sterrencategorieën. Het zal worden gebouwd op de hoek van de Linnaeusstraat en de Mauritskade. In de Dapperbuurt heeft voorheen altijd een hotel gestaan, de Poort van Muiden. De gemeente Amsterdam heeft in het uitwerkingsplan nog ruimte overgelaten voor zowel een hotel als woningen.

Het is bedoeling dat het hotel zich straks financieel zelf zal moeten bedruipen, zo deelde de voorzitter van Stichting Linnaeushotel, B. Versteege, vrijdag mee. "Alleen voor de oprichtingskosten zullen we subsidie nodig hebben". Voor deze financiele steun zal worden aangeklopt bij de overheid, de toeristenbranche en belangenorganisaties.

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.00 Telefiesta met tante Irma;
18.30 Going great;
19.00 Kòktel Turistiko met captain Sterling;
20.00 Notisiero Tele-8;
20.30 Shete dia;
21.00 Special: 'Bezoek paus';
21.45 Special: 'El rosario del Papa';
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Estreno;
23.30 Sluiting.

ZONDAG

14.30 Raggedy Ann & Andy;
15.00 Special met Reina Joe;
15.00 Wega di Number Kòrsou;
15.15 Aankomst van paus Johannes Paulus II;
16.00 Uitzending vanuit Fort Amsterdam;
18.30 Uitzending Heilige Misviering vanuit het SDK;
21.30 Special;
21.45 Vertrek van paus Johannes Paulus II;
(wijzigingen voorbehouden)

TBS

ZATERDAG

16.35 Fishing with Roland Martin
17.35 Fishin' with Orlando Wilson
18.05 World championship wrestling
20.00 Baseball: Atlanta Braves vs Saint Louis Cardinals
22.45 US Olympic gold
23.45 Night tracks: 'Chatbusters'

ZONDAG

14.05 Baseball: Atlanta Braves vs Saint Louis Cardinals
16.50 Wrestling's greatest hits
17.05 Good Times
17.35 The Jeffersons
18.05 NWA main event
19.00 Movie: 'Wild North' (1952, Stewart Granger)
21.00 Nat'l Geo. Explorer: 'Sunken warships'
23.00 Future watch
23.30 Please help me lose weight
24.00 Beauty breakthrough

HBO

ZATERDAG

15.15 Loverboy (PG13)
17.00 Hot to trot (PG)
18.30 Police Academy III (PG)
20.00 Comic relief '90
24.00 Loverboy (PG13)

ZONDAG

15.30 The in crowd (PG)
17.15 Willow (PG)
19.30 Encyclopedia Brown: 'Boy detective - Case of the Ghostly Rider'
20.00 Say anything
21.45 Chimps: So like us
22.15 Scrooged (PG13)
24.00 Miracle mile (R)

Italiaanse musicus dood

VENETIE - De Italiaanse componist Luigi Nono is op 66-jarige leeftijd in zijn woonplaats Venetie als gevolg van een slepende ziekte overleden. Dat heeft zijn familie woensdag bekendgemaakt. Nono werd beschouwd als een van de meesters van de hedendaagse muziek.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Hovers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen (adjunct-hoofdredacteur)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaan Moenirlalam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbte Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel: 2285

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewall-weg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Halkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Distrioo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Nassaustraat 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Liefdadiger

5210 — De Upsterwoldse heide is bedekt met de plantensoort die hier bij voorkeur groeit: de gewone of struikheide (Calluna Vulgaris). Doch ook treft men er de fijne of dopheide aan (Erica Tetralix) - en het is dan ook geen wonder dat deze streek zeer gezocht wordt voor het genieten van een piknik in de vrije natuur.

De heer Brekel had er, om nog meer lichtpuntjes in het leven van de bezoekers te brengen, een Lunapark doen optrekken, dat veel natuurminnaars trok.

Maar het zien van het dichtbewolkte reuzenrad bood de ondernemer dit keer geen vreugde. Met een gedwongen glimlach bewoog hij zich achter heer Bommel aan om een geschikt plekje te zoeken.

'Waarom doe ik dit eigenlijk?' prevelde hij transpirerend. 'Ik ben een vrije Brekel, maar toch valt dit mij moeilijk om te blijven lachen. Dit is vreemd; er is iets onnatuurlijks aan de hand, dat voel ik!'

Heer Ollie had geen tijd voor zulke gedachten. Hij torste zijn piknikmand en stapte struikelend en springend voort door de Calluna Vulgaris totdat hij in de buurt van een boomgroepje belandde.

Daar stond een verborgen cameraman leuke tooneeltjes te schieten voor het tv-programma voor die avond.

'Kijk daar es!' sprak zijn collega, die de microfoon bediende. 'Dat is meneer Brekel zelf? Die moeten we hebben, Piet. Een reuze ideetje om hem mee te laten doen aan zijn eigen programma!'

'Reuze', beaamde de ander. 'Stuntje hoor, dan blijven we pas lachen! Hoe doen we dat?'

'We zullen hem een paar woorden laten zeggen', hernam de eerste - en hij begon zich omzichtig en doortocht te banen om bij de grote man te komen......

HENRY ® **By Dick Hodgins**

LIMA BEANS
PEAS
BANG!
PEAS
BLACK-EYED PEAS

BONER'S ARK ® **By Addison & Frank Johnson**

WHAT'S BONER DOING?
HE'S LISTENING TO THE WHALES SINGING!
DON'T LAUGH! THEY'RE A LOT BETTER THAN THOSE ROCK GROANERS YOU HEAR ON THE RADIO!

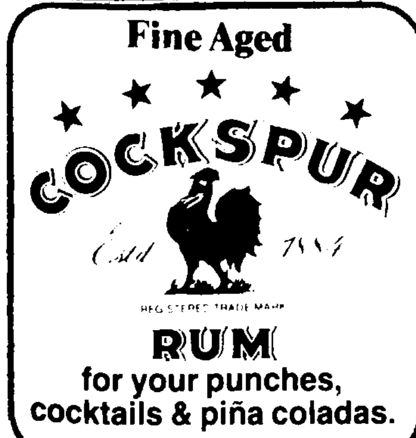
BEETLE BAILEY ® **By Mort Walker**

THE GENERAL WON'T LET ME GIVE HIM MY REPORT IN PERSON, SO I'LL FAX IT TO HIM
CALL SERVICE, MISS BUXLEY, THAT MACHINE HAS GONE HAYWIRE

REDEYE ® **By Bill Yates & Mel Casson**

I BEEN 'ROUND HERE ALL MUH LIFE, REDEYE, AN' TAKE MUH WORD FER IT...
THAT THAR'S A SURE SIGN WE GONNA HAVE A SEVERE SUMMER!

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur -Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel : 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: **openingstijden Slachthuis** i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

(13 mei)
SENTRO DI BARIO SALIÑA
10.00 uur viering Moederdag.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

KRALENDIJK — Tijdens de receptie vrijdagavond van Grupo Folkloriko Kayena kwamen veel belangstellenden hun gelukwensen aanbieden aan de dansgroep die op 11 mei haar derde lustrum vierde. De groep staat onder leiding van de dames E.S. Carolina en V. Rosario. De jeugdgroep heeft zowel op Bonaire als op Curaçao grote bekendheid gekregen door de vele optredens bij culturele gelegenheden. Ook in Venezuela en Colombia werd opgetreden.

Twee jaar geleden bood het cruiseschip Ambassador, dat Bonaire wekelijks aandeed, Grupo Folkloriko een cruise aan in het Caribisch gebied als dank voor het elke week belangloze optreden van Grupo Kayena aan boord van het schip.

foto: de jeugdige dansers met geheel links E.S. Carolina en rechts V. Rosario.

Grupo Folklorico Kayena

Fudecu: meer organisaties betrekken bij activiteiten

KRALENDIJK — Het bestuur van de Fundashon Deporte i Cultura (Fudecu) is tevreden over de bijeenkomst van de leden van Fudecu waar van gedachten werd gewisseld over de beide dagen van Rincón en de dagen die in de komende jaren nog zullen gaan volgen. Volgens het bestuur zijn er enkele zeer belangrijke punten aan de orde gesteld waarmee ongetwijfeld rekening zal worden gehouden wanneer opnieuw een programma voor de Dag van Rincón samengesteld wordt. Het Fudecu-bestuur betreurt het echter wel, dat degenen die zulke felle kritieken hebben geleverd zelf niet de moeite hebben genomen om aanwezig te zijn en daardoor bij te dragen aan de mogelijkheid het feest in de toekomst nog beter te laten slagen. Volgens het bestuur zijn de kreten die geslaakt zijn in de medium dus slechts bedoeld geweest om onenigheid te zaaien en het grootse werk dat Fudecu verricht te stoppen. Overigens is het bestuur er zich wel van bewust, dat waar gewerkt wordt ook fouten gemaakt worden. Dat is dan ook de voornaamste reden dat de vergadering afgelopen woensdag werd belegd. Voor de komende jaren hoopt het Fudecubestuur echter van harte, dat meerdere mensen zich zullen aansluiten. Niet alleen voor de dag van Rincón maar ook voor andere activiteiten. Een dezer dagen zal ook meer aandacht besteed gaan worden aan de jonge sportlieden en daarvoor zal een programma opgesteld worden.

Voor Fudecu zal de Rancho Don Pedro ook in de toekomst de centrale plaats blijven waar de activiteiten worden georganiseerd. Met nadruk wijst Fudecu er nogmaals op, dat het doel van de activiteiten niet is om winsten te maken of misbruik te maken van ingezamelde gelden. De gelden zullen worden aangewend voor het welzijn van de gemeenschap Fudecu: 'Dat is dan in tegenstelling tot anderen die bijvoorbeeld een festival organiseren, hetzij voor zangers of voor carnaval en waarbij het enige doel is om persoonlijke voordelen te behalen. Nooit kan daar nagegaan worden wat met het geld is gebeurd'.

KRALENDIJK — Dinsdagmiddag werd de eerste les voor het snaarinstrument cuarta gegeven. Dit gebeurde onder auspiciën van het Instituto Venezolana dat onlangs werd geopend aan de J.A. Abraham boulevard. De belangstelling voor de cursus was erg groot.

Foto: Maurice Reyna uit Venezuela die met lessen is belast.

Les in snaarinstrumenten

Tekort aan politie probleem op Bonaire

KRALENDIJK — Vrijdagmiddag belegde het hoofd van de lokale politie George Soliana samen met brigadecommandant inspecteur der tweede klasse Robert Antonius een persconferentie over het onlangs afgeronde jaarverslag van het politie-apparaat. Op vrijwel alle fronten van de politiediensten bleek ook het afgelopen jaar een schrijnend tekort aan personeel.

Een structureel probleem dat op Bonaire trouwens al vele malen is aangeroerd maar waarbij de regelmatige wisselingen om het departement van Justitie ook geen goed aan doet. Gezaghebber George Soliana wees er ook verschillende malen op, dat veel eilandelijke problemen weer vertaald moesten worden voor het Land, aangezien uiteindelijk daar de beslissing valt. Politiepersoneel wordt centraal opgeleid en dan verdeeld over de eilanden. Zij het, zoals inspecteur Antonius naar voren bracht, dat studenten van de eilanden na hun opleiding in het algemeen weer naar hun eigen eiland terugkeren.

Gezaghebber George Soliana opende de persconferentie en belichtte al direct het probleem van het tekort aan personeel. Iets wat brigade-commandant eveneens herhaalde en ook naar voren gebracht werd door het hoofd van de geuniformeerde dienst Dolfi Davelaar en het hoofd van de afdeling recherche Izequiel Josepha. Gezaghebber Soliana zei onder andere, dat het gebrek aan politiepersoneel van de overige leden van het korps niet alleen een grote hoeveelheid fantasie, maar vooral motivatie vergde om toch naar behoren te kunnen functioneren.

Gezaghebber: 'Ik geloof dat we met recht trots kunnen zijn op ons korps en de manier waarop zij hun werk verrichten. Het afgelopen jaar was ook voor de politie een heel turbulent jaar, waar een handtekeningenactie werd georganiseerd wegens vermoede mishandelingen door de politie. Zelfs werd er door Michiel Bijkerk een hongerstaking gehouden. Het meest opvallende echter was wel dat ook 1989 ons een politiekorps gaf dat nummeriek geenszins op formatiesterkte was'.

Volgens Soliana is het toch opvallend dat het politiekorps vrijwel optimaal de werkzaamheden wist te verrichten zelfs onder deze moeilijke omstandigheden. Hij was dan ook vol lof over het Bonaireaanse korps aangezien zoals hij opmerkte 'het werkaanbod beduidend hoger was dan het personeelsbestand groot was'.

Op historische eik van Austin:

Negen jaar voor "moord"

AUSTIN - Een 46-jarige Amerikaan is tot negen jaar gevangenisstraf veroordeeld omdat hij een vijfhonderd jaar oude eik had "vergiftigd" in Austin, in de Amerikaanse staat Texas.

Onder deze voor driekwart dode eik is volgens de overlevering het vredesverdrag getekend tussen de indianen en de pionier en kolonisator van Texas, Stephen Austin naar wie de stad genoemd is. Paul Cullen heeft volgens de aanklacht begin 1989 de eik "vergiftigd" met een sterk middel om een occulte praktijk te plegen: de liefde "doden" die hij voor een vrouw gevoelde. Cullen, die al een celstraf uitzit wegens diefstal, had levenslang kunnen krijgen. "U moet beslissen hoeveel waarde een boom heeft", had de openbare aanklager tegen de jury gezegd. De stad Austin heeft ongeveer honderdduizend dollar aan giften binnengekregen om de historische eik te redden. Men heeft een voedingsmiddel in de grond gespoten en de grond rond de wortels van de boom vervangen, maar de deskundigen hebben er een hard hoofd in dat de eik de aanslag overleeft.

» stockmarket « NEWS

AMSTERDAM MAY 11, 1990

AKZO	119,70	NAT.NEDERL.	72,90
AMRO BANK	74,30	PHILIPS GLOEIL.	31,40
BOLS LUCAS	176,00	ROBECO	94,90
GIST BROCADES	32,60	RODAMCO	79,10
HAGEMEYER	106,70	ROLINCO	93,90
HEINEKEN NV	120,00	RORENTO	G.N.
KLM	32,30	ROYAL DUTCH	139,50
KON.NED.PAP.	44,60	UNILEVER	143,90

NEW YORK STOCK EXCHANGE MAY 11, 1990

ABBOTT LABS.	70 7/8	+ 1 1/8	HOMESTAKE MNG.	18 3/8	- 1/8
ALCAN	21 3/4	+ 1/2	IBM	111	+ 1 5/8
AMER.BRANDS	65 3/4	+ 1	ITT	57	+ 2 1/4
AMERICAN EXP.	28 3/4	+ 1	JOHNSON & J.	60	+ 1 1/4
APACHE	15 1/2	+ 7/8	KELLOGG	66 7/8	+ 1 1/4
AM.TEL.& TEL.	42 1/4	+ 1	MERCK & CO	77 1/4	+ 1 5/8
AMOCO	54 7/8	+ 1 3/4	MINNESOTA MNG.	83	+ 1 3/4
ANHEUSER B.	39 3/4	+ 1 1/8	MOBIL CORP.	61 3/4	+ 7/8
BECTON DICK	61 1/4	+ 1/4	MONSANTO	107 1/2	+ 3 1/4
BORDEN	34 1/8	+ 1 1/4	NCR CORP.	68 1/4	+ 1/8
CAMPBELL S.	51 3/4	+ 1/2	NORF.SOUTH	40 1/4	+ 5/8
CHRYSLER	16 7/8	+ 5/8	NORTHROP CORP.	17 3/4	+ 3/8
CITICORP	24	+ 1 1/4	PARAMOUNT COM.	47 3/8	+ 1/2
COCACOLA	83 1/4	+ 1 1/4	PLACER D.M.	16 3/8	- 1/4
DIGITAL EQ.	88 5/8	+ 7/8	PFIZER	60 5/8	+ 3 3/8
DUPONT	38 5/8	+ 1 1/8	PHELPS DODGE	62 1/8	+ 1 3/8
EAST.KODAK	40 5/8	+ 1 1/2	PHILIP MORIS	44 1/4	+ 7/8
EXXON	47 7/8	+ 1 1/4	POLAROID	43 5/8	+ 1/8
FORD	46 3/8	+ 7/8	QUAKER	50	+ 1 1/8
GENL.ELECTR.	68 1/8	+ 7/8	RALSTON P.	85 1/2	+ 7/8
GENL.MOTORS	47 1/4	+ 1 1/4	SARA LEE	27 5/8	+ 1/4
GILLETTE	53 3/8	+ 1/4	SHELL TRP.TR.	46	+ 1 1/2
HEINZ	33 5/8	+ 5/8	UPJOHN	38 7/8	+ 1 1/8
HILTON	48 1/8	UNCH	UNOCAL	30 5/8	+ 3/4

DOW JONES

INDUSTRIALS	2801.57 + 63.06
TRANSPORTATION	1177.45 + 16.71

CLOSING MARKET COMMENT MAY 11, 1990.
DOLLAR DOWN SHARPLY AGAINST YEN. U.K. RETAIL PRICE INDEX ROSE 3% IN APRIL. U.S. APRIL RETAIL SALES FELL 0.6%. U.S. APRIL PRODUCER PRICES FELL 0.3%. TREASURIES UP ON PPI/RETAIL DATA. NEW YORK STOCKS SURGED ON VERY ACTIVE TRADING. ADVANCES BEAT DECLINES 4 TO 1 ON VOLUME OF 234 MILLION SHARES.

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.
INVESTMENT DEPARTMENT
For further information call
Tel. 612511/612991/612294

Conforme cu boluntad di Dios, agradecido pa loque el a nifica pa nos, nos ta anuncia cu a fayece cristianamente:

JAMES LOUIS (JIM) WEVER
na edad di 64 aña

Den nomber di su esposa **Annie Wever-Garrido**

Su yiunan	:	**Ronny y Edwina**
		Jerry y Shirley
		Artie y Marisela
Su nietonan	:	**Nicole, Thiara, Eleazar y Zilha**
Su rumannan	:	**Mien Brandt y familia**
		Jenny de Groot y familia
		Maggy Abraham y familia
		Harry Wever y familia
		Anna Wever y familia
		Helen Wever y familia
		Egbert Wever y familia
		Vda. Celsa Wever y familia
		Vda. Aida Wever y familia
Su suegra	:	**Ana Garrido Lacle**
Su cuñanan	:	**Felix Garrido y familia**
		Adolfo Garrido y familia
		Lola Garrido y familia
		Carlos Garrido y familia
		Mechy Croes y familia

Y familianan **Wever, Garrido, Lacle, Gomez, Junis, Abraham, Brandt, de Groot, Does, Oduber, Posner, Rafael, d'Abreu, Noguera, Aristeguleta, de Jong, Pietersz, Croes y Marquez,** nos ta invita tur familia, amigo y conocirnan pa asisti na un Santo Sacrificio di Misa y e acto di entiero cu ta tuma lugar dialuna 14 di mei pa 4'or, saliendo for di Iglesia Fatima na Dakota pa Santana Catolico na Boerhaavestraat. For di 2:00'or di atardi e restonan mortal lo ta reposa den Misa.
Despues di entiero no ta recibi bishita di condolencia na cas.
Agencia Funeraria Zepp Wever ta extende palabranan di condolencia na familianan di e fallecido.
Aruba, 11 mei 1990.

Van ons is heengegaan onze geliefde vader, grootvader en schoonvader:

Pascual Nicolaas Wawoe
(Patricio)
Weduwnaar van Antonia Wawoe-Hooi

Namens zijn kinderen	:	**Liglo Wawoe en familie**
		Eddy en Poppy Wawoe-Wolfschoon en familie
		Gilbert en Brigitte Wawoe-Ziegler en familie
		Judith en Boy Calvo-Wawoe en familie
		Pascual (Ronny) Wawoe
kleinkinderen	:	**Diederik en Kilian Wawoe**
		Pascual en Jessica Wawoe
		Sharitza en Roxanta Calvo
Zuster	:	**Arabella Hansen**
overige Familieleden	:	**Wawoe, Wolfschoon, Ziegler, Calvo, Hooi, Ricardo, Alberto, Asjes, Willems, Sluis, Soliano, Regina, Bito, de Windt, Martis.**

Gelegenheid tot condoleren: maandag 14 mei vanaf 1 uur 's middags in R.K. Kerk te Groot Kwartier. Om 16.00 uur is er een Heilige Mis in de R.K. kerk te Groot Kwartier, waarna de begrafenis zal plaatsvinden op het R.K. Kerkhof te Santa Rosa.

Hierbij maken wij bekend dat in Nederland is overleden onze geliefde vader, schoonvader, grootvader en overgrootvader, de heer

Frits I.C. Lobo
op de leeftijd van 89 jaar

De uitvaart zal plaats vinden op dinsdag 15 mei in Nederland.

Fam. S.L.A. Lobo (Curaçao)
Fam. A. Karamat Ali-Lobo (Curaçao)
Fam. R. Lobo (Spanje)
Fam. L. Oosthuizen-Lobo (Nederland)
Kleinkinderen en achterkleinkinderen

In Bergen milieuconferentie met 32 landen

Broeikaseffect houdt gemoederen verdeeld

BERGEN - Het eerste gedeelte van de Milieuconferentie van 32 Europese landen plus Canada en de Verenigde Staten in het Noorse Bergen is vrijdag afgesloten met de aanvaarding van een "gezamenlijke actie-agenda". Het werkstuk is het resultaat van onderhandelingen tussen vertegenwoordigers van regeringen, bedrijven, vakbonden en milieu-organisaties.

De agenda levert een gezamenlijke intentieverklaring zonder bindende voorwaarden. De actieplannen zijn opgesteld aan de vooravond van de ministersvergadering in Bergen van maandag tot en met woensdag. De actieagenda is aanzienlijk aangescherpt in vergelijking met de ontwerptekst van enkele dagen geleden. Ook in Bergen leverde, net als op eerdere internationale milieuconferenties, de passage over het broeikaseffect echter de grootste problemen op.

Het broeikaseffect (de klimaatverandering die kan ontstaan door opwarming van de atmosfeer als gevolg van het verstoken van fossiele brandstoffen) werd aanvankelijk in de actie-agenda helemaal niet genoemd.

De definitieve versie spreekt hier wel over, maar zonder concrete doelen te noemen in de terugdringing van de uitstoot van broeikas-gassen, zoals kooldioxyde (CO_2).

Gorki: oude naam terug

MOSKOU - De nieuw-gekozen gemeenteraad van de Russische stad Gorki heeft tijdens een van zijn eerste bijeenkomsten besloten de stad haar oude naam terug te geven. Gorki heet voortaan weer Nizjni Novgorod. Dat heeft het Sovjetpersbureau TASS vrijdag bekendgemaakt.

Het persbureau maakte tevens bekend dat de regering de stad aan de Wolga (zo'n driehonderd kilometer ten oosten van Moskou) niet meer als "gesloten stad" beschouwt. Dat betekent dat buitenlandse toeristen Nizjni Novgorod voortaan weer mogen bezoeken. De achthonderd jaar oude stad raakte vooral bekend als verbanningsoord van de beroemde wetenschapper en dissident Andrej Sacharov van 1980 tot eind 1986.

Belangrijke hervormingen aangekondigd

Secretaris VN bezoekt Albanie

TIRANA - Secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar van de Verenigde Naties is vrijdag in Albanie aangekomen. Hij blijft er drie dagen. Op het vliegveld van Tirana werd hij verwelkomd door minister van Buitenlandse zaken Reis Malile.

Eerder in de week kondigde Albanie als laatste land in Oost-Europa wezenlijke hervormingen in zijn binnen- en buitenlandse politiek aan. De burgers krijgen een paspoort en de regering is van plan diplomatieke betrekkingen aan te knopen met de Sovjetunie en de Verenigde Staten. Ook wil Tirana actief gaan meedoen aan het proces van de Europese samenwerking en integratie zoals dat gestalte krijgt in het kader van de conferentie voor Veiligheid en samenwerking in Europa (CVSE).

De Albanese bevolking krijgt het recht terug een godsdienst te belijden. Tot kort geleden beschouwde Albanie zich als het eerste atheïstische land ter wereld. Perez de Cuellar is de hoogste buitenlander die ooit het land op de Balkan bezoekt.

ÑAPA
AMIGOE
ZATERDAG 12 MEI 1990 PAGINA 1
Weekend Bijlage

Pausbezoek wordt teveel als 'fiesta' ervaren

POOLSE PASTOOR STANISLAW BRUDEK:

Pausbezoek moet leiden tot menselijker mensen

= door Ana van Leeuwen =

STANISLAW BRUDEK en LUCJAN KAMIENSKI. Twee Poolse pastoors van de Orde van Salesianen. In hartje Buena Vista, op Curacao. Buiten is het bloedheet. De rook uit de Isla-schoorstenen, die op Buena Vista zo goed zichtbaar is, is onheilspellend. Grijs, bijna zwart. Hitte.

Brudek zit al vier jaar op Curacao, Kamienski amper zes maanden. Beiden werkten voorheen in Zuidamerika: Brudek - die al heel redelijk Papiamentu spreekt en verstaat -bijna 15 jaar in Venezuela, zijn collega 14 jaar in Bolivia. Ze zijn heel anders dan de Nederlandse geestelijken die we op Curacao zo goed kennen. Misschien omdat ze vloeiend Spaans spreken.

...Lucjan Kamienski...

In de pastorie van Buena Vista is het druk; kinderen, hele jonge, maar ook iets oudere, lopen er rond. Of rennen. Kinderstemmen galmen in het kantoortje waar Brudek en Kamienski werken; waar heel duidelijk voorbereidingen getroffen worden voor het pauselijk bezoek. Paus Johannes Paulus II, ook een Pool, zal heel spoedig voet op Curacaose bodem zetten, onze 'pida baranka' kussen. Brudek en Kamienski kennen hem al. Brudek al heel lang. Het Salesiaanse seminarie in Krakov waar Brudek studeerde, lag dicht bij het ouderlijk huis van de jonge Karol Wojtyla, waar zijn vader stierf, toen hij 18 jaar oud was. De Salesianen hadden veel contact met hem. Brudek ontmoette hem in de Salesiaanse school in Auschwitz. Daar organiseerde de toekomstige paus een 'verboden mis'. Hij keerde vaak terug naar deze school waar hij met de pastoors vergaderde. Ook bij het seminarie in Krakov ontmoetten de twee elkaar. Brudek vertelt ons meer over de paus, zijn komst naar Curacao, maar ook de invloed van de paus op de stormachtige ontwikkelingen in Oosteuropa en de situatie in zijn geboorteland Polen. Aan het einde van het vraaggesprek komt ook pastoor Kamienski aan het woord.

Was de paus als jonge man al een bijzonder mens?

Brudek: Ja, iedereen mocht hem erg graag, hij was toen al zeer menselijk, hij stond open voor de behoeften van anderen. Hij was in de Krakov-tijd al zeer bezorgd over de jonge gezinnen. Die hadden heel weinig mogelijkheden en hij hielp hen b.v. bij het vinden van een woning; hij ving ook moeders met kinderen op, die met problemen zaten. Ze konden altijd bij hem terecht.

Hij was dus toen al zeer vrijgevig met raad en daad...

Hij was zeer vriendelijk en bezat méér; een bijzondere diepgang. We hadden al snel door dat hij een man van God was, iemand die niet zomaar sprak, maar ook wat te zeggen had. Iedereen hechtte veel waarde aan zijn woorden.

Had u verwacht dat hij zoveel zou gaan reizen?

Wij wisten dat hij zeer invloedrijk zou worden. Dat is in Polen heel snel duidelijk geworden. Hij kon mensenmassa's in beweging brengen en beïnvloeden. Hij weet de mensen te overtuigen, maar dat besefte ik al toen ik hem in zijn jonge jaren ontmoette.

Denkt u dat zijn vele reizen een positieve uitstraling hebben?

Ja dat denk ik wel. Hij stimuleert de mensen. Kijkt U maar naar Oosteuropa. Hij voedt de mensen met God's boodschap, hij brengt ze ook tot rust.

Zijn bezoeken hadden volgens U dus zondermeer invloed op de ontwikkelingen die zich in Oosteuropa hebben voorgedaan... Hij was een expert op het gebied van het Marxisme. Men zegt dat hij met Das Kapital van Karl Marx onder zijn arm naar de verkiezing van zijn voorganger, Johannes Paulus 1, is gegaan. Hij is evenwel niet bepaald links- georiënteerd. Hij wees - bij besprekingen met overheden, die zijn stellingen best wel vrezen- juist op de fouten in de denkwijze van Marx. De communisten zeggen immers altijd dat zij voor het volk zullen zorgen. Zijn invloed was enorm, vooral ook in Polen en dáár is het allemaal begonnen.

Is zijn invloed even groot in Afrika en Zuidamerika?

Ja. Hij heeft op heel openlijke manier kritiek geuit op bepaalde dictaturen, hen op hun fouten gewezen: zowel links als rechts.

Critici menen dat hij zich te veel bemoeit met interne aangelegenheden van een land en daarbij te veel afwijkt van het religieuze...

Als de Paus merkt dat we de boodschap van het Evangelie niet volgen en hij vindt dat bepaalde dingen niet goed verlopen, heeft hij daarop kritiek. Hij meent het goed en men kan ervan op aan, dat hij het beste met de mensen voor heeft. Hij is er altijd op uit, om te helpen.

Een ander punt van kritiek is dat hij naar vele arme landen gaat. Landen die zich zo'n bezoek, vanwege de vele onkosten, eigenlijk niet kunnen permitteren...

Als die landen veel geld op tafel leggen om artiesten of andere gasten te ontvangen, dan moet de katholieke gemeenschap ook zijn hoogste leider kunnen ontvangen. Daar komt nog bij dat zijn bezoek altijd de aandacht trekt en vaak tot hulp van derde landen leidt of die landen in elk geval tot denken zet. Hij spreekt altijd over solidariteit. Geen enkel land of volk verliest met het bezoek van de paus, ze krijgen er altijd wat bij.

Het effect van zo'n bezoek werkt dus compenserend?

Ja, ook op spiritueel gebied werpt het bezoek vruchten af. Vooral in Europa is er een nieuwe evangelisatie op gang gekomen, met name in de landen die hij al twee of drie keer bezocht heeft. Zijn impuls was nodig om weer nieuw leven te blazen in het geloof.

Dus dat effect is duidelijk merkbaar?

Ja, de paus is van huis uit socioloog. De veranderingen vallen hem op en dat geeft hem animo om door te gaan.

Denkt U dat hij de geschiedenis zal ingaan als een bijzondere paus?

Ja. Hij heeft bijvoorbeeld ook goede contacten onderhouden met de Italianen; vanaf de middeleeuwen kwam de paus uit de gelederen van Italiaanse geestelijken. Hij heeft verder als Pool het Vaticaan moeten besturen. De Italianen hielden al direct van hem. Zijn bezorgdheid om het lot van elk land en de Kerk is enorm. Ook om de jongeren. Zijn boodschap aan jongeren wordt erg op prijs gesteld.

Welke waarde hecht U aan het bezoek van de paus aan Curacao?

Ik denk dat de voorbereidingstijd te kort was. Evenals Zuidamerikanen houden ook onze mensen van feesten, velen ervaren hier het pausbezoek dan ook als een grote 'fiesta'. Dat had de paus, denk ik, niet zo gewild. De voorbereidingen en het bezoek moeten als doel hebben dat we menselijker met elkaar omgaan, onze fouten corrigeren.

Meer een feest dus, dan een religieuze gewaarwording...

Ik hoop dat de mensen zich via de media bewust worden van het eigenlijke doel van het bezoek en dat ze zich open stellen voor de boodschap en daar later inhoud aan geven. Het bezoek is en blijft natuurlijk een historische gebeurtenis; het per slot van rekening gaat het om de opvolger van Petrus, de woordvoerder van God, die ons een boodschap komt geven. Ik hoop dat de kus op Curacaose bodem de effecten

...Famieleden helpen mee met de bouw van een jeugdcentrum op Buena Vista. Ma Brudek (tweede van rechts, naast haar zoon) is ook naar Curacao gekomen...

tot gevolg hebben die God wil. Zo komen er hopelijk meer lokale priesters. Nu zijn het er maar drie.

Hoe bevalt het werk tot nu toe op Curacao?

De leden van de Orde van Salesianen leggen veel nadruk op de vorming van jongeren, ze worden voorbereid op het (spirituele) leven. Wij zitten hier al tien jaar op Buena Vista. Wij zijn nu bezig met de bouw van een centrum, waar jongeren sport kunnen beofenen maar dat ook als theater kan dienen. Ik wordt bijgestaan door mijn broers en andere familieleden. Ze zijn nu hier.

Wat is uw indruk van de Curacaose jeugd?

Wij werken met hele jonge kinderen, vanaf 4 jaar en proberen ze b.v. aan te sporen in zanggroepen mee te doen. Dit met het oog op hun toekomstige spirituele vorming.

Staan ze er open voor?

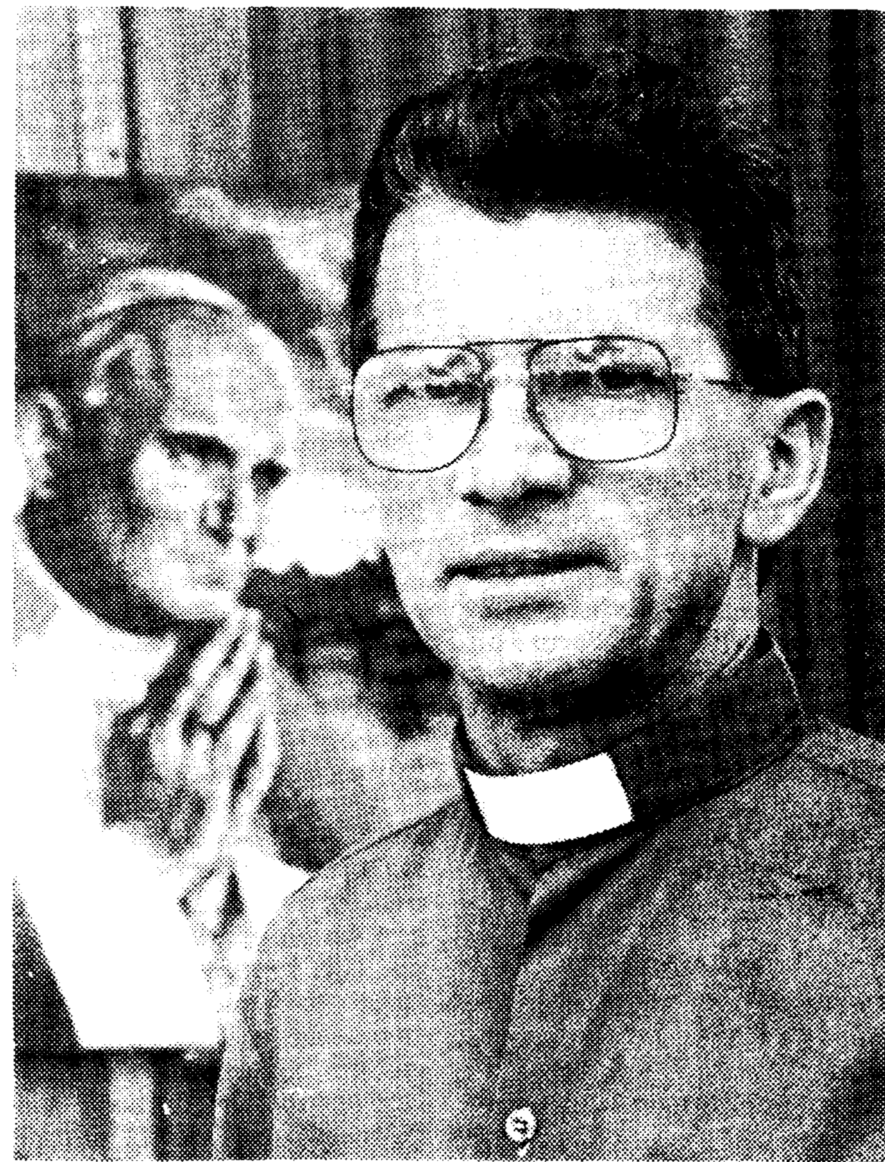
Het is hier moeilijker dan in Venezuela of Colombia. De kinderen hebben het hier materieel gezien ook veel beter. Er is geen armoede; dat leidt er vaak toe dat ze er wel voor open staan, maar ze zich niet willen binden.

U denkt dus dat er een direct verband bestaat tussen materieel welzijn en de bereidwilligheid om open te staan voor godsdienstienstige vorming.

Ik denk niet dat je moet generaliseren, maar invloed is er zeker.

U zei net dat de belangstelling van Curacaose jongeren om priester te worden nihil is. Dus ook op dit gebied moet er nog heel wat gebeuren...

Ja dat is zo. Daarbij komt dat de Curacaose priesters zich niet voldoende profileren bij de jeugd en dus niet zo bekend zijn, waardoor ze ook geen jongeren kunnen aansporen ook voor een priester-opleiding te kiezen.

...Stanislaw Brudek...

Toch opvallend, want het Antilliaanse volk is toch een religieus volk...

Op haar manier, zonder al te veel verplichtingen. Ze willen het, ook het geloof, op een gemakkelijke manier beleven. Zonder al te veel discipline. Een nadeel is dat er verwijdering onstaat en sommigen kiezen voor religieuze sectes. Soms komt dat ook door het optreden van bepaalde religieuzen zelf.

Denkt U dat het sekte-fenomeen op Curacao ernstige vormen aanneemt? Ik geloof dat de tijd rijp is dat de Kerk een standpunt inneemt, de sektes maken gebruik van degenen die de 'echte' Kerk de rug toekeren.

Treft de kerk ook blaam?

Misschien als er al te fanatiek wordt opgetredem, zonder respect te tonen voor de mening van de ander. Jezus toonde juist respect voor de denkwijze van anderen. Dat moet ook.

Kon ta bayendo ku bo Papiamentu, basta bon? (Hoe is uw Papiamentu, vrij goed?) (Brudek schakelt zonder al te veel problemen over ...)

Het gaat behoorlijk goed. Ik ben blij dat ik mensen in hun moedertaal kan bijstaan. Het komt nog wel eens voor dat ik ze niet begrijp of zij mij niet. Ik denk echter dat sommigen mij niet willen begrijpen. Dat is het eenvoudigst. De ene dag wel, de andere dag niet.

Pastoor Kamienski werkte 14 jaar in Bolivia. Toen hij terugwilde naar zijn land, werd hij door zijn superieuren verzocht naar Curacao te komen voor een periode van twee jaar.

Kamienski: U had het daarnet over de kritiek op de kosten van een pauselijk bezoek. De kritiek komt vooral van de rijke landen. De arme landen doen dat niet, dus er schuilt meer achter. Hypocresie misschien. Ik moet altijd aan het verhaal van Judas denken. Wat die extra uitgaven betreft, de meeste investeringen komen het gastland ten goede. De infrastructuur wordt opgeknapt, de stad wordt schoongemaakt. Ook de spirituele effecten zijn niet in guldens en centen uit te drukken.

Hoe ervaart U de veranderingen die zich in uw geboorteland hebben voorgedaan?

Die zijn fantastisch, na zoveel jaren communisme. Niemand had gedacht dat het allemaal zo snel zo gaan. Dit is God's zegen.

Denkt u dat het allemaal goed zal blijven gaan?

Nee, de corruptie is al doorgedrongen, de ideologie heeft veel bedorven. Ik zeg niet dat het westerse systeem geen fouten heeft, maar de mensen leven er beter en er is meer vrijheid.

Wat vindt u van de carrière van Lech Walesa?

Hij is een buitengewone man. Of hij leider van Polen wordt durf ik niet te voorspellen, maar ik denk niet dat hij daarvoor geroepen werd, maar om leider van de wer-

Vervolg op pag. 4

IN DIT NUMMER van Napa :

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

Het leven in de Namibische stad is niet slecht

De mijn zorgt voor inwoners van Arandis

**=(van een speciale anp-verslaggeefster)=
WINDHOEK.- In de woestijn, omgeven door roodbruine zandheuvels ligt Arandis. Het leven in de stad lijkt niet slecht: de huizen zijn goedkoop, de medische voorzieningen zijn goed, er is een school en een werkplaats voor jongeren die een technisch vak willen leren en vrouwen kunnen wat bijverdienen in kleine bedrijfjes. Aan alles is gedacht. Het zou het begin van een science fiction-verhaal kunnen zijn, maar de werkelijkheid is dat Arandis in de Namib-woestijn in Namibia ligt en het eigendom is van een bedrijf: Rossing-uraniummijnen. De stad telt negenhonderd huizen en in ieder huis wonen gemiddeld zeven mensen.**

Van hen werkt er ten minste een bij de mijn, twintig kilometer verderop. Wordt hij ontslagen, dan moet hij zijn huis verlaten. Rossing heeft 37 bussen waarmee de werknemers van en naar de uraniummijn worden gebracht die een paar jaar geleden nog de grootste in de wereld was.

MANAGER

Verreweg de meeste inwoners van Arandis zijn zwart, maar Axaro Tsowaseb, de "manager" van de stad, benadrukt dat er zeker vier blanke gezinnen leven. De rest van de blanke Rossing-werknemers woont in Swakopmund, een geliefd vakantie-oord aan de Namibische kust, zo'n zestig kilometer van de mijn. Zoals Rossing-woordvoerder Charl Bester uitlegt wonen de mijnwerkers en het lager personeel in Arandis en het hoger gekwalificeerde personeel in Swakopmund.

Dat daardoor blank en zwart feitelijk van elkaar gescheiden zijn, heeft niets met discriminatie te maken, maar alles met het onderwijssysteem dat Zuidafrika Namibia oplegde. Namibia werd 21 maart, na meer dan zeventig jaar Zuidafrikaanse overheersing, onafhankelijk en schafte direct de apartheid af. De naweeën van het racistische beleid zullen echter nog jaren doorwerken.

De Zuidafrikaanse regering besteedde tien keer zo veel geld aan onderwijs voor een blanke leerling als voor een zwarte leerling, met als gevolg dat dertig tot veertig procent van de kinderen helemaal niet naar school gaat en veel volwassen Namibiërs niet kunnen lezen en schrijven. Dus is het logisch, zegt bester, dat de laagste werknemers van de mijn zwart zijn.

VERBETEREN

Maar, zegt hij, Rossing doet er alles aan hun situatie te verbeteren. Zo neemt de mijn geen contractarbeiders aan, zoals die talloze werklozen die het hele land doorreizen op zoek naar werk, maar hebben de 2.200 werknemers een langlopend contract. In die tijd kunnen de mensen "met voldoende potentieel" cursussen en trainingen volgen om hogerop te komen.

De Namibische vakbond van mijnwerkers (MUN) tekent daar echter bij aan dat blanke werknemers nog steeds meer betaald krijgen voor hetzelfde werk als hun zwarte collega's. Ook wijst de vakbonds-woordvoerder erop dat Rossing voor extra klussen werkt met onderaannemers, die wel contractarbeiders in dienst hebben. Deze contractarbeiders verdienen ongeveer 52 gulden per maand (terwijl de andere mijnwerkers bijna 500 gulden verdienen), maar daar kan Rossing natuurlijk niets aan doen.

Bij de andere mijnen in Namibia, waar op grote schaal diamanten en koper gedolven wordt, krijgen de mannen - contractarbeiders - alleen een huisvesting totdat de klus geklaard is. Vrouw en kinderen blijven thuis, meestal honderden kilometers van de mijn vandaan. Zoniet bij rossing. Iedereen die dat wil, kan zijn gezin laten overkomen. Voor een aantal vrouwen is plaats op het naaiatelier, waar de overalls voor de mijnwerkers gemaakt worden. Voor de kinderen is er een lagere school en de ouderen kunnen terecht op de pas opgezette technische werkplaats, waar ze in zes weken leren timmeren, metselen of lassen.

Ouders kunnen hun kinderen alleen naar een Rossing-school sturen, want Arandis ligt geisoleerd in de woestijn, ver van andere dorpen of steden. Voor jongeren die een andere opleiding willen volgen, is er niets.

Rossing beperkt zich niet tot de mijnbouw. In 1979 werd Rossing foundation opgericht "om de ontwikkeling van Namibia te bevorderen", aldus de directeur van de foundation, David Godfrey.

Er zijn alfabetiseringsprogramma's, landbouwprojecten waar boeren geleerd wordt hoe ze hun oogst en veestapel kunnen verbeteren, "want Namibia moet minder afhankelijk worden van de voedselimporten uit Zuidafrika".

TOONZAAL

De Foundation werkt onder meer in de zwarte woonwijk Katatura van Windhoek, in het noorden, in Ovamboland, waar meer dan de helft van de Namibische bevolking woont, en in Luderitz in het zuiden. Er is veel belangstelling voor de Rossing-trainingen, die niet onderdoen voor reguliere ontwikkelingsprojecten.

Rest de vraag waarom Rossing deze moeite doet. "Het is een toonzaal", zegt Ben Ulenga, de algemeen secretaris van MUN. "Ze willen het imago van Rossing verbeteren, omdat het bedrijf zware kritiek te verduren kreeg". Rossing produceerde tot de onafhankelijkheid illegaal, zo oordeelde de raad van Namibia die door de Verenigde Naties als bewindvoerder van het land werd aangesteld. In zijn eerste decreet verbood de raad alle uitvoer van uranium waarvan de opbrengsten niet ten goede kwamen aan het land. Rossing heeft zonder toestemming aan verschillende landen, waaronder Nederland, uranium verkocht, zo stelde de raad. Rossing wil zelf niets meedelen over eventuele afnemers en de jaarlijkse verdiensten en winsten. "De concurrentie op de uraniummarkt is moordend", verklaart Bester. De mijn draait echter goed volgens mijnbouwdeskundigen en er wordt behoorlijk wat winst gemaakt. De Foundation had in 1989 een budget van 5,6 miljoen gulden en heeft in 1990 iets minder dan vier miljoen gulden ter beschikking. De bijdragen zijn afhankelijk van de gemaakte winsten, maar voor een mijnbouwbedrijf van deze omvang stellen de bedragen niet veel voor, aldus de deskundigen. De vrachtwagens in de mijn, waarmee het uranium wordt gedolven, kosten bijvoorbeeld zo'n anderhalf miljoen gulden per stuk.

Een van de managers van Rossing voegt daar zelf nog aan toe dat toen de mijn in 1976 in produktie ging er al veel gepraat werd over onafhankelijkheid. "Je moet het ook zien als een soort investering in de toekomst, om te bereiken dat de nieuwe regering ons gunstig gezind zou zijn".

Een sociaal-werkster uit Arandis zegt voorzichtig: "ach, hoe je er ook over denkt, Rossing is een van de beste werkgevers van Namibia". Het oordeel van de voorzitter van de MUN, Asser Kapere, die zelf bij Rossing werkt, is echter vernietigend. "Zolang je niet kunt kiezen waar je wilt wonen en je voor alles op je werkgever aangewezen bent, ben je economisch afhankelijk, ben je niet vrij. De managers van Rossing moeten beseffen dat er een nieuwe wind waait".

De Amerikaanse president George Bush nam samen met vice-president Dan Quayle vorig jaar deel aan de viering van het 40-jarig bestaan van de NAVO. Op dat moment kon men nog niet bevroeden dat nu, nauwelijks een jaar later er zoveel vragen zijn gerezen omtrent de toekomst van de NAVO.

V.S. zoeken argumenten voor handhaving

Onzekerheid over NAVO na instorten van "rode regimes"

=(van een speciale anp-verslaggever)=
WASHINGTON.- Wat moeten we eigenlijk denken van alle revolutionaire ontwikkelingen in Oost-Europa, nu dat de NAVO in de verdrukking komt? Deze merkwaardige verzuchting van een Pentagon-functionaris, die in Washington sprak met een groep met Europese journalisten, maakt duidelijk dat er in Amerikaanse defensiekringen niet onverdeeld positief wordt gereageerd op de communistische ontmanteling in de diverse Oosteuropese landen.

Natuurlijk heerst er zowel bij defensie- als regeringsvertegenwoordigers in de Verenigde Staten grote voldoening over de ineenstorting van de "rode regimes", maar bepaald ongelukkig is men met de discussie die dat op gang heeft gebracht over de toekomst van de Noord Atlantische Verdrags Organisatie. Het in West-Europa aan kracht winnende argument dat de ineengeschrompelde dreiging van het Warschau Pact een kritische beschouwing over het voortbestaan van de NAVO noodzakelijk maakt, heeft veel VS-functionarissen driftig op zoek doen gaan naar argumenten pro-NAVO.

Allereerst wordt gewezen op een 40-jarige geschiedenis van westerse solidariteit en succes in bondgenootschappelijk verband. Volgens Paul Wolfowitz, de Amerikaanse onderminister van Defensie, gooi je zoiets niet zomaar eventjes weg. "De NAVO verdient krediet voor wat tot nu toe is gepresteerd. De organisatie heeft een grote bijdrage geleverd aan de stabiliteit in de westerse wereld. Qua historie en structuur is de navo uniek".

BELANGRIJKE ROL

Wolfowitz is ervan overtuigd dat er een belangrijke rol voor het Atlantisch bondgenootschap in de toekomst blijft weggelegd. Die rol ziet hij vooral bij het handhaven van een nucleaire "balance of power" in Europa. Ondanks alle ontwapeningsverdragen en de door Sovjetpresident Michail Gorbatsjov ten toon gespreide vredeswil, wijst Wolfowitz er met nadruk op dat de Sovjetunie nog altijd de enige natie is die qua kernwapenarsenaal in staat is tot de vernietiging van de VS en Europa. Om een eventuele "nucleaire chantage" het hoofd te bieden blijft een VS-schild in NAVO-verband noodzakelijk, vinden Wolfowitz en andere representanten van de regering van George Bush.

Een veelvuldig gebezigd argument om de NAVO te handhaven is daarnaast de mogelijkheid om een herenigd Duitsland aan de teugel te houden, voor het geval daar weer sterk nationalistische tendenzen de kop opsteken.

NIEUW WERKTERREIN

De Republikeinse senator John mcCain ziet in de bestrijding van drugs en terrorisme een heel nieuw werkterrein voor de NAVO weggelegd. Hij zegt er bovendien geen bezwaar tegen te hebben als de NAVO op het gebied van vrede en veiligheid als een soort "agent van de wereld" zou gaan optreden. McCain: islamitisch fundamentalisme, de dreiging van Irak in de richting van Israël, Gaddafi, de bewapening in de derde wereld, onrust op de Balkan, het zijn allemaal gevaren die het behoud van de NAVO, misschien in een wat andere rol, rechtvaardigen".

Opvallend is de gereserveerde houding die in Amerikaanse regeringskringen wordt ingenomen tegenover de conferentie voor veiligheid en samenwerking in Europa (CVSE), een 35-koppig overlegplatform waaraan alle Europese landen (minus Albanië) plus de VS en Canada deelnemen. De CVSE is geen alternatief voor de NAVO, is de algemene teneur van de antwoorden die kunnen worden opgetekend.

De voorzichtige formuleringen ten spijt klinkt in de verklaringen de nodige ongerustheid en irritatie door dat de Westeuropese landen teveel hun kaarten op het CVSE-proces zullen zetten. "Waarom zou overleg tussen 35 landen op veiligheidsgebied meer resultaat opleveren dan een standpuntbepaling in NAVO-verband?", vraagt Wolfowitz zich af, terwijl de Republikeinse senator Richard Lugar meent dat de CSVE bij een conflict geen "tanden" kan laten zien. "Stel dat het sovjet-leiderschap verandert, militanter wordt. De CVSE kan geen doeltreffend antwoord hebben op zo'n dreiging", aldus Lugar.

KISSINGER

Misschien gaf de voormalige Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Henri Kissinger de afgelopen weken in een aantal krantenartikelen het VS-standpunt nog het eerlijkst weer met zijn opmerking de CVSE in perioden van spanning een vrij nutteloos instituut te vinden.

Kissinger in de Los Angeles Times: "welke sancties kan de CVSE nemen als een van de grotere landen zich niet aan de afspraken houdt? Hoe moeten besluiten worden genomen? Hoe kunnen frustraties zoals die zich voordoen bij de Verenigde Naties worden voorkomen? De geschiedenis heeft geleerd dat binnen organisaties waarin oost en west gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor veiligheidskwesties de vrede allerminst gewaarborgd is. Daarom zou het dom zijn de NAVO te verruilen voor de CVSE".

Onafhankelijke wetenschappers als Stanley Sloan (Congressional research service) en John Steinbruner (The Brookings Institution), die zich beiden bezighouden met de strategische en politieke vooruitzichten van de NAVO, noemen de houding van de regering-Bush ten opzichte van de CVSE kortzichtig.

Sloan: "de NAVO moet fundamenteel veranderen. Voorlopig heeft de organisatie op punten als de Duitse hereniging, het machtsevenwicht met de Sovjetunie en de relatie VS-Europa nog wel nut, maar er moet veel meer worden ingespeeld op de verminderde Sovjet-dreiging". "De CVSE is daarbij van belang. Het grote voordeel van de cvse is dat de oosteuropese landen er deel van uitmaken. Dat geeft ze de kans meer naar het westen toe te groeien".

NIET REALISTISCH

"Hongarije of andere Oostblok-landen bij de NAVO halen is niet realistisch, te provocerend voor de Sovjetunie", aldus Sloan. Volgens hem is de beste optie voor de naaste toekomst de NAVO voorlopig behouden, maar ondertussen positief werken aan het uitbouwen van de CVSE.

Steinbruner voegt er aan toe dat de CVSE ook op gebieden als economie en ecologie ("die ook grote instabiliteit kunnen veroorzaken") een nuttige functie kan vervullen. Naar zijn mening is de wereldvrede er bij gebaat als de NAVO niet alleen rekening houdt met zijn eigen veiligheid, maar ook met die van de Sovjetunie. "Dat vereist van de kant van de VS meer bereidheid tot samenwerking en minder scepsis ten opzichte van multi-nationale instituten waarin men niet domineert", aldus Steinbruner.

Sloan en Steinbruner vinden eigenlijk dat de NAVO-landen moeten toewerken naar een situatie waarin het Atlantisch bondgenootschap overbodig is. Voor dat advies hoeven ze in NAVO-kringen, en zeker in het Witte Huis, voorlopig geen enkele bijval te verwachten.

Abortus-protest in Warschau

WARSCHAU - Poolse vrouwen hulden zich in de van de Islamitische vrouwen zo bekende chador tijdens hun protest bij het hoofdkwartier van Solidariteit in Warschau. Hun protest gold het afwijzende standpunt van Solidariteit ten opzichte van de abortus. Het Solidariteitscongres neigt er toe abortus weer te verbieden. (AFP-satellietfoto)

'Papieren veenlijken'

LEIDEN — Er zijn oorspronkelijk veel meer lijken in Drentse veengronden gevonden dan het aantal dat nu nog wordt bewaard. De meeste veenlijken werden na ontdekking achteloos teruggeworpen, op een kerkhof begraven, tot geneesmiddel vermalen of verdwenen op een of andere wijze spoorloos. Hierdoor is waardevolle archeologische informatie verloren geraakt. Dat concludeert W.A.B. van der Sanden in het proefschrift "Mens en moeras, veenlijken in Nederland van de bronstijd tot en met de Romeinse tijd", waarop hij aan de Leidse Universiteit is gepromoveerd.

In het Drents museum in Assen zijn acht - pre-Middeleeuwse - veenlijken bewaard gebleven. Het oudste lichaam dateert uit de midden bronstijd (14e-12e eeuw voor Chr.), het jongste uit de Romeinse tijd (2de en 3de eeuw na Chr.). Van der Sanden, werkzaam als conservator van de afdeling Archeologie van het Drents museum, stelt in zijn proefschrift dat bij veenafgravingen in de provincie Drenthe in totaal enkele tientallen veenlijken zijn gevonden.

Volgens zijn promotor dr L.P. Louwe Kooijmans - Van Der Sanden was niet voor commentaar bereikbaar - gaat het om mimimaal 25 en maximaal 48 veenlijken. "Papieren" veenlijken omdat - op de acht na - ze niet bewaard zijn gebleven.

Van der Sanden spoorde de veenlijken op na raadpleging van onder meer oude kranten en dagboeken, oude politieberichten en na gesprekken met oudere inwoners van Drenthe.

Lokaal nog steeds gebrek aan medewerking

Muziekschool "Maria Cornelia" heeft bestaansrecht bewezen

=door Nel Casimiri=

MUZIEKSCHOOL Maria Cornelia. Een naam die klinkt als muziek. De school is genoemd naar de moeder van Stanley Cornelia, de oprichter van deze nieuwe muziekschool aan de Wecoewaweg in Otrobanda. Stanley Cornelia is aan het vechten voor zijn muziekschool. Hij wil haar zo graag laten voortbestaan, maar het wordt hem wel moeilijk gemaakt.
Het leven van Stanley Cornelia heeft altijd in het teken van de muziek gestaan, zij het niet altijd op professionele basis. Al heel jong speelde hij in een beatband, als drummer.
Zijn vader speelde viool, zijn moeder zong in een koor. Ook hij leerde vioolspelen, maar toen hij klein was, vond hij dat 'niet echt leuk'. Daarom is hij op de kwarta overgestapt en later gaan drummen. Na zijn schooltijd kwam hij bij de Isla in dienst, bij Wescar. Door dat bedrijf werd Stanley uitgezonden naar Nederland en via Nederland naar de Perzische Golf en naar Noorwegen.
Daar begon hij in te zien dat zijn kinderen opgroeiden (in Nederland) zonder hem en hij zocht naar werk waarbij hij meer thuis kon zijn. Hij wilde een eigen band oprichten.

Uiterst geconcentreerd wordt een jazznummer gespeeld tijdens een gezamenlijke les.

Stanley Cornelia leerde daarvoor eerst zelf trompetspelen, zo goed, dat hij die kunst ook aan zijn kinderen door kon geven. Samen met hun speelde hij in een fanfareorkest in Leiden. Toen nam hij aan de muziekschool aldaar ook les in klarinet en saxofoon en vulde dat later aan met de fagot en de hobo.

COMBO

Samen met zijn broer Bony en enkele vrienden vormde hij het Combo Cornelia, dat direct een groot succes was. Zij maakten een eerste l.p. en korte tijd later volgde er nog een. Bij die tweede l.p. speelden ook de kinderen van Stanley, Aldrin, Jasmin en Otmar, mee. Een eigen band doet bij Stanley het verlangen groeien ook zelf orkest- leider te worden en hij gaat studeren voor dirigent. Hij hoort dat er op Curacao werk op hem wacht en hij doet zelfs vervroegd examen om zo vlug mogelijk naar Curacao te kunnen gaan. Op 27 oktober 1987 slaagt hij voor het examen voor het rijkserkende diploma 'Directie HAFA van de bond van Orkestdirigenten'.
Alle fraaie voorspiegelingen van zijn werk op Curacao bleken echter luchtkastelen te zijn. De werkvergunning liet op zich wachten, hij zou Cumisco overnemen, maar hoorde daar niets meer van, andere beloften, bleken loos te zijn. Kortom, toen hij na negen maanden nog niets voor elkaar had, is hij teruggegaan naar Nederland. Uiteindelijk had hij al twintig jaar in Nederland gewoond en daar waardeerde men hem wel. Hij kon daar meteen aan de slag. Hij werkte met acht verschillende orkesten en zo nodig viel hij in voor anderen.

MINDERHEID

In Leiderdorp, zijn woonplaats, vroegen ze hem een muziekschool te beginnen voor minderheidsgroeperingen. Dat zag Stanley Cornelia wel zitten en de plannen werden uitgewerkt. Maar er kwamen onverwachte moeilijkheden. De vader van Stanley Cornelia werd ziek en zijn overkomst was dringend gewenst. Kort daarna overleed zijn moeder en was Stanley weer terug op Curacao. Zijn vader baarde hem zorgen en hij twijfelde. Wat moest hij doen? In Nederland blijven en zijn muziekschool verder opzetten of terug naar Curacao en daar, wat? Zo'n zelfde muziekschool, maar dan thuis? Stanley wilde wel naar Curacao, maar alleen als hij zeker was van een inkomen.
Hij legde het probleem voor aan de wethouder van Leiderdorp. Die wilde hem wel helpen het plan voor een muziekschool voor minder bedeelden om te zetten naar Curacao en gaf daarbij de verzekering dat als het niet zou lukken, hij altijd in Leiderdorp terug kon komen. Het eerste wat uitgezocht moest worden, was of je op Curacao wel zomaar met een muziekschool mocht beginnen. Daarom nam Stanley Cornelia contact op met gevolmachtigd minister Papy Jesurun in Den Haag en hij vroeg hem om de wethouder van Leiderdorp een brief te schrijven dat het geen probleem was op Curacao te beginnen.

Meer waardering voor werk in Nederland

'Toen ik daarna bij de wethouder kwam was een brief al niet meer nodig. Papy Jesurun had al opgebeld en zelf met de wethouder gesproken. Hij vond dat Curacao zo'n school ook hard nodig had! De gemeente Leiderdorp heeft me toen 11.000,- gulden gegeven als voorschot voor een muziekschool voor minderheidsgroeperingen op Curacao. Ik heb zulke goede en leuke ervaringen gehad in Nederland. Ik speel hier ook elke keer als we oefenen met het orkest het Wilhelmus om daaraan terug te denken.'
Papy Jesurun hielp ook verder. Voor het geld van de gemeente Leiderdorp kocht Stanley Cornelia instrumenten en muziekstukken en Jesurun regelde het vervoer naar Curacao, ja tot aan huis. Ook de invoerrechten werden geregeld.
Aanvankelijk zou Stanley Cornelia starten aan de bestaande muziekschool in Emmastad. Daar wilde men met een groep beginnen en daarvoor was een dirigent nodig. Er bleek zich echter maar een leerling te hebben ingeschreven en daarmee viel het plan in duigen. Toen besloot Cornelia zelf te beginnen. Meteen met een orkest. Hij heeft drie kinderen die goed kunnen blazen. Dat is al een begin. Hij leert een bassist zich verder te bekwamen op de bas. De broer van die bassist leert hij trompet spelen, een buurman trombone en een andere buurman saxofoon. En tenslotte een meisje Es-bas. Daarmee is de kern gelegd.
In augustus 1989 is Stanley Cornelia begonnen met zijn eigen muziekschool en hij heeft nu al zo'n 75 leerlingen en muzikanten. De officiële opening van de school vond pas twee maanden geleden plaats, omdat Papy Jesurun er toen persoonlijk bij kon zijn. Met zijn leerlingen en muzikanten doet Stanley Cornelia mee aan allerlei evenementen. In de eerste plaats natuurlijk met een heel orkest aan het tumbafestival, maar soms treedt hij ook op met een quintet, soms met een kwartet. Ook heeft hij een harmonieorkest gevormd van 28 leden en een brassband van 36 personen. Bijna iedereen speelt hier of daar mee. 'Alleen Otmar doet overal aan mee. Hij is gek. Naast onze orkesten speelt hij ook nog in een salsaband.' (Een fanfareorkest gebruikt geen klarinetten, hobo's of fagot. Een harmonie wel. Een brassband gebruikt alleen koper. Bij een symfonieorkest komen er ook strijkers, violen, cello's e.d., bij.)
Stanley Cornelia vertelt enthousiast over zijn school en over zijn werk. Hij is met Kerst nog naar Nederland geweest op uitnodiging van een orkest om daar een kerkdienst te dirigeren. Hij heeft van die gelegenheid gebruik gemaakt om weer enkele nieuwe instrumenten voor zijn Curacaose orkest te kopen. Op 19 mei gaat hij er weer naar toe om daar een studiedag bij te wonen over een project voor koor en blaasorkest.
Hij is lid van de vereniging van HAFABRA-dirigenten en krijgt daardoor allerlei informatie thuisgestuurd. Er komen in Nederland steeds nieuwe dirigenten bij en het is noodzakelijk voor hem om bij te blijven. De kosten voor dergelijke reizen worden voor hem gesubsidieerd. Vanuit stichtingen in Nederland.

Blazers aan het werk tijdens een repetitie.

Stanley Cornelia geeft aanwijzingen bij een les in zijn muziekschool.

PROBLEMEN

Het lijkt allemaal ideaal, maar zo langzamerhand komen ook de problemen naar boven. Het gaat toch niet zo gemakkelijk als het lijkt. Het aantal leerlingen is redelijk, de ideeën zijn goed, maar Stanley redt het niet met ideeën alleen. Zijn school is opgezet voor minder bedeelden en veel van zijn leerlingen hebben geen geld om voor de lessen te betalen. Zij moeten vijf gulden per week betalen, een minimum bedrag, d.w.z. 25,- per maand en zij krijgen het instrument daarbij in bruikleen. Voor velen is dat bedrag echter nog te hoog. Met moeite kunnen zij vijf gulden per maand betalen. Helemaal voor niets accepteert ook Stanley Cornelia niet: 'Helemaal voor niets, kweekt boeven.' In Nederland zou in het geval dat een leerling niet kan betalen, de gemeente een beurs verzorgen. Hier kan dat niet. Althans niet voor de muziekschool Maria Cornelia. Voor de muziekschool van het CCC in Emmastad is het wel mogelijk een beurs te krijgen.
Terwijl we aan het praten zijn, komt een leerling van Stanley hem roepen. Zij heeft bericht gekregen dat ze nu een beurs heeft gekregen van het eiland voor de muziekschool van het CCC. Ze gaat nu dus daar op les. Maar vraagt ze: 'Mag ik wel mijn instrument meenemen?' Stanley zucht diep. Hij moet neen zeggen. Hij heeft het duidelijk moeilijk met de situatie.

Stanley Cornelia geeft elke dag les, van negen uur 's morgens tot zes uur 's middags. Hij wil hard werken, maar hij moet een inkomen hebben. Hij heeft het huis gehuurd van zijn vader, maar die moet de eerste huur nog zien. Hij heeft een lening moeten sluiten bij de bank, die moet worden afbetaald. Zijn zoon heeft een lening gesloten bij de bank om een auto te kopen. Toen die koop niet door ging heeft hij dat geld ook aan zijn vader gegeven. Die lening moet ook afbetaald worden.
'Ik moet elke maand aan de bank 900,- gulden betalen. Ik wil wel goed zijn, maar er moet iets gebeuren. De afdeling Cultuur heeft een beetje geholpen. Ik heb op de instrumenten geen invoerrechten hoeven te betalen. Van Sede Antilla heb ik 500,- gulden gekregen. Daarvoor heb ik zes stoelen en tien muziekstandaards gekocht. Van het Prins Bernhard Fonds zou ik eerst niets kunnen krijgen. Daar zijn ze in Nederland achteraan gegaan en nu zijn ze bezig dat te veranderen. Van de Landsloterij heb ik nog niets gehoord, en daar ben ik vaak geweest. Ik probeer het vol te houden, maar ik weet niet of ik het red. Als ik kap houd ik alleen het orkest. De instrumenten zijn van mij. Dan zoeken ze het maar uit met die mensen. Ik ben geen sociaal werker. Ik wil werken. Ik kan werken. Ik heb een vak en ik kan overal terecht. Dan hou ik het orkest aan voor mijn plezier. Ik wil geen hartaanval krijgen hierdoor. Als het nu niet gaat, dan houdt het op.'

Dit interview met Stanley Cornelia vindt plaats op zondagmiddag. Tijdens het gesprek loopt het huis vol met leerlingen. Ze komen om te oefenen. Dit is de tijd voor het orkest. Aldrin, Jasmin en Otmar laten allerlei foto's zien. Jasmin haalt ook de twee grammofoonplaten van het Combo Cornelia. Zij zijn net zo enthousiast als hun vader. Zij helpen hem waar ze kunnen.
Bij het maken van foto's komen de instrumenten op de eerste plaats. Voorop de mooie nieuwe bassen en zelfs de viool wordt niet vergeten. Bij zoveel goede wil en samenwerking moeten de financiële moeilijkheden toch te overwinnen zijn?

KIESKEURIG

Autonome fotografie

= door Pedro Casimiri =

Bijna iedereen heeft een fototoestel, bijna iedereen maakt wel eens een foto. Hele industrieën drijven op dit gegeven en zij trachten het fotograferen nog gemakkelijker te maken. Maar wat is een fotograaf? Iedereen kan praten en schrijven, maar niet iedereen is schrijver. Zo begint een folder van de Academie voor Beeldende Kunsten St.Joost in Breda.

Het is waar dat fotografie zich in een zeer grote belangstelling mag verheugen. Er zijn verschillende genres fotografie. Sport-, portret-, reclame- en technische fotografie zijn er een paar. Daarnaast is er de autonome fotografie. Deze vorm van fotografie wordt geaccepteerd als een vorm van beeldende kunst.
Een foto is nooit alleen een registratie van iets. Een foto zet de toeschouwer aan het denken, maakt emoties bij hem los. Het toeval maakt een wezenlijk onderdeel uit van de fotografie. Bij sportfotografie is dat heel duidelijk. De fotograaf is volkomen afhankelijk van wat er om hem heen gebeurt. Als hij afdrukt wordt in een flits van een seconde een beeld vastgelegd. Dat moment is uniek. Heeft de fotograaf op het juiste moment geknipt dan heeft hij geluk gehad.
Veel fotografen proberen dat toeval zoveel mogelijk uit te schakelen. Ze proberen foto's te ensceneren. Door dat te doen schakel je geluk en toeval uit.
Je beheerst nu zelf, in zekere mate het beeld. Je kunt zelf lichtsterkte en lichtval bepalen. Daardoor ben je in staat composities te maken. Autonome fotografie is een studierichting binnen de Toegepaste Vormgeving. Modeontwerpen, mode-illustreren en architectonische vormgeving (binnenhuisarchitectuur) behoren ook tot deze groep.
Belangrijker dan een bepaald diploma of vakkenpakket is aanleg. Bij de selectie en toelating wordt daar erg op gelet.
Het eerste studiejaar heeft een oriënterend en selectief karakter. In het propadeutisch jaar onderzoekt, ontwikkelt en stimuleert men de creatieve kwaliteiten van de student.
De werkmethoden in het propadeutisch jaar zijn gegroepeerd rondom drie centrale punten: a. Training in de waarneming, b. Training in de beeldvorming en realisatie, c. Theoretische benadering van kunst en cultuur.
De lessen bestaan uit vlakke vorm- en kleurstudies, plastische vorm- en kleurstudies, verklarend tekenen, kleur- en materiaalonderzoek, fotografisch beeldonderzoek, kunstgeschiedenis, kunstbeschouwing en maatschappelijke oriëntatie, cultuurbeschouwing en werkplaatsuren. Na het eerste studiejaar kiest men een afstudeerrichting. De studie vergt dan, als alles meezit, nog drie jaar. In totaal kan je dus na vier jaar klaar zijn.
De Academie voor Beeldende Kunsten St.Joost streeft naar uitwisseling met buitenlandse studenten en academies. Als je meer over deze studierichting wilt weten, schrijf dan naar: Academie voor Beeldende Kunsten St.Joost - St.Janstraat 18 - 4211 ZM Breda.

Mr. P.B. van Agtmaal: "Belastingopbrengst niet groot"

Rentenierswet geeft nieuwe impulsen aan onze economie

Mr. Pieter Bas van Agtmaal, die een doctoraalscriptie wijdde aan de nieuwe Antilliaanse rentenierswetgeving.

= door Mike Willemse =

'DE RENTENIERSWETGEVING in de Nederlandse Antillen: Fiscaal Immigratiebeleid?' is de titel van de doctoraalscriptie van de enkele weken geleden aan de Rijks Universiteit Leiden afgestudeerde Pieter Bas van Agtmaal. Aan de faculteit der Rechtsgeleerdheid volgde hij de fiscaal-juridische studierichting. De scriptie betreft een vrij uitgebreide beschouwing van de onlangs (op 22 december 1989) door de Staten aangenomen Rentenierswetgeving ('Lei di Penshonado/ Rentista') in de Landsverordening op de Inkomstenbelasting.

Ook belicht mr Van Agtmaal er de fiscaal technische aspecten van. Hij beschrijft eerst de totstandkoming van de regeling, de inhoud ervan en gaat vervolgens dieper in op de punten waaruit de regeling bestaat. Daarna trekt hij een vergelijking met de reeds bestaande wetgeving in Costa Rica en de situatie op Aruba. Zijn scriptiebegeleider, Prof. mr Cees van Raad is een bekendheid in het internationale fiscale recht.

Mr. van Agtmaal, die familie in de Antillen heeft en wiens moeder jarenlang op Curaçao woonde, is in 1989 in totaal zo'n drie maanden op Curaçao geweest, waarvan hij de maanden juni en juli stage liep. Dit deed hij bij het belastingadvieskantoor Loyens en Volkmaars waar de heer Damian Leo zijn stagebegeleider en bron van veel informatie was.

'Uit persoonlijke interesse in de Antillen en omdat op fiscaal-juridisch terrein al nèél veel geschreven is, wilde ik graag een origineel onderwerp en dat mijn scriptie over de Antillen zou handelen. Tijdens de praktijk van mijn stage kwam ik verschillende onderwerpen tegen, maar uiteindelijk is het de Rentenierswetgeving geworden omdat het toen al bij de Staten lag, men er veel over sprak en het dus erg actueel was', vertelt Van Agtmaal.

OFFSHORE

Om de budgettaire gevolgen van de enigszins ingezakte off-shore business op te vangen, heeft de Antilliaanse regering een aantal maatregelen genomen. Van Agtmaal: 'Opmerkelijk was echter dat de Antillen ook naar voren traden met een maatregel anders dan alléén die in de vennootschapssfeer, namelijk de belastheffing van natuurlijke personen: de rentenierswetgeving. Hiermee is in de Antillen een soort 'Inkomstenbelasting-offshore' geschapen'.

Overigens wordt de belanghebbende nog een tweede faciliteit geboden. Hij kan namelijk verzoeken dat zijn inkomen forfaitair op 150.000 gulden wordt gesteld, hetgeen dan wél naar normaal tarief belast wordt. Van Agtmaal hierover: 'Dit betekent een af te dragen belastingbedrag van ongeveer 60.000 gulden zodat deze optie pas aantrekkelijk wordt zodra de inkomsten uit buitenlandse bronnen de 1,2 miljoen overschrijden.'

Ook een Antilliaan of een niet-Antilliaan met Antillenrechten (van rechtswege toegelaten) kan een beroep doen op de regeling, (onder overigens dezelfde in het kader genoemde voorwaarden).

Regeling toont nog aantal kinderziekten

De regering vond het redelijk ook voor de lokale gepensioneerde een voorziening te treffen, ook al is in eerste instantie het de bedoeling om buitenlanders aan te trekken. Zij doet dit door een pensioenaftrek toe te laten van 2.500 voor de gehuwde en 1.500 gulden voor de ongehuwde gepensioneerde. Desondanks is de wetgeving tijdens de behandeling in de Staten aangevallen op haar discriminerende werking. Van Agtmaal besteedt er in zijn scriptie ook aandacht aan: 'Behalve met art. 1 van BRK (Rijkswet houdende Belastingregeling voor het Koninkrijk) kan dit volgens mij weerlegd worden door aan te voeren dat er een reëele grond aanwezig is, namelijk het verstevigen van de lokale economie. Bovendien: de groep komt pas ná de rentenierswetgeving, ofwel, het bevoordeelt niet zozeer een groep, maar creëert er een door middel van een bevoordeling'.

KINDERZIEKTES

In de scriptie wordt gesteld dat de regeling een 'aantal symptomen van kinderziektes' vertoond. 'Kinderziektes omdat het verschijnselen zijn die lijken te horen bij nieuwe wetgeving. In de loop van de tijd en naar aanleiding van de opgedane ervaringen kunnen ze worden bestreden met medicijnen als wetswijzigingen en ruilingafspraken'. De jonge Meester in de Rechten geeft een voorbeeld: 'De Aruba verleende Status Aparte geeft interpretatie-problemen met betrekking tot de 5-jaarsperiode woonachtig in het buitenland. Kan op dit moment een persoon die gedurende een aaneengesloten periode van vijf jaar op Aruba woonachtig is geweest gebruik maken van de regeling?' zo vraagt Van Agtmaal zich af. 'Vijf jaar geleden immers viel Aruba nog onder de Nederlandse Antillen en was toen dus nog géén buitenland. De Arubaan voldoet strikt genomen niet aan deze eis. Deze zal pas per 1 januari 1991 (5 jaar ná de Status Aparte) van de regeling gebruik kunnen maken. Wellicht dat een ruiling uitkomst kan bieden'.

COSTA RICA

Ongetwijfeld hebben de Antillen bij de voorbereiding op de rentenierswetgeving gekeken naar de reeds bestaande regeling in Costa Rica. Dit land profileerde zich in 1971 als belastingparadijsje door aan buitenlanders een algehele belastingvrijstelling te verlenen. Men moest aantonen dat men beschikt over een levenslang pensioen van tenminste 600 dollar of gedurende een periode van 5 jaar over een permanent inkomen van tenminste 1000 dollar per maand. De overige voorwaarden zijn:

* De persoon mag geen arbeid binnen Costa Rica verrichten. Dit geldt niet wanneer arbeid wordt verricht door het doen van investeringen in voor het land voordelige projecten.
* De persoon moet tenminste vier maanden per jaar binnen Costa Rica verblijven.
* De persoon moet zijn inkomsten opnemen in Costaricaanse colons.

'In Costa Rica moet men kortweg beschikken over voldoende middelen welke hun oorsprong hebben in het buitenland maar welke verplicht aangehouden moeten worden bij een Staatsbank. Op deze manier hoopt Costa Rica deviezen te genereren'. In tegenstelling tot de Nederlandse Antillen is de doelgroep van de Costaricaanse regeling vrij groot, want het minimuminkomen is op een laag peil gehouden en er gaat geen beperkende werking van bijvoorbeeld een aan te schaffen woning uit. Van Agtmaal over de verschillen: 'Puur fiscaal-technisch is de Costaricaanse regeling weliswaar eenduidiger, maar het verliest geheel haar fiscale ondergrond doordat er géén fiscaal doel wordt nagestreefd, namelijk belastingopbrengst. Daarnaast wensen de Antillen momenteel hun verdragennet uit te breiden en gezien deze onderhandelingspositie is het niet verstandig de faculteit in de vorm van een algehele vrijstelling te gieten'.

ARUBA

In navolging van de Nederlandse Antillen wordt ook op Aruba gesproken over een dergelijke regeling. Maar men is daar echter nog lang niet zover. Men is op Aruba nog slechts in de fase waarin de wenselijkheid ervan getoetst wordt, want economisch gezien heeft Aruba een rentenierswetgeving niet nodig. 'Eigenlijk bestaat er al zoiets als een rentenierswetgeving op Aruba. Dit is echter geen faciliteit op fiscaal terrein maar op het terrein van het immigratiebeleid. In het kort komt het erop neer dat een persoon, die beschikt over een constante geldstroom van 30.000 gulden en géén arbeid verricht, zich er vrij mag vestigen'.

IMMIGRATIEBELEID?

Waarom in de ondertitel van de scriptie: 'Fiscaal Immigratiebeleid'? Van Agtmaal hierover: 'In de doelstelling van de wetgeving ontbreekt volgens mij een vergroting van de belastingopbrengsten. Hoewel de opbrengst niet verwaarloosd zal mogen worden, zal zij niet erg groot zijn. De rentenierswetgeving is een onderdeel van een groter geheel. Feit is dat een bepaalde categorie van buitenlanders gestimuleerd wordt naar de Nederlandse Antillen te emigreren met als doel: stimulering van de economie. Voor mij is het voldoende om te stellen dat het een opmerkelijke en levenskrachtige (dat bewijst de reeds getoonde grote interesse) regeling is, ingevoerd door de Minister van Financiën als instrument voor zijn collega's'.

In de nabeschouwing beschrijft Pieter Bas van Agtmaal een aantal punten van meer sociologische aard.

* Een overvloed van gefortuneerde buitenlanders zou wrijving kunnen veroorzaken door gevoelens van achterstelling van Antillianen of door culturele verschillen.
* De Antillen willen geen schuilplaats worden van drugsbaronnen of fraudeurs. Met wapens als de immigratiebepalingen moet de aantrekkingskracht van de rentenierswetgeving op deze categorie personen verminderd worden.

Vergelijking met systeem in Costa Rica

* Ook kan de regeling gebruikt worden voor dubieuze praktijken als het witwassen van zwart geld.
* 'Worden nabestaanden/ erfgenamen die niet langer aan de voorwaarden wensen of kunnen voldoen zonder pardon het land uitgezet en wat gebeurt er bijvoorbeeld met de huizen in dat geval?', vraagt hij zich af.
* En tenslotte: 'Hoe zal de regering handelen indien het aantal personen die gebruik van de rentenierswetgeving willen maken ongewenst groot wordt, of als de regeling zelf ongewenst wordt?'

Hoewel Van Agtmaal dus wel enkele kritische vraagtekens bij het geheel zet is hij in het algemeen erg optimistisch en beschouwt hij het als 'een positieve stap ondernomen door de Antilliaanse regering'.

Mr Van Agtmaal die momenteel werkzaam is bij Loyens en Volkmaars in Amstelveen en op 1 mei geïnstalleerd is als Gemeenteraadslid namens de VVD in Ouder Amstel (11.000 inwoners), hoopt spoedig zijn scriptie aan de regering van de Nederlandse Antillen, de Gevolmachtigde Minister Edsel Jesurun in Den Haag, aan te bieden. Ook zal hij waarschijnlijk met de zomermaanden enkele weken op Curaçao en Aruba vertoeven.

In het kort ziet de rentenierswetgeving er als volgt uit:

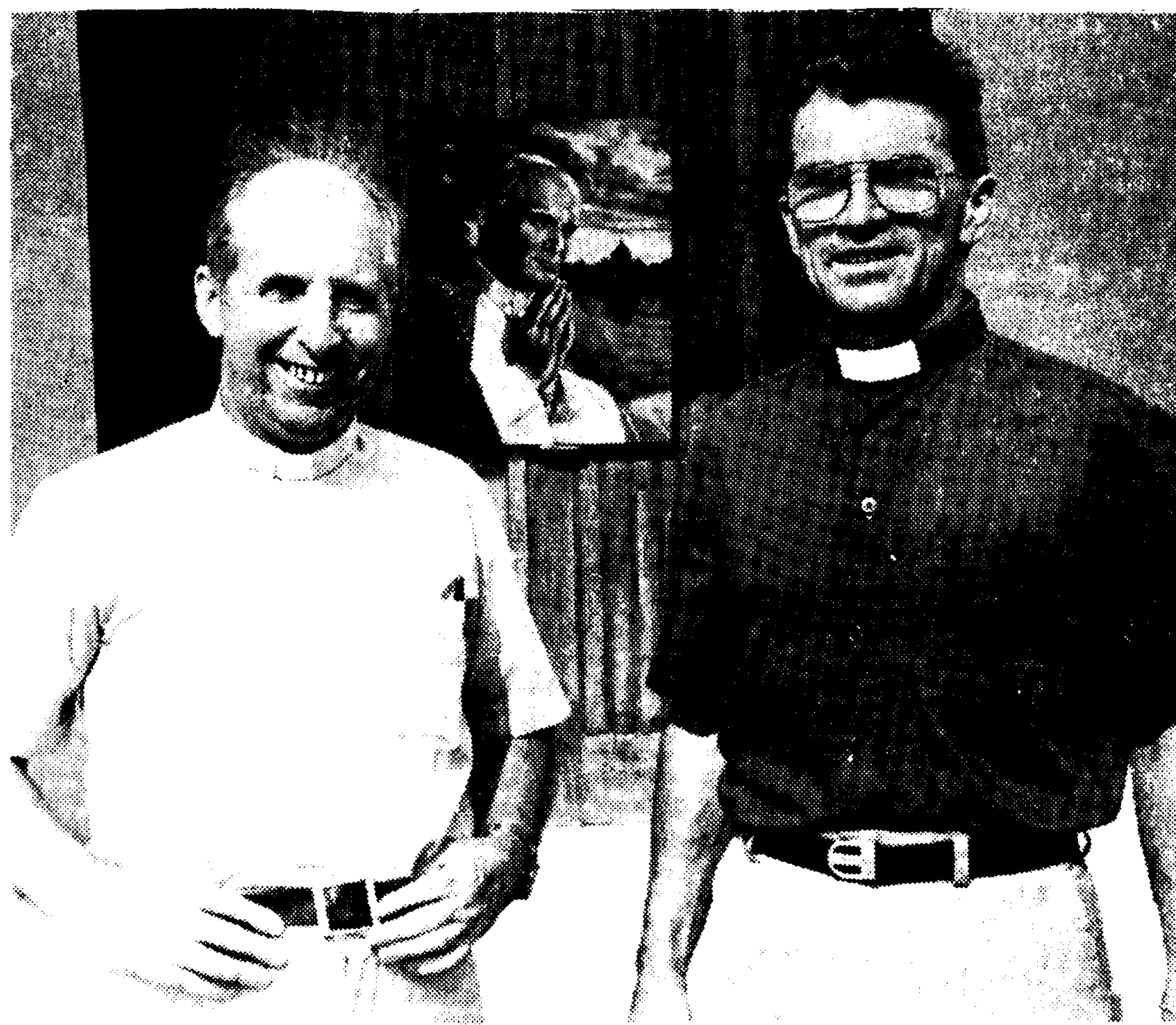
* In het buitenland woonachtige gepensioneerden en renteniers kunnen door zich te vestigen in de Nederlandse Antillen, verzoeken in afwijking van het normale, progressieve tarief hun zuiver inkomen te belasten voor een vast tarief van slechts 5%.
* **De persoon die gebruik** van de regeling wil maken moet buiten de Antillen woonachtig geweest zijn voor een aaneengesloten periode van vijf jaren.
* De persoon geniet een buitenlands pensioen of andere inkomsten voor zover niet uit onderneming of arbeid.
* De persoon heeft voor tenminste 30 uren per week een Antilliaan in dienst.
* De persoon heeft in de Antillen voor eigen gebruik een woning in eigendom van tenminste 240.000 gulden. (Dit bedrag kan in principe per eiland verschillen en in de toekomst veranderen).
* De persoon mag geen arbeid verrichten in de **Nederlandse Antillen.** Een uitzondering hierop zijn de aandeelhouder of de commissaris (in het kader van de stimulering van de economie) welke inkomsten wel belast worden naar normaal tarief.
* De persoon moet in het bezit zijn van een verblijfsvergunning.

COCA-COLA heeft Pepsi-Cola als vaste drankleverancier van de 5.400 restaurants van Burger King, de op een na grootste restaurantketen in de Verenigde Staten, verdrongen. Coca-Cola levert Burger King in eerste instantie Coke Classic, Sprite, Minute Maid. Over enige maanden zal Coca-Cola ook andere producten leveren.

***

JAPANNERS hebben in 1989 een recordhoeveelheid van 465 ton goud gekocht. Dat is 6,2 procent meer dan in 1988. Ze kochten 109,3 ton aan gouden sieraden, waarmee deze hoeveelheid voor het eerst boven de honderd ton is gekomen. Een van de oorzaken voor deze ontwikkeling is de afschaffing van de hoge belasting op luxe goederen in Japan, die in april vorig jaar werd vervangen door de lagere omzetbelasting van drie procent.

Pausbezoek

...Pastoor Kamienski (links) en pastoor Brudek poseren met op de achtergrond landgenoot paus Johannes Paules II...

Vervolg van pag. 1

kende masaa te zijn, vakbondsleider.

Pastoor Brudek's mening over landgenoot Walesa: 'Hij is een bijzondere man, die veel goeds heeft gedaan voor de arbeiders van Polen. Zijn invloed reikt tot ver buiten de Poolse grenzen. Hij was er vóór Gorbatsjof. De vakcentrale Solidariteit bestaat al vele jaren.

Wat is uw mening over Gorbatsjof?

Kamienski: Ik geloof dat hij een open man is en ik heb veel waardering voor hem. De ontmoeting met de paus was ook zeer positief. Een Sovjetleider ontmoette een paus, die afkomstig is uit een satelliet-staat van de Sovjetunie! De paus zal binnenkort de Sovjetunie bezoeken; dat is ook heel gunstig.

"Gevoel van Arubaans nationalisme"

Literair werk op Aruba hoofdzakelijk gedichten

FEDERICO ODUBER
.....bundel poezie 'Beseffend'....

= door Wim Rutgers =

ALS FRANK MARTINUS eind 1966, in het kader van zijn opdracht om een bibliografie van het Papiamentu samen te stellen, aan het Arubaanse Hoofd van het Bureau Cultuur en Opvoeding een lijst met Arubaanse auteurs vraagt, blijkt dat er op dat moment, volgens het antwoord van directeur Hubert Booi, niet meer dan twee auteurs zijn die een eigen boek gepubliceerd hebben.
Volgens de Sticusa-bibliografie is dat overigens niet helemaal waar, want ik kwam op het lijstje met zo'n dozijn namen toch vier auteurs tegen die vóór 1966 al gepubliceerd hadden, maar Federico Oduber gaf zijn bundel poezie BESEFFEND in het Nederlands uit, J.R. Vicioso zes werken in het Spaans, en Sophie Armand een roman in het Engels. En als Booi ook rekening gehouden had met andere auteurs als H.E. en J.K.Z. Lampe, zou het lijstje zelfs nog wat 'minder kort' geweest kunnen zijn, maar ook die schreven in het Nederlands en het ging natuurlijk om Papiamentstalig werk. Daarom bevatte het lijstje met namen eigenlijk alleen maar Ernesto Rosenstand met vier werken, en Pastoor R.H. Nooyen (terwijl die laatste geen Arubaan was en geen literair werk schreef, maar geschiedenis).

Er was dus medio jaren zestig maar weinig. Hubert Booi voelt zich genoodzaakt uit te leggen waarom Arubaanse auteurs weliswaar schrijven, maar om diverse redenen nooit publiceren: ze hebben weinig tijd, het werk is nog niet geordend, het moet nog gecorrigeerd worden, schrijven is niet meer dan een hobby...
In Pierre Lauffer's DI NOS (1971) wordt een negental Arubaanse auteurs opgenomen, van wie tussen 1966 en 1971 alleen Henry Habibe een dichtbundel op zijn naam heeft gebracht, namelijk AURORA in 1968.

COSECHA

We maken een sprong in de tijd. In de C.C.A.-bundel COSECHA ARUBIANO (1983) werden 36 Arubaanse schrijvers opgenomen, onder wie een handvol debutanten, maar van wie anderzijds bijna de helft op dat moment ook een of meer werken zelfstandig gepubliceerd hebben, bij elkaar een veertig nummers.
Om mijn kleine opsomming af te rondnen... Het Bureau Cultuur en Opvoeding vervaardigde rond diezelfde tijd een uitgebreide lijst met niet minder dan 68 auteursnamen, en bovendien bezat het nét voor de tijd van z'n opheffing aan het einde van 1985, een verzameling mappen waarin werk van meer dan 75 Arubaanse auteurs werd bewaard. Weliswaar van ongeveer de helft alleen maar enkele incidentele 'gedichten', maar van de andere helft een zodanige verzameling dat een afzonderlijke publicatie op basis van kwantiteit mogelijk zou zijn; maar nagenoeg niemand van al die verzamelde auteurs kwam tot bundeling en uitgave van z'n manuscripten.
Het is erg opvallend dat het overgrote deel van al die mappen nagenoeg uitsluitend poëzie bevat; het aantal verhalen is daarbij vergeleken gering, romans in manuscriptvorm zijn zelfs geheel afwezig. Werk van langer adem wordt alleen bereikt op het toneel. Toneelstukken zijn er door het Bureau Cultuur en Opvoeding in de loop der jaren heel wat verzameld. Deze zijn vertaald en geadapteerd aan de eigen omgeving en situatie, of ook soms origineel. Op enkele uitzonderingen na, zoals Ernesto Rosenstand en Hubert Booi, is men ook bij dit genre niet aan publiceren van de tekst toegekomen.
In 1986 is deze uitgebreide verzameling van het Bureau Cultuur en Opvoeding verhuisd naar de Biblioteca Nacional Aruba, waar ze als de 'Collectie Ito Tromp' apart bewaard wordt in de 'Arubiana/Caribiana' en voor onderzoek beschikbaar is.
Maar terug naar de publicaties. Vanaf de jaren tachtig heeft er in de Arubaanse literatuur een relatief snelle ontwikkeling plaatsgevonden op drie fronten tegelijk.

JEUGDLITERATUUR

Allereerst zien we dan een voornamelijk Nederlandstalige jeugdliteratuur, die vanaf 1984 een zestal werken van vier auteurs opleverde: Desiree Correa, Josette Daal, Frances Kelly en Richard Piternella, die al zodanig zijn 'ingeburgerd' dat diverse al hoog scoren op de eindexamenlijsten van het Colegio Arubano, in 1987 uitvoerige aandacht kregen in een tijdschrift-special DE CARAIBISCHE VERBEELDING AAN DE MACHT, en einde 1989 in de tweede druk van Pim Heuvel & Freek van Wel's MET EIGEN STEM. Dit succes is te danken aan de samenwerkingsformule van de in Antilliaanse jeugdliteratuur gespecialiseerde Nederlandse jeugdboekenuitgeverij Leopold en haar aanvankelijke Arubaanse 'dochter'-uitgeverij Charuba.

Hubert Booi: "auteurs hebben te weinig tijd"

Nadat die samenwerking wegens tegenvallende verkoopresultaten werd verbroken, ging Charuba zelfstandig verder en dat leverde een ontwikkeling op een tweede front op, dat van voornamelijk Papiamentstalige uitgaven voor volwassenen, waarvan ik hier aandacht aan enkele literaire publicaties wil geven.

GELEGENHEIDSPOEZIE

Sinds 1986 publiceerde Charuba een half dozijn literaire werken, naar taal geordend vier in het Papiamento, een in het Engels en één viertalig; en naar genre gerangschikt, vijf bundels poëzie en een toneelstuk. Twee ervan zouden gekarakteriseerd kunnen worden als gelegenheidspoëzie. Philomena Wong's NA CAMINDA PA INDEPENDENCIA (1986) geeft een dichterlijk vrije en kritische visie op enkele fasen uit de Arubaanse geschiedenis en vooral het streven naar en bereiken van de Status Aparte (zie Amigoe van 13 oktober 1986).
Lolita E. Euson's Engelstalige SWEET PRAISES (1988) bevat poëzie voor zulke diverse gelegenheden als geboorten en verjaardagen, huwelijk en rouw, John F. Kennedy's dood en het Nederlandse koningshuis. De dichteres — moeder van de bekende zanger Julio Euson — bezingt haar geboorte-eiland Sint Eustatius en haar nieuwe thuis dat ze op Aruba vond. Al haar werk is doortrokken van een diepgodsdienstig besef:
'... whetter a poem for celebration, or a poem of comfort to those in grief, I have never written a poem where in the name of the Lord is not mentioned...'
Omdat Euson bijna wekelijks een gedicht naar het Arubaanse blad THE LOCAL stuurde, werd ze de spreekbuis van een gemeenschap die haar werk waardeerde in kleine kring; en doordat ze de 'Golden Poet Award for 1988' in Sacramento, California won, blijkt haar werk ook buiten haar eiland gewaardeerd te worden:

My poems are not written to bring me fame,
For I have not done a thing,
But bring out the talent that
Jesus gave me,
And for whom, Sweet praises I'll sing.

I hope that each word that I've written,
May bring joy and comfort to all,
And show to all that Jesus is near,
to help those who on Him shall call.

EIGEN INNERLIJK

Zijn de twee hierboven genoemde bundels dus op uiterlijke aspecten gericht, twee dichteressen die reageren op de omgeving en vormgeven aan dat directe omgevingsgebeuren, omgekeerd is het werk van enkele dichters die eerst en vooral op het eigen innerlijk voelen en beleven gericht zijn, waarbij de context slechts aanleiding is om persoonlijke emoties te kunnen uiten.
De titel LUZ Y SOMBRA (1987) van Ruben Odor geeft exact de dualiteit weer, die uit veel van de gedichten spreekt: licht en schaduw, vrolijkheid en somberheid, liefde en verdriet, verering en kritiek. Deze tegenstellingen komen in de gedichten zélf voor, maar ook in de bundel in z'n totaliteit. Dat geeft bij een aantal gedichten innerlijke kracht, bij andere vormelijke onevenwichtigheid tot gevolg. Naast afstandelijk speels-relativerende ironie vindt ik de kritiekloze ernst van een partijganger. Dat de dichter deze tegenstellingen in zichzelf (her)kent blijkt wel uit zijn programmatische openingsgedicht 'Luz y sombra' en uit het speelse;

'Tin ora mi ta sinti gana
di ranca mi curazon,
pone den cualkier poema
y entregabo cu pasion.

pero mes ora mi ta pensa;
pakico mustrabo tanto amor,
si talbez un dia, mañan acaso
bo por bay y lagami cu dolor,

mihor mi ofrecebo un poesia
cu ta refleja bo splendor,
un verso colma di alegria
y sin mencionabo mi amor'.

De kritische houding ten opzichte van de wereld, maar ook het eigen 'ik' en het eigen poëtische werk maakt voor mij de aantrekkingskracht van deze bundel uit. Liever het aarzelende gebrek aan evenwicht dan een zelfverzekerde gebalanceerde, onpersoonlijke gladheid.
De gedichten in het viertalige FLOR DI SANGER (1987) van Pancho Geerman munten uit door kortheid en beknoptheid. Ze moeten dan ook, zoals alle poëzie trouwens, woord voor woord, vers voor vers gelezen worden. De gedichten verbergen veel en laten veel ongezegd, maar als je erin probeert door te dringen, vertellen ze van een dualisme tussen 'ik' en wereld, dat om verzoening vraagt.
Het innerlijk van de dichter vraagt om zelfbevestiging, maar de omgeving en vormt een beletsel. De dichter heeft kritiek op zijn medemens maar weet drommels goed dat hij diezelfde kritiek ook op zichzelf moet betrekken, omdat ze feitelijk op hemzelf terugslaat. Poëzie als spiegel van het innerlijk, en poëzie om zich tegen een vijandelijke wereld te wapenen om sterk te kunnen zijn als individu. Gedichten die soms 'opbloeien', maar soms ook getuigen van de strijd van de dichter met zijn materiaal (het verwoorden van gevoelens) en dat vorm te geven.

'Caminando por el mundo
Sin rumbo fijo
Vagando pasa la via.

La tierra me traga
me rechaza al mismo instante
Las cadenas son perpétuas.

¿Conformar?
¿Luchar?
¿Seguir viviendo?
¿Medio muerto?'

HEIMWEE

Een derde expressie-wijze van het eigen 'ik' vind ik bij de zorgvuldig gecombineerde bundel van Denis Henriquez, KAS PABOW (1988). In vijf afdelingen met respectievelijk vijf, vijf, drie, zes en vier gedichten lezen we de visie van de dichter op het eigen verleden, en zijn geboorte-eiland, nu hij al zo lang niet meer daar woont. De onvrede met het bestaan hier en nu, het heimwee wordt bedwongen door het beurtelings in een vertelling te objectiveren, door het mild te ironiseren of door het domweg in een kort gedicht vorm te geven.
De huidige onvrede wordt in de vierde afdeling in zes heel korte gedichten zo direct verwoord, het verlangen in de langere gedichten op meer anecdotische wijze.
Evenals bij Pancho Geerman blijven bij Denis Henriquez de brokstukken van woorden en ideeën direct zichtbaar in de korte gedichten; de langere werkt hij achter uit tot ze een sterk allitererende ritmische en melodieus-vloeiende vorm gekregen hebben.

'La pensée console de tout
(Chamfort)

Bo'n ta korda, mucha malkria,
kon b'a kore
meimei dje matanan di rosa
den kurá?
Kon b'a bringa
bandidonan di bjento,
hunga tipo
ku skopèt di klapchi?

Moeder en zoon schreven elkaar gedichten en brieven

Kon e dianan a kore...
Kon e dianan a bai!

E kas a kai;
e kajanan a kambia;
bo mes;
maner'un pagra
perdi
den bjento di destino.

P'esei korda, mucha grandi,
mucha kens;
kob'un kweba
den bo pensamento
pa porfin bo sosegá.'

EIGEN BEHEER

Het derde 'front' waarover ik sprak, wordt gevormd door een aantal uitgaven in eigen beheer. Daarbij valt een in eenvoudige stencilvorm gepubliceerde poëzie- en verhalenbundel van O. Santaner te melden. In het verleden kenden we wel schrijvende Arubaanse studenten in het buitenland, maar gaat er nu een 'emigrantenliteratuur' ontstaan van Arubanen die in Nederland wonen? Santaner's SOÑO DI MARDUGA (1989) is in Roermond geschreven en gepubliceerd. Het bevat enkele gedichten over het zich niet thuisvoelen in Nederland, maar de meeste behandelen de natuur, geografische aspecten en de planten- en dierenwereld, met een sterke hang naar het Arubaanse traditionele, maar definitief verloren gegane verleden.
Waar de echte emigrantenliteratuur overwegend gaat over de aanpassingsproblematieken in het nieuwe land van inwoning, zien we dat zowel Denis Henriquez als O. Santaner daar nog nauwelijks toe behoren. Hun blik is nog steeds meer gericht op het moederland dan op de thematiek van de nieuwe omgeving. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld diverse Surinaamse auteurs, bij wie deze emigrantenproblematiek zo'n grote rol speelt dat Surinaamse literatuur bij hen tot Nederlandse minderhedenliteratuur lijkt te worden.
Uit de vele nagelaten dicht- en prozawerken van Tomas Figaroa (1919-1984) koos zijn familie een klein aantal gedichten voor de posthume uitgave NA MI ARUBA (1986). Tijdens zijn wegens polio aan een rolstoel gebonden leven leerde deze autodidact zich enkele talen aan en publiceerde hij vertaald en oorspronkelijk werk in La Cruz en La Union. Zijn gedichten gaan over liefde voor het eiland, de taal, de natuur, familie en dood.
Uit de bundel blijkt de traditionele dichter die eerder een 'dichterlijke natuur' dan een oorspronkelijk dichter was. Een gunstige uitzondering vind ik het mooi-ritmische 'Si Bo debe John'.
In tegenstelling tot de in regelmatige strofen en vaste rijmschema's gebonden poëzie van Tomas Figaroa en O. Santaner schrijft Ana Krozendijk De Cuba in haar bundel CASITA DI FARO (1989) over het algemeen lange, veel vrijere verzen zonder strofenindeling, die slechts rijmen als het zo uitkomt. Haar lange gedichten vertegenwoordigen zo een parlando-achtige moderne vorm, maar de gevoelens die erin vertolkt worden zijn heel traditionele gelegenheidsverzen: veel familie, natuur en vooral Aruba-liefde, waarmee ze zich eveneens schaart in de rij van dichterlijke naturen die bij gelegenheid hun gevoelens aan het geduldige papier toevertrouwen.

'CORRESPONDENTIE'

In september 1987 presenteerde jeugdboekenauteur Richard Piternella een posthume poëziebundel van zijn moeder Viola S. Piternella, DULCE MENTIRA.
Moeder en zoon schreven elkaar brieven en stuurden gedichten toen Richard in het buitenland studeerde, welke 'correspondentie' de zoon twee jaar na de dood van zijn moeder een aantal Spaanse en Papiamentse gedichten koos die hij in eigen beheer uitgaf (zie Amigoe 14 september 1987).

Mi kier stima
un persona
manera bo.

Un cariño cu no ta caba
comprension cu semper t'ey
un sentimento profundo di amor
cu lo mara nos na otro.

PROZA

Ter gelegenheid van Kerstfeest 1988 gaf Digna Laclé-Herrera een bundel met een Kerstverhaal en gedichten, puzzels en kleurplaatjes uit onder de titel BON PASCU.
Frank Williams' REGALO DI FANTASIA (1989) tenslotte bevat een achttal verhalen die in lengte variëren van twee tot zeventien pagina's. Inhoudelijk gaan ze over zo verschillende zaken als beschrijvingen van de natuur, zowel in haar liefelijke schoonheid als hardheid, de mens in z'n aandacht voor en verhouding tot die natuur in zijn directe leefomgeving, en een terugkijken op de jeugd. De verteller heeft vaak behoefte om wat hij weergeeft nadrukkelijk van moraliserend commentaar te voorzien, waarbij hij zich direct tot de lezer wendt.
De verhalen vragen een rustige lezing want ze zijn zorgvuldig opgebouwd, zowel in de details van de zinsbouw als in hun totaalstructuur. De vormgeving van al deze elementen van natuur, eigen jeugd en milieu, komt in deze 'stories of childhood' mooi samen in het langste verhaal aan het slot, 'E pal'i kenepa'.
Frank Williams is in zijn verhalen geen programmatisch maatschappijkritische vertolker van nationalistische of politieke ideeën, maar hij beschrijft op zorgvuldige wijze een individueel hoofdpersonage in zijn persoonlijke ideeënwereld en ontwikkeling.

CONCLUSIE

Op 12 juli 1984 constateerde Jos de Roo in het Nederlandse dagblad Trouw een gezond Arubaans nationalisme, dat zich onder andere uitte in een zich ontwikkelende eigen literatuur. Hij had in zoverre gelijk dat het 'gezond' is, voorzover dat 'nationalisme' het clichématige chauvinisme van de 'woordvoerders' achter zich durft te laten en zich kritisch-persoonlijk uit.
Zoals we zagen voelen dichters zich nogal eens de spreekbuis van anderen. Zo gaan ze zich in allerlei vormen van traditionele gelegenheidspoëzie te buiten aan eng-nationalistisch chauvinisme. Dat levert niet de beste poëzie op in mijn ogen. Beter vind ik de persoonlijke weergave van eigen ideeën, want die is individueel, eerlijker qua inleving en oorspronkelijker, tégen het clichématige gemak. Dit persoonlijke element vind ik bemoedigend voor de eigen ontwikkeling, ook al omdat het voornamelijk door jongere auteursgeneratie vertolkt wordt.
Laten we de getallen nog een keer laten spreken. In 1983 constateerden we een vijftien auteurs die een eigen publicatie in boekvorm op hun naam hadden staan. Vanaf 1984 zijn daar zes jeugdboeken door vier auteurs, zes literaire uitgaven van Charuba door vijf auteurs, en zeven werken in eigen beheer van zes auteurs bijgekomen. Die boeken vormen samen, de korte tijdsperiode in verhouding met het voorafgaande in aanmerking nemend, in elk geval een kwantitatieve toename, met (zoals we zagen) sterk wisselende kwaliteit.

Jeugdliteratuur;
Desiree Correa; Mosa's eiland (1984)
Josette Daal: Warwind (1985)
Frances Kelly: Wi-ki-ki-ri-ki-ki (1986)
Richard Piternella: Niet huilen bij de zee (1987).

Charuba:
Lolita E. Euson: Sweet praises... (1988)
Pancho Geerman: Flor di sanger (1987)
Denis Henriquez: Kas Pabow (1988)
Denis Henriquez: E Soño di Alicia (1988)
Ruben Odor: Luz y sombra (1987)
Philomena Wong: Na caminda pa independencia (1986).

De bestelauto

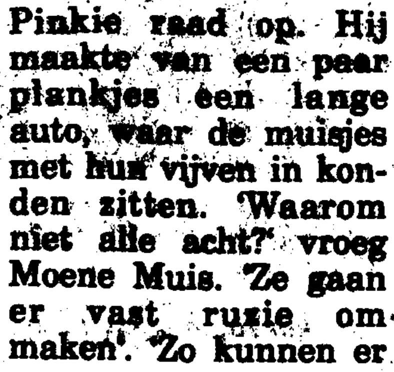
= door Nel Basilio =

DE ACHT ondeugende muizekinderen van Mama Muis waren weer eens bezig geweest! Ze hadden alle muisjes, die ze tegen kwamen, in hun staartjes geknepen en de konijntjes pootjes gelicht. En zonder dat Zeurpiet de Schildpad het merkte, [illegible] gekomen. Zodat Zeurpiet nog meer dan anders klaagde, dat zijn schild zo zwaar was.

'Ze hebben niets te doen', zuchtte kabouter Brr, 'Daarom halen ze zoveel kattekwaad uit. Ik moet er iets op bedenken. Maar nu heb ik geen tijd, want er zijn zoveel zieke dieren in de mondi. Ik moet ze allemaal nog hun pilletjes brengen. En Opa Konijn heeft zijn wortel vandaag nog niet gekregen. Zijn pootjes zijn de laatste tijd zo stijf. Hij kan er niet zelf een opgraven'.

Maar Pinkie was er ook nog. En die kreeg een goed idee. 'Papa Brr heeft te veel te doen en de muisjes te weinig', zei hij tegen zijn vriendje Moene Muis. 'Dus wat doen we? We laten de muisjes kabouter Brr helpen!' 'Hm', bromde Moene Muis, 'Ik zie het al! Als je de muisjes de pilletjes en de worteltjes naar de dieren laat brengen, komt er niets van terecht. Met de pilletjes gaan ze knikkeren en de wortel eten ze zelf op'.

Maar zelfs daar wist

Pinkie raad op. Hij maakte van een paar plankjes een lange auto, waar de muisjes met hun vijven in konden zitten. 'Waarom niet alle acht?' vroeg Moene Muis. 'Ze gaan er vast ruzie om maken'. 'Zo kunnen er elke keer een paar uitrusten', zei Pinkie, 'Want ze moeten hard werken, hoor. En als ik de auto te lang maak, kunnen ze de hoek niet om en breekt hij doormidden'. 'Net als bij een fiets. Op deze ijzeren stangetjes moeten ze hun pootjes op en neer bewegen en dan gaan de wielen draaien'. 'Wat ben je toch knap!' bewonderde Moene. Dat vonden kabouter Brr en Poetsje ook.

En de acht ondeugende muizekinderen van Mama Muis waren door het dolle heen, toen ze de auto zagen. Natuurlijk was er eerst ruzie over wie het eerst in de auto mocht. Maar Pinkie gaf de een een zetje de auto in en de ander een duw, van de auto weg. En toen duurde het niet lang, of vijf stralende muisjes zaten achter elkaar in hun auto met hun pootjes op de trappers. De eerste hield het stuur vast, de tweede de wortel voor Opa Konijn, de derde en de vierde droegen de pilletjes en nummer vijf een stukje bacoba voor een hagedisje, dat zijn pootje had verstuikt.

'Niet zelf opeten, hoor', waarschuwde Moene Muis hem. Maar daar had het muisje niet eens tijd voor. Hij was veel te druk met trappen en uitkijken, of ze in de bochten nergens tegen aan reden.

Je had ze moeten zien! De voorste stuurde, alsof hij nooit anders gedaan had en in een wip waren ze bij Opa Konijn. 'Vangen, Opa' riep het tweede muisje ondeugend en gooide de wortel op Opa's neus. Opa Konijn merkte het niet eens. 'Was ik nog maar jong met gezonde poten', zuchtte hij vol verlangen, 'Dan kon ik ook een ritje maken in die mooie auto. En de andere dieren verging het al net zo. Ze vergaten bijna, dat ze verkouden waren en hun pilletjes moesten slikken, als de muisjes voor hun holletje stil stonden. 'Mogen wij ook een ritje maken?' bedelden ze. 'Niets ervan!' lachten de muisjes. 'Jullie hebben niet eens een rijbewijs'. En ze vertelden er maar niet bij, dat ze dat zelf ook niet hadden.

Aiaiai, wat werkten de muisjes hard. Het duurde niet lang, of een paar wilden wel even uitrusten. Zo kwamen de andere drie muisjes ook aan de beurt. Ze reden en remden en draaiden de bochten om. Ze deelden pilletjes uit en gaven het stukje bacoba af. Een konijntje gaf hun een lekker stukje wortel voor de kaboutertjes mee en Ezel-

DOOLHOF

Om te kleuren

EEN plaat om te kleuren [illegible]. Is dit geen aardig [illegible]tje?

Wist je dat

TULPEN zijn echt Nederlandse bloemen. Maar eigenlijk komen ze uit Azië. Pas tussen de jaren 1500 en 1600 kwamen ze naar Nederland. Daar probeerden tulpenkwekers allerlei kleuren tulpen te kweken. Tegenwoordig kan je in de krant lezen, dat mensen miljoenen guldens willen betalen voor een schilderij van een bekende kunstschilder. Maar in de 17e eeuw, dus tussen 1600 en 1700 had men wel zestienduizend gulden over voor één tulpenbol. Dat is toch niet zoveel, denk je misschien. Maar in die tijd kon je voor negenhonderd gulden al een huis kopen!

* * * * * * * *

Hebben jullie een jong poesje gekregen? Laat hem dan rustig rondsnuffelen in het huis. En maak je niet ongerust, als hij achter de ijskast of onder de bank verdwijnt. Een kat moet namelijk aan een nieuw woonruimte wennen en zoekt dadelijk de plaatsjes, waar hij zich kan verschuilen, als er gevaar dreigt. En aai hem eens extra, dan voelt hij zich wat sneller op zijn gemak.

* * * * * * *

Heb je wel eens [illegible] met [illegible] gedaan? Je weet wel een paar tomaten en een [illegible], een pakje vlees en een stukje kaas. [illegible] McDonald boodschappen gaan doen [illegible] tomaten, 79 ton [illegible] is [illegible]

Puzzel van de week

			3	4	5	
						7

[illegible]

Onze vrienden

[illegible]

NABYSHKA

VERSCHIL: [illegible] 7. [illegible] 11. [illegible] 15. [illegible] 21. Al; 22. Ei; 23. Fa; 24.

Winnaar van deze week: [illegible] van Augustus Boekhandel.

ZIE VOOR [illegible] winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur te

Toen kardinaal Wojtyla in 1978 eer betuigde aan de pas gekozen Paus Johannes Paulus I, kon hij niet bevroeden dat hij nauwelijks twee maanden later zelf op de pauselijke troon zou plaatsnemen.

Wojtyla brengt boodschap naar verschillende werelden

Keuze van Pool tot Paus zorgde voor doorbraak

WAT SPEELDE ZICH af in de periode van 14 tot 16 oktober 1978 achter de gesloten deuren die het College van kardinalen in Vaticaanstad afzonderde van de rest van de wereld? Er zijn geen openbare notulen van het Conclaaf, en volgens de regels moeten de kardinalen alle notities die betrekking hebben op de pauskeuze verbranden in de kachel van de Sixtijnse kapel. De strenge regels gelden al vanaf de vroege middeleeuwen en zijn door Paus Paulus VI nog eens bevestigd. Wat er bekend wordt van de procedure van een pausverkiezing komt uit de mond van de kardinalen zelf en dat zijn meestal commentaren die zijn opgetekend vóór het begin van de Conclaaf. In 1978 heette het dat het absoluut zeker was dat de kardinalen opnieuw een paus zouden kiezen die een 'echte herder' zou zijn, een man die contact had met het volk.

Dat 'opnieuw' sloeg op de pas overleden 'glimlachende paus' Luciani-Johannes Paulus I die amper 33 dagen op de pauselijke troon had gezeten en toen plotseling overleed. Over zijn dood zijn later de nodige speculaties ontstaan, zoals b.v. dat hij door 'vijanden' zou zijn vergiftigd, maar aannemelijker is dat hij als hartpatiënt is bezweken onder de enorme werklast gedurende zijn korte periode als paus.

Zijn voorganger paus Paulus VI was op 6 augustus overleden. Johannes Paulus I op 28 september.

ZWARTE ROOK

Op de avond van zondag 15 october waren meer dan 100.000 nensen verzameld op het St.Pietersplein in afwachtig van berichten over de verkiezing van een nieuwe paus. En ze waren duidelijk teleurgesteld toen zwarte rook opdwarrelde uit de schoorsteen van de Sixtijnse kapel, het traditionele teken dat er nog geen beslissing was gevallen bij de eerste stemming, d.w.z. dat nog geen van de kandidaten-kardinalen de vereiste meerderheid van tweederde plus

De 'Reizende Paus', hier tijdens zijn bezoek deze week aan Mexico. Een herder die zijn volk opzoekt in alle uithoeken van de wereld.

Eerste niet-Italiaan sinds zestiende eeuw

één had behaald. Maar 24 uur later was het zover. Witte rook bracht blijdschap onder de opnieuw grote massa op het plein. Er was een nieuwe paus, maar wie?

Kardinaal Pericle Felici, Deken van de Kerk van Rome, aarzelde op het moment dat hij de naam van de nieuwe paus zou gaan afkondigen. Hij had er duidelijk moeite mee en meteen drong het tot de wachtenden door dat het best een buitenlander zou kunnen zijn i.p.v. een Italiaan.

En na het 'Annuntio vobis... Habemus Papam...Carolum...kwam met moeite de rest over de lippen van Felici: Wojtyla. Wie was dat? Het duurde even voordat de commentator van Radio Vaticaan de vraag beantwoordde: een Pool. Voor het eerst sinds 1522 hadden de kardinalen een niet-Italiaan aangewezen voor het hoogste ambt in de Kerk.

In de dagen voor het Conclaaf begon was al duidelijk geworden dat de Italiaanse kardinalen het niet eens konden worden over een kandidaat uit de eigen gelederen. Noch kardinaal Siri van Genua noch kardinaal Benelli die nauw betrokken was geweest bij het postconciliaire bewind van Paus Paulus VI bleken genoeg steun te kunnen vinden.

VERRASSING

Maar dat uiteindelijk de keuze zou vallen op een Pool kwam als een grote verrassing. Niemand had kunnen bevroeden dat het College van kardinalen het 'geopolitieke risico' zou nemen om een collega afkomstig uit een communistisch land tot paus te verkiezen.

Een andere verrassing was de relatief lage leeftijd van de nieuwe paus, slechts 58 jaar. Noch amper twee maanden tevoren had men het erover dat de minimumleeftijd voor een paus 65 jaar zou moeten zijn, kennelijk uit overweging voor een te langdurig pausschap van dezelfde persoon. Nu, na de schok van de plotselinge dood van de 66-jarige Johannes Paulus I, bleken de kardinalen meer geneigd een jonge, krachtige figuur te kiezen. En als hij de tachtig haalt- de nieuwe maximum leeftijdsgrens voor de keuze van een nieuwe paus, wordt Wojtyla de paus die de 21ste eeuw ingaat.

Inmiddels hebben wij constateren dat de geopolitieke situatie in Europa drastisch aan het veranderen is en dat in de communistische landen een democratiseringsproces is ingezet dat zijn weerga niet kent in de geschiedenis, waarbij Polen, het land van Wojtyla het voortouw heeft genomen. En hoe de situatie er eind deze eeuw zal uitzien valt nog niet te voorspellen.

LATIJNSAMERIKA

Voor wat betreft het aantal katholieken kan in ieder geval met zekerheid gezegd worden dat rond 2000 niet Europa maar Latijnsamerika op de eerste plaats zal staan, gevolgd door Afrika. Continenten die paus Johannes Paulus II diverse malen heeft bezocht.

Het zou wellicht redelijker geweest zijn te verwachten dat de eerste niet-Italiaanse paus uit genoemde landen afkomstig zou zijn, en bij de meeste recente bisschoppensynodes presenteerden zich daarvoor voldoende geschikte kandidaten. Hebben de kardindalen bij het Conclaaf van 1978 dit niet ingezien? Hebben zij misschien bewust de ogen gesloten voor de nieuwe impulsen afkomstig uit de Derde Wereld?

In 1964 al had Wojtyla als jonge bisschop een aantal opmerkelijke uitspraken gedaan betreffende vrijheid van godsdienst en de dialoog met atheïsten, daarbij wijzend op het feit dat de Kerk te maken had met verschillende werelden. En als paus Johannes Paulus II heeft hij zich ten doel gesteld deze verschillende werelden op te zoeken met de boodschap van Christus.

Kardinaal Wyszinski lichtend voorbeeld

"Reizende paus" groeide op in door oorlog verdeeld land

KAROL WOJTYLA werd op 18 mei 1920 geboren in Walowice in Galicië, de meest zuidelijke provincie van Polen. Nauwelijks anderhalf jaar tevoren op 11 november 1918 was de onafhankelijkheid van Polen geproclameerd. Langer dan een eeuw was het land verdeeld geweest onder de machtige buren Rusland, Pruisen en Oostenrijk. In de jaren twintig kon men eindelijk beginnen aan de wederopbouw van het door vele oorlogen verwoeste land. Dankzij de taal, cultuur en niet te vergeten de Kerk had men een nationale gebondenheid weten te behouden en dat maakte het eenvoudiger een Poolse staat op te bouwen.

De onafhankelijkheid ging echter niet zonder problemen. Binnen de kortste tijd was het land weer in oorlog met de Sovjet Unie en drie maanden na de geboorte van Wojtyla stond het Rode Leger al aan de poorten van Warschau. Het werd echter op het laatste moment teruggeslagen na de historische slag die de naam 'Het wonder van Vistula' kreeg. Op de dag van Maria Hemelvaart was de strijd gewonnen en het patriotisme van de Polen kende geen grenzen.

VERDEELDHEID

In de praktijk bleek het echter moeilijker de Polen tot een hechte band te smeden. De politieke verdeeldheid, erfenis van de periode van opdeling, bleef voortbestaan. Er waren de Nationaal Democraten- voornamelijk de middenstand- de sociaal-conservatieven in de voormalig Pruissische gebieden en de Boerenbeweging uit het gebied van Galicië waar Wojtyla werd geboren. Het socialisme bloeide welig in de voormalig Russische gebieden.

Het land werd geteisterd door enorme problemen vooral op agrarisch gebied. Maarschalk Josef Pilsudski, bekend om zijn socialistische ideeën besloot in te grijpen en organiseerde een staatsgreep waarbij de president werd afgezet en een eigen mannetje op zijn plaats werd gezet. De feitelijke macht bleef in handen van Pilsudski tot op de dag van zijn dood in mei 1935. Daarna werd het land bestuurd door een 'regering van kolonels' die steeds meer werden geconfronteerd met het dilemma van een dreiging door twee machtige buren: Nazi-Duitsland en de communistische Sovjet Unie.

In de zomer van 1939, Wojtyla en zijn studiegenoten waren inmiddels ingelijfd in het 'Academisch Legioen' en ondergebracht in militaire kampen, kwam het onheilspellend bericht van het verdrag tussen Berlijn en Moskou over de toekomst van Polen. De onvermijdelijke Duitse *blitzkrieg* kwam op 1 september van dat jaar. Polen zou verpletterd worden door het oorlogsgeweld en met harde hand begon Rijksvertegenwoordiger Hans Frank zijn campagne van terreur en verwoesting. Concentratiekampen werden opgericht en Wojtyla was getuige van de jodenvervolging. Hij zag hoe kinderen van hun ouders werden weggerukt en in treinen afgevoerd naar vernietigingskampen als Auschwitz. Hij zag hoe joden als vee werden bijeengedreven om in de kampen te worden afgeslacht. Hoe kerken, universiteiten en seminaries werden gesloten.

AARTSBISSCHOP

Hij bewonderde het verzet van Aartsbisschop Adam Sapiaha en besloot in 1942 in te trekken in diens bisschoppelijk paleis als clandestien theologie-student. Wojtyla was getuige hoe, bij bezoeken van Hans Frank aan de aartsbisschop, de Duitse autoriteit hetzelfde goedkope brood met bietenjam bij de maaltijd kreeg aangeboden als de Poolse bevolking in die dagen moest eten.

Om te overleven schreef de jonge Wojtyla zich in voor een *Arbeitskarte* om te voorkomen dat hij als werkeloze zou worden opgepakt en gedeporteerd. Hij kreeg een baantje in een chemische fabriek en werd later overgeplaatst naar een waterzuiversbedrijf. Zijn dagtaak bestond uit het dragen van emmertjes water aan een juk. In het gedicht *De Groeve*, beschrijft Wojtyla de vernedering van de werkomstandigheden. Naast zijn werk ging hij door met zijn theologie-studie en trad hij op in toneelgroepen of als declamator van gedichten.

Na de oorlog, Wojtyla was toen 26 jaar oud, werd hij door Aartsbisschop Sapieha naar de Angelicum Universiteit in Rome gestuurd voor het voltooien van zijn priesteropleiding. Onder zijn leermeesters van toen waren de latere kardinalen Paul Philippe en Luigi Cappi die aanwezig waren bij het conclaaf van 1978.

IN NEDERLAND

Gedurende zijn vakanties reisde Wojtyla naar Frankrijk, België en Nederland om zich op de hoogte te stellen van het pastoraal werk in die landen.

In een brief aan zijn familie in Polen schrijft hij in die jaren: 'Het zal moeilijk blijken Westeuropese methoden bij het pastoraal werk toe te passen in het communistische Polen'.

KARDINAAL

Wojtyla werd in 1967 tot kardinaal verheven en in een brief kort na zijn benoeming tot paus schrijft Paus Johannes Paulus II aan kardinaal Wyszinski: 'Er zou vandaag geen Poolse paus zijn, als het niet was voor Uw geloof en het feit dat U niet bevreesd was voor gevangenschap en lijden. En voor uw heroïsche hoop op de toekomst en vertrouwen in onze Moeder de Kerk'.

Paus Johannes Paulus II heeft de naam gekregen van 'De reizende Paus'. Als kardinaal reisde hij al geregeld naar Rome en na het Vaticaans Concilie van 1962 groeide zijn internationale reputatie, hetgeen inhield dat hij steeds meer uitnodigingen kreeg om andere landen te bezoeken. Deze reizen gaven hem niet alleen de gelegenheid om kennis te maken met collega's en met de kerk in andere landen, maar ook om zijn principe van 'collegialiteit' in de praktijk te brengen.

Zijn eerste transatlantische reis vond plaats in 1969 toen hij naar Canada ging als gezant van kardinaal Wyszinski en vandaar naar de Verenigde Staten als, zoals hij dat zelf later beschreef, 'mijn eigen afgezant'.

In 1973 reisde hij naar Australië om daar deel te nemen aan het Eucharistisch Congres in Melbourne. Hij maakte van de gelegenheid gebruik om tijdens deze reis ook Nieuw Zeeland, Nieuw Guinea en de Philipijnen te bezoeken.

PELGRIM

Zijn eerste grote buitenlandse reis maakte Paus Johannes Paulus II als pelgrim. Sinds zijn jeugd had hij de 'Zwarte Madonna' vereerd zoals die voorkomt op een tekening in de nationale schrijn van Czestochowa. Als Paus wilde hij nu dezelfde devotie uiten voor de Heilige Maagd in een niet-Europese figuratie en de beste plaats om dat te doen leek hem de Basiliek van de H.Maagd van Guadeloupe in Mexico.

Naar officiële schattingen waren er niet minder dan 18,8 miljoen mensen op de been gedurende het zevendaagse eerste bezoek aan Mexico. En het land was wekenlang in de ban van het bezoek van de eerste Paus die voet gezet had op Latijnsamerikaanse bodem.

Nadien heeft Paus Paulus Johannes II zowat de gehele wereld afgereisd en alle uithoeken van de aarde bezocht. Morgen is dus Curacao aan de beurt, en al is het bezoek beperkt tot slechts enkele uren, de aanwezigheid van de Paus op Curacaose bodem is van historische betekenis en moet zeker ook gezien worden als een blijk voor waardering voor hetgeen de Katholieke Kerk van de Nederlandse Antillen in de loop der jaren tot stand heeft gebracht.

In de zomer van 1958 kreeg Wojtyla het bericht dat hij benoemd was tot bisschop van Krakov. Hij moest meteen naar Warschau reizen voor de consecratie, maar nauwelijks waren de formaliteiten achter de rug of hij verscheen weer op de foto in burgerkleren en zich scherend op kamp met studenten.

AFGELOPEN donderdag. 10 mei, was het vijftig jaar geleden dat Duitse troepen Nederland binnenvielen en de bezetting begon. Ook op Curacao wonen er Nederlanders die deze tijd hebben meegemaakt en er nog levendige herinneringen aan hebben. Een ervan is de oud-politieman, Daan de Wolff die als militair meevocht bij de verdediging van Rotterdam en later via Amersfoort terecht kwam in het Duitse kamp Mühlberg. Op deze pagina in het kort zijn verhaal verlucht met een aantal bewaarde foto's.

Ook mevrouw C.Zenden (niet haar echte naam) maakte vijftig jaar geleden de oorlog in Nederland mee. Zij schreef voor Napa enkele stukjes vanuit de belevingswereld van het kind dat ze toen was.

Getuige van bombardement op Dresden

Daan de Wolff over zijn jaren in het kamp

WILLEMSTAD.-Een van de oorlogsveteranen die deze maand deelneemt aan diverse aktiviteiten t.g.v. de herdenking van het feit dat 50 jaar geleden Nederland door de Duitsers werd bezet, is Daan de Wolff. Hij arriveerde in 1947 als militair op Curacao als lid van het contingent die de Schutterij kwam aflossen. Twee jaar later, in 1949 zwaaide hij af om toe treden tot het Korps Politie Nederlandse Antillen waarbij hij 29 jaar lang werkzaam is geweest. Daan de Wolff is nu gepensioneerd, maar vast van plan op Curacao te blijven wonen.

Aan het begin van de oorlog, in de meidagen van 1940, werd hij krijgsgevangen genomen bij de verdediging van Rotterdam. Als de meeste andere Nederlandse militairen werd hij kort daarna op erewoord vrijgelaten. Hij sloot zich aan bij het verzet en weigerde gehoor te geven aan een oproep om voor de Duitsers te gaan werken. In 1943 werd hij opgepakt en via het kamp Amersfoort per trein naar een kamp in Mühlberg gebracht, een plaatsje vlak bij Dresden. Daar was hij o.m. getuige van het vreselijke bombardement op Dresden, vele malen erger dan dat op Rotterdam in 1940. Er bleef praktisch geen huis meer overeind staan in deze grote stad.

BEVRIJD

In mei 1945 werden de gevangenen van Mühlberg door de Russen bevrijd. Daan de Wolff: 'Wij maakten dat wij wegkwamen, want die Russen waren vreselijke kerels. Zij verkrachtten kleine kinderen en oude vrouwen en schoten mensen zonder pardon neer'. Via Jena wist een groepje van 30 gevangenen het plaatsje Waldheim aan de Elbe te bereiken waar zijn aan de ene kant de Russische militairen zagen staan en aan de overkant de Amerikanen. Een van de Nederlandse gevangenen die goed kon zwemmen en verschillende talen sprak, ging naar de overkant en wist de Amerikanen zover te krijgen dat zij met drie legertrucks een geimproviseerde brug opreden. De gevangenen sprongen op de rijdende trucks en werden zo naar het veilige westen gebracht.

Daan de Wolff heeft in foto-albums en knipsels diverse herinneringen bewaard aan de oorlogsjaren. Ook brieven die hij aan de familie schreef vanuit het kamp en die uiteraard werden gecensureerd. Je leest daaruit hoe de weinige spullen die hem werden toegestuurd nog werden gestolen ook door de Duitse bewakers.

Op donderdag 10 mei was Daan de Wolff in het Brabantse Oirschot aanwezig bij een herdenking van oorlogsveteranen . Eind deze maand is hij present bij de herdenking voor krijgsgevangener in Den Haag.

De 'kapsalon' van het kamp ziet er op deze foto vrij netjes uit en ook het kapsel van de gevangenen lijkt heel beschaafd, maar dat was dan ook aan het eind van de oorlog. In het begin werden de gevangenen helemaal kaal geschoren en daarna ontsmet met een soort 'Lysol'.

Drie kameraden uit kamp Groitsch bij Dresden, twee Fransen en geheel rechts Daan de Wolff's 'slapie' Frans den Outer die inmiddels is overleden. Deze foto werd gemaakt vlak na de bevrijding door de Russen.

"Er waren alleen nog maar bieten en bollen"

In de kou stonden kinderen in de rij op blote voeten....

= door mevr. C. Zenden =

TOEN HET VOEDSEL schaars begon te worden kregen ze soms pakjes van familie op het platteland. Er zat spek in en boter en zakjes rogge. Daarna reden de treinen niet meer en moest vader heel ver fietsen om de pakjes ergens op te halen. Broer moest mee, want die was al zeventien. Op een avond kwamen ze heel moe thuis. Broer had een grote zak aardappels op het stuur van zijn fiets en toen ze die er af tilden was het stuur verbogen. Toen was Broer in slaap gevallen met zijn hoofd voorover in het bord met eten dat moeder voor hem had neergezet. Een andere keer waren ze met een slee gegaan, achter aan de fiets, omdat er sneeuw lag, maar op de terugweg was het gaan dooien en de slee had niet goed meer willen glijden.

SPERTIJD

Het was donker geworden en ze moesten naar binnen vanwege de spertijd en hadden zo maar ergens aangebeld. Daar hadden ze in hun jassen op de vloer geslapen en waren de volgende dag pas thuis gekomen. Daarna kwamen de razzia's en konden ze geen eten meer halen. Toen moest Dézine op de fiets naar de boeren om kleren te ruilen, maar die hadden hun kasten al vol en joegen haar meestal weg. Soms deelden ze gratis zakjes tarwe of rogge uit, en als Dézine een lange rij zag ging ze er gauw achter staan. Het was ook gevaarlijk want soms wierpen de Engelse bommenwerpers hun overgebleven bommen weg en dan moest ze gauw in een greppel duiken. Ze hadden nu alles al geruild: de vloerkleden, kleren en fietsbanden. Toen waren moeder en Caró op een dag naar een boer gelopen om wat ondergoed te ruilen; de boerin had het niet aangenomen, maar ze hadden ieder een glas karnemelk gekregen en een oliebol en daarna waren ze weer naar huis gegaan.

HONGERSNOOD

Nu waren er alleen nog maar suikerbieten en tulpenbollen. Als ontbijt kreeg Caró tien dobbelsteentjes suikerbiet en tussen de middag een koekje van gekookte tulpenbollen. Dat smaakte vies en bitter en ze werd er misselijk van. In maart werd ze jarig. Ze kreeg twee beeldjes, een markiesje en een markiezinnetje, waar ze heel blij mee was. Als limonade dronken ze kleine glaasjes met suikerbietenstroop, die feestelijk oranje van kleur was. Na de suikerbieten kwam er bonenmeel, maar dat bleek bedorven te zijn zodat ze het niet konden eten. Moeder gaf het weg aan mensen, die nog meer honger hadden en het wel wilden opeten. Plotseling was er de Centrale Keuken. Ze kregen bonnen waarmee ze eten konden halen. Dézine en Caró gingen er iedere dag heen met een blauw emmertje. Op de heenweg mocht Caró het dragen, maar als ze terugkwamen was het te zwaar voor Caró en droeg Dézine het. Ze moesten goed opletten dat ze op het juiste moment in de rij gingen staan. Als ze te vroeg waren kregen ze het bovenste uit de ketels, wat dun was en waterig. Ze moesten dus zorgen dat de gamel bijna leeg was wanneer ze aan de beurt kwamen, zodat ze het dikste eten kregen. Het eten was lichtgrijs, door de witte kool en de aardappels die met schil en al meegekookt werden. Soms was het grijs-lila, dan zat er rode kool in, in plaats van witte.

KOUD

Het was koud en soms stonden er kinderen in de rij in korte broek en op blote voeten. Op een keer viel er een vrouw flauw, die een huis werd binnengedragen. Als alle gamellen leeg waren kwamen de grote jongens. Die staken hun arm er helemaal onderin en likten het eten van hun handen en mouwen. Als er gemorst was schraapten ze het van de grond en aten dat ook op.

Soms vertelde Dézine over toffees en bananen en rijst en dan werd Caró jaloers want die had ze nooit gekend en ze moesten heel lekker zijn. Vlak vóór de bevrijding vlogen er op een dag Zweedse vliegtuigen over. Ze vlogen heel laag en Caró kon de piloten zien zitten. Vader ging op het grasveld staan voor het huis en zwaaide met een grote rood-wit-blauwe vlag, maar dat was gevaarlijk, want er waren nog Duitsers in de stad. Op een weiland wierpen de vliegtuigen voedselpakketten uit en Broer ging er heen op zijn fiets zonder banden, maar die waren toen allang geruild. Toen hij thuiskwam vertelde hij dat er blikken met melkpoeder waren stukgegaan en dat er mensen door de afzetting waren gedrongen en de melkpoeder zomaar van het gras hadden gelikt. Ze kregen nu grote blikken met kaakjes en reuzel en Broer at vijf borden ertwensoep achter elkaar en werd niet eens ziek.

Bananen en rijst had Caró nooit gekend

Toen kwam het Zweedse wittebrood. Dat was zacht en sneeuwwit en moeder sneed het heel voorzichtig in sneetjes. Er kwam Zweedse margarine op en Caró dacht dat zo het eten van een prinses moest smaken. Ze nam een boterham mee op straat en nam bij iedere hoek een hapje om er zo lang mogelijk van te kunnen genieten.

CANADEZEN

Ze werden bevrijd door Canadezen. Die hadden rood haar en rode gezichten. Ze zagen er verschrikkelijk gezond uit en stonden lachend en wuivend bovenop een lange rij enorme tanks en vrachtauto's. Broer en Dézine en Caró wuifden terug en lachten en schreeuwden en veel jongens en meisjes klommen op de auto's en reden een eindje mee, maar Broer en Dézine bleven bij Caró.

Ze vingen kauwgum op en chocolade die de Canadezen tussen de mensen gooiden en Broer had zelfs een halve sigaret bemachtigd. Thuis zette moeder thee en legde de chocolade in kleine stukjes op een mooi schaaltje en toen gingen ze allemaal om de tafel zitten om er van te genieten. In de winkels kwamen bananen en rijst en toffees en Caró proefde alles voor de eerste keer.

Op haar brood moest ze ijzerpoeder eten van de dokter en samen met moeder moest ze iedere dag pap gaan eten in een kerk, want ze waren ondervoed. In de zomer ging ze samen met Dézine zes weken naar familie op het platteland. Ze aten brood met veel roomboter en jam en dronken iedere dag geitemelk. De open plekken aan haar polsen en enkels gingen langzaam weer dicht en toen was alles voorbij....

Requiem voor Iesje

OP ZONDAGOCHTEND kwam hij altijd veel te vroeg. Caró lag dan nog in bed en hoorde hem zingen bij het tuinhek: 'Hoeait- Caró Zenden- kom-je-buiten-spelen-met-je-poppewagen-op-vierkante-wieléééen?'. Dan opende ze het raam op een kiertje en riep vlug: 'Iesje, het is nog veel te vroeg, kom over een uurtje maar terug', want dat moest ze zeggen van moeder, die wilde uitslapen op zondag. Caró en Iesje waren nog te jong om naar school te gaan. Als het regende mochten ze bij Caró op de zolder spelen. Dan bouwden ze vliegmachines van oude tuinstoelen en deden of ze ermee naar verre landen vlogen.

SPELEN

Of ze voeren rond in een rieten koffer en de zoldervloer was de zee. Bij Iesje thuis speelden ze in de huiskamer. Zijn moeder had rood krulhaar en maakte zelf noga, waar ze van snoepten tot ze misselijk werden. Als de zon scheen speelden ze buiten. Iesje had een prachtige hoepel, die bijna even groot was als zijzelf. Hij duwde hem voort met een ijzeren staafje dat om de hoepel heen paste en hij kon er erg hard mee lopen.

Dan was het of zijn zwarte krullen ook meeholden met Caró, en zijn wangen leken dan nog roder dan anders. Soms logeerde er een nichtje bij hem uit Amsterdam. Die had ook zwarte krullen en rode wangen, en Caró, die zelf asblond was, vond haar heel mooi. Op een dag ging Iesje achter aan de groentekar hangen en Caró deed het hem na. Zo lieten ze zich meevoeren, maar plotseling stopte het paard zodat ze alle twee met hun knieën in de paardepoep vielen en hun lange kousen waren ook stuk. Thuis kregen ze klappen en ze mochten een hele tijd niet naar buiten.

NAAR POLEN

Daarna moest Iesje plotseling verhuizen naar Amsterdam. Ze moesten allemaal weg, ook zijn zusje Rosa en zijn broertje David. Voorlopig zouden ze intrekken bij het nichtje en daarna moesten ze verder reizen naar Polen, zei moeder. Caró was een beetje jaloers. Ze was nog nooit in Amsterdam geweest en zou best mee willen. En Iesje zou voortaan alleen met het nichtje spelen en niet meer met haar..

Een paar dagen later kwam Iesjes moeder afscheid nemen van de moeder van Caró. Ze hadden thee gedronken en daarna hadden ze nog een tijdje staan praten bij het tuinhek, maar toen Caró vroeg wanneer Iesje terug zou komen was moeder hoofdschuddend naar binnen gelopen zonder te antwoorden. Later toen Caró allang naar school ging en ze al bevrijd waren door de Canadezen kwamen er plotseling drie Joodse kinderen in de klas, maar Iesje was er niet bij.

Razzia op Sinterklaasavond

CARO MOEST de hele dag op wacht zitten met haar pop op de arm. Als de soldaten er aan kwamen moest ze waarschuwen. Het was 6 december 1944. Die ochtend heel vroeg had het bevel in de bus gelegen dat alle jongens en mannen aan de weg moesten gaan staan met een koffertje met eten en warme kleren en een deken. Ze zouden opgehaald worden om in Duitsland te gaan werken. Broer en vader hadden zich meteen verstopt. Broer zat onder de zoldertrap. Onder de loper was een smalle gleuf waar Broer net doorheen kon omdat hij zo mager was. Vader lag achter het houten beschot van de zolder op een smalle richel van uitstekende planken. Het was niet zo'n goede plaats want soms schoten de soldaten door de wanden om de mannen er uit te jagen.

Caró vond het gemeen van de soldaten om juist op 6 december te komen, want de dag ervoor waren veel onderduikers naar huis gekomen om Sinterklaasavond te vieren en die zaten nu in de val. Zij hadden ook Sinterklaasavond gevierd en Caró had een pop gekregen, waarmee ze nu voor het raam zat. Het moest lijken alsof er geen mannen in huis woonden en daarom had moeder alle asbakken verstopt en poppen en bloemen neergezet zodat het een echt vrouwenhuishouden leek. Ook de jassen van vader en Broer waren verstopt en als de soldaten kwamen en iets zouden vragen moest Caró doen alsof ze ze niet verstond.

IN PYAMA

Buiten op het plein werden de mannen bijeengedreven die zich niet verstopt hadden. Sommige waren zomaar in pyama, die hadden gedaan alsof ze ziek waren, en soms waren ze ook echt ziek, maar allemaal waren ze meegenomen. Er omheen stonden de soldaten. Die schoten in de lucht wanneer de vrouwen kwamen om nog wat eten te brengen of warme kleren. Om twaalf uur bakte moeder pannekoeken van een laatste restje meel. Caró huilde omdat ze er maar één kreeg. Ze was nu heel mager en aan haar polsen en enkels waren open plekken gekomen die niet meer dicht wilden gaan. De dag was lang en Caró en Dézine zaten al die tijd voor het raam. 's Middags las Dézine 'Erlkönig' voor. Ze vertaalde iedere zin voor Caró en bootste de stemmen na van Erlkönig, de vader en het kind.

Caró was een beetje bang voor Erlkönig en toen Dézine met een boze stem zei: 'Und bist du nicht willig, se brauch'ich Gewalt!' moest ze aan de soldaten denken met hun geweren. Ze vond het wel dom dat de 'Vater' niet in de gaten had dat Erlkönig zijn kind wou meenemen en doden, maar eigenlijk waren zij ook zo dom geweest: gisteravond hadden ze nog nietsvermoedend Sinterklaasavond gevierd en nu zaten ze in de val. Als Dézine nu maar niet de 'Grenadiere' ging voorlezen, want daar hield Caró niet van.

SOLDAAT

Om vijf uur kwam eindelijk de soldaat. Hij was oud en een beetje dik en hij vroeg aan moeder of er geen mannen in huis waren. Moeder was vreemd kalm, vond Caró en haar stem klonk heel hard toen ze 'Nein' zei. De soldaat liep de gang in en tikte op de barometer, die in het Duits was en daarna keek hij naar de trap. Caró hield haar adem in, maar hij draaide zich om en zei dat ze gestraft zouden worden als ze niet de waarheid spraken en vroeg waar haar man dan wel was.

Moeder antwoordde dat die al heel vroeg naar zijn werk was gegaan, maar Caró zag dat hij het niet geloofde. Het duurde heel lang, maar eindelijk ging hij weg.

Tot 's avonds laat werden er mannen uit de huizen gehaald. Sommige hadden zich niet goed verstopt of waren verraden door NSB-ers of door hun vrouw, die bang geworden was. De zieken stonden op blote voeten in hun pyama's en er klonken schoten. Toen de soldaten overal geweest waren moesten de mannen in vrachtwagens klimmen om weggevoerd te worden. Pas daarna mocht Caró van het raam vandaan.

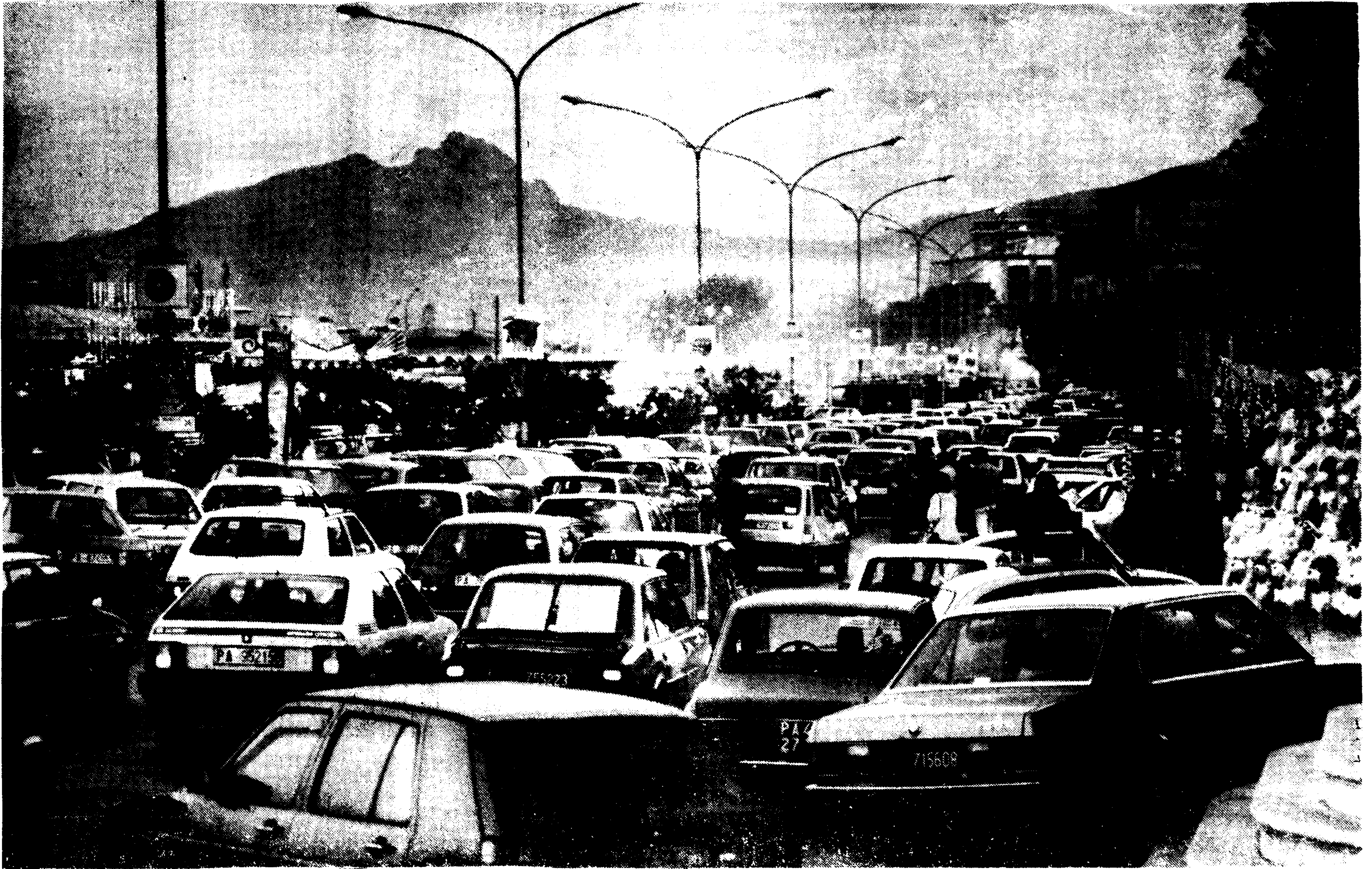
WK-WIJN is de nieuwste gril in Italië. Een vergulde fles in de vorm van de Jules Rimet-cup, die in de plezierig gevulde rekken van de supermarkt nadrukkelijk aanwezig is. De wijn zelf, een eerlijke Chianti, mag er zijn, maar de 15 dollar die de fles kost drink je er niet aan af.

Voor de ware 'tifosi', zoals de Italiaanse supporter wordt genoemd ligt dat natuurlijk anders. Verkleed in broek en shirt met WK-mascotte, zal hij er bedachtzaam van genieten en af en toe een slok afwisselen met een trek aan de WK-sigaret, die door het Italiaanse staatsmerk MS op de markt wordt gebracht.

Daarbij leest hij de WK-pagina's van de Corriere dello Sport, een van de sportkranten die in Italië minstens zo populair zijn als de gewone dagbladen. En anders neemt hij genoegen met een van de honderd bladzijden grote bijlagen in vierkleurendruk, waarmee de grote dagbladen al sinds de herfst van vorig jaar hu lezers wekelijks verblijden.

Op de achtergrond klinken zachtjes de plechtige tonen van de jingle-ball, een electronisch speeldoosje in de vorm van een voetbal, dat de volksliederen van alle 24 deelnemende naties op het programma heeft staan.

Tifoso's vrouw gaat gekleed in een rood-wit-groene WK-creatie van de Oostenrijks-Milanese ontwerper Prins Egon von Fürstenberg, en de

Verkeerschaos in Palermo, Sicilië, de stad waar het Nederlands elftal zijn eerste wedstrijden moet spelen.

Italië lijdt aan ernstige WK gekte

kinderen spelen met een rock en rollende Ciao, het alomtegenwoordige WK-mannetje, dat er ook gewoon al spastisch genoeg uitziet.

Het idyllisch tafereel speelt zich af in een keuken die uiteraard is geplaveid met WK-gemerkte tegels.

SPONSORS

Een kleine tachtig industrieën hebben zich het gebruiksrecht van de WK-mascotte verworven tegen betaling van bedragen die gaan van enkele honderdduizenden gulden tot circa vijf miljoen voor de tien 'officiële sponsor': Cannon, Philips, Carlsberg, Mars, Coca Cola, JVC, Gilette, Fuji, Alfa Romeo en het Italiaanse ministerie van Landbouw. Tandpasta, chocolade, brillen, paraplu's, spaghetti, wattenstaafjes in de kleuren van de Italiaanse vlag, rolstoelen en condooms worden zodoende tegenwoordig met het WK-vignet geleverd.

PLAGGEN

De verkopers van gadgets zijn bijzonder tevreden met de gang van zaken. Een Milanese juwelier heeft al voor vijftig miljoen aan Ciao's in de vorm van dasspelden verkocht in goud, zilver en platina. Een collega van hem die het poppetje in minder edele metalen vervaardigt, heeft tot nu toe een omzet van achttien miljoen gehaald. En de Italiaanse speelgoedmarkt verwacht een omzet van 25 miljoen gulden aan WK-ballen, poppetjes, tafelvoetbalspelen en videospellen.

Een Venetiaanse ondernemer heeft het alleenrecht op de grasmat van het Romeinse stadion verworven. Door na de finale het zevenduizend vierkante meter grote veld in 700.000 plaggen van een vierkante decimeter te verdelen, en deze voor tienduizend lire per stuk te verkopen, hóópt hij zeven miljard lire, ofwel 10,5 miljoen gulden te incasseren.

Tegen te verwachting in is de reclamewereld minder opgetogen. Het aanbod aan advertenties en spots is de afgelopen maanden afgenomen doordat veel bedrijven tijdens de Mondiali hun kruit blijken te verschieten om het rest van het jaar te bezuinigen.

Huizenbezitters kunnen tijdens de WK goede zaken doen. Wie in Rome tussen 8 juni en 8 juli een twee- of driekamerflat te verhuren heeft aan een van de zesduizend bij de WK geaccrediteerde journalisten, kan daar goed aan verdienen. De prijzen liggen tussen de drie- en zesduizend gulden, afhankelijk van de afstand tot het stadion.

Een kennis die niet van voetbal houdt heeft daarom zijn vrije dagen in die periode opgenomen en slaat zo twee vliegen in een klap. Hij kan zich een luxe vakantie veroorloven en ontloopt de chaos waarin Rome tijdens de kampioenschappen zal komen te verkeren.

BOUWERS

Maar het meest tevreden zijn de Italiaanse bouwondernemers en plaatselijke overheden, waaraan het parlement in mei vorig jar niet minder dan 4159 miljard lire (f.6,4 miljard) ter beschikking heeft gesteld. Daarvan is 459 bestemd voor de bouw en uitbouw van de stadions en 3700 20voor het uitvoeren van openbare werken ten behoeve van de W.K.

Vooral dat laatste is een gigantisch bedrag. Zelfs als men in aanmerking neemt dat tijdens de kampioenschappen onderdak en voorzieningen beschikbaar moeten zijn voor dertigduizend spelers, begeleiders, journalisten, gastvrouwen en veiligheidsmannen. De gementeen hebben zich er dan ook met graagte op gestort, en het geld vooral gebruikt om oude plannen uit de kast te halen, ook als die weinig of niets met het voetbal te maken hadden.

Zo wordt in Udine met WK-geld een parkeergarage in het centrum gebouwd, terwijl het stadion zich ver daarbuiten bevindt. Florence heeft een deel van het geld aangewend voor de voltooiing van de snelweg naar Livorno, die echter pas ruim na afloop van de WK klaar zal zijn. Verona heeft een lang gekoesterde droom, een autostrada door de stad heen, in vervulling zien gaan. In Rome worden verbeteringen uitgevoerd aan de rondweg om de stad, die weinig zichtbaar nut opleveren voor het wedstrijdgebeuren, en die zeker niet voor 8 juni klaar zullen zijn. In Catania wordt met WK-fondsen eveneens een rondweg aangelegd, terwijl in deze Siciliaanse stad geen enkele wedstrijd gespeeld wordt. Het in de baai van Napels gelegen eiland Ischia krijgt dankzij de WK een nieuwe haven.

In Turijn is de door een dochtermaatschappij van Fiat uit te voeren uitbreiding van het metronet op het laatste moment tegengehouden: het gepresenteerde plan zou een half miljard gulden kosten, maar vlak voor de beslissing werd een geheim document opgeduikeld met een reëele begroting die tachtig procent hoger lag.

STEEKPENNINGEN

Overigens zijn alle begrotingen de pan uitgerezen. Inplaats van de toegezegde vier biljoen lire zullen de uiteindelijke kosten naar verwachting op ongeveer tien biljoen, ruim f.15 miljard uitkomen. Ruim een biljoen voor de stadions, en negen voor de overige werkzaamheden.

Met sport heeft dat allemaal niet veel meer te maken. Dat vindt ook Luca di Montezemolo, de directeur van het organiserend comité, die in een kort geleden gepubliceerd interview zijn gram spuide over de politici die volgens hem de WK hebben misbruikt om hun eigen planologische stokpaardjes te berijden.

De voormalige stervoetballer Gianni Rivera, tegenwoordig een verdienstelijk christen-democratisch kamerlid heeft de regering gevraagd om een onderzoek in te stellen naar de oorzaken van de dramatische kostenvermeerdering.

Hij vreest dat de bouwkosten kunstmatig zijn opgeblazen en dat er op grote schaal met steekpenningen is gewerkt. 'De mensen hebben het recht om te weten wat er met hun belastinggeld gebeurt', verklaarde Rivera, 'en de WK moeten niet ontaarden in een gelegenheid voor weinigen om zich te verrijken ten koste van de gemeenschap'.

Voor het voetbal zelf zou het inderdaad beter zijn geweest als er minder indrukwekkende sommen waren uitgetrokken. Tussen locale politici en aannemers is er nu een harde strijd gevoerd om de lucratieve conctracten in de wacht te slepen, die de uitvoering van de werkzaamheden jaren heeft opgehouden. Turijn, Rome en Napels zijn in de voorbereidingstijd van de WK bovendien het toneel geweest van langdurige crises in het stadsbestuur, na afloop waarvan het nieuwe bestuur steevast de door zijn voorganger genomen beslissingen annuleerde.

Ook de schandelen waarmee openbare aanbestedingen in Italië zeer vaak gepaard gaan zijn niet uitgebleven. In Rome werd vorige zomer burgemeester Guibilo tot aftreden gedwongen wegens een (andere) corruptie-affaire, maar kort voor zijn vertrek wist hij er in één nacht 1200 planologische decreten door te drukken voor in totaal bijna één miljard gulden aan WK-geld, dat volgens de oppositie bestemd was voor Giubilo's vrienden in de aannemerswereld.

In Napels fluistert men dat de Camorra, de Napolitaanse mafia, de WK-contracten in handen heeft. En in Palermo heeft de maatschappij waaraan de bouw van het stadion was gegund, deze in handen gegeven van malafide onderaannemers, met als geolg dat op 31 augustus een vleugel ervan instortte, en vijf arbeiders de dood vonden.

Zij waren de enigen niet. In totaal zijn er tot nu toe 23 mannen bij het werk aan de stadions omgekomen en 667 gewond. De voornaamste oorzaak daarvan is de haast waarmee de stadions gebouwd zijn. De veiligheidsvoorschriften komen daarbij nog al eens in het geding, soms met fataal gevolg. In de afgelopen maanden zijn dergelijke ongevallen steeds gevolgd door proteststakingen, waarbij het werk in één of alle stadions geheel stil kwam te liggen, zodat daarop de tijdsdruk nog groter werd.

STADIONS

Het resultaat van dat alles is dat niet alleen de infrastructurele voorzieningen maar ook de stadions zelf nog niet alle zijn voltooid. Toen Hermann Neuberger, de 'controleur' van de Fifa, twee maanden geleden een inspectietocht in Italië uitvoerde was hij sceptisch gestemd. Met een beetje wrange ironie zei hij : 'Jullie Italianen moeten wel duivelskunstenaars zijn. De Duitsers zouden minstens twee jaar nodig hebben om de werkzaamheden te voltooien, terwijl jullie het in vier maanden zullen klaren.'

Maar begin april was hij heel wat minder vriendelijk. Drie stadions werden door hem beslist beneden de maat geacht. In Florence zijn de verbouw-werkzaamheden nog altijd niet beëindigd, en op last van Neuberger moet Fiorentina de laatste twee thuiswedstrijden in de competitie buitenshuis spelen. Alleen zo kan het werk worden afgerond voor het begin van de WK.

Hetzelfde recept geldt voor het Milanese San Siro. De imposante 220 miljoen gulden kostende uitbouw komt wel op tijd af, maar de grasmat is een dorre woestenij, die Ruud Gullit inspireerde tot de benaming 'San Sabia' (Heilig zand). Opnieuw inzaaien was het oordeel van de Fifa-man, en na de cupfinale Milan-Juventus op 25 april ging San Siro voor een maand dicht. Een deel van de grasmat wordt vernieuwd, waarna met behulp van chemicalieën oud en nieuw gras egaal wordt gekleurd.

In Napels is het San Paolo-stadion al af, maar de directe omgeving is nog een immense bouwput. Het zit er dus in dat de toeschouwers zich hier een weg zullen moeten banen door blubber en bulldozers heen.

En in Rome heeft het Olympisch stadion nog altijd geen volledige overkapping. De verantwoordelijke bouwonderneming heeft toegezegd dat uiterlijk 31 mei, een week voor het begin van de WK, het stadion zal worden opgeleverd. De kosten bedragen f. 263 miljoen, terwijl er f. 124 miljoen waren begroot. Om ook de nieuwe parkeerplaatsen en metrolijnen op tijd af te krijgen, zal vanaf nu af aan dag en nacht worden doorgewerkt. Desondanks houden de bouwondernemingen een slag om de arm: als het hard gaat regenen dan lukt het niet.

TOERISME

Hoe dan ook, de Mondiali gaan door en zullen zo'n half miljoen toeristen extra naar Italië trekken. Volgens minister van financiën Paolo Cirino Pomicino, zullen die met elkaar een miljard gulden besteden, en zo Italië's buitenlandse betalingsbalans aanmerkelijk verstevigen. Het is een rijkelijk optimistische voorstelling van zaken, die vooral tot doel heeft om de critici van de miljardenorgie tot zwijgen te brengen.

Meer sceptisch ingestelde geesten vragen zich af of de WK-bezoekers inderdaad gemiddeld tweeduizend gulden per persoon zullen uitgeven. De gelegenheid wordt hen daartoe overigens wel geboden. In Rome zullen in de WK-maand de winkels ook op zondag open zijn, en op sommige dagen zal de plaatselijke middenstand de kooplustige buitenlanders zelfs tot elf uur 'savonds ten dienste staan.

Carlo Tognoli, minister van toerisme, hecht aan een goede publiciteit rond het voetbalfestijn, dat door de televisie van de halve wereld zal worden uitgezonden en alle wedstrijden bij elkaar opgeteld zo'n vijftien miljard kijkers zal trekken.

Volgens Tognoli 'is het van het grootste belang dat Italië zich goed presenteert. Als dat lukt, kan het een aanzienlijk afgeleid rendement opleveren.' Hij is daarom uiterst bezorgd over de infrastructurele problemen die minder dan twee maanden voor de aftrap nog niet zijn opgelost.

FACELIFT

Verder hebben de Italianen de image-building trouwens vakkundig aangepakt. Grote namen uit de Italiaanse filmwereld als Fellini, Rosi, Bertolucci en de gebroeders Taviani hebben aan de twaalf steden waar gevoetbald wordt korte en plezierige documentaires gewijd, zodat vóór de wedstrijden de schoonheid van het gastland overtuigend wordt aangeprezen.

Monumenten als het Colosseum en Engelenburcht en het Forum Romanum zullen tijdens de WK in het zonnetje worden gezet door een veelkleurige feestverlichting. De binnensteden zijn in de afgelopen twee jaar aan een grondige facelift onderworpen, waarbij grauwe en afgebladderde facades zijn schoongemaakt en opnieuw in frisse tinten geschilderd. Dat als gevolg van de smog dit schoonmaakwerk binnen luttele jaren teniet zal zijn gedaan, is daarbij van weinig belang, want dan zijn de buitenlandse cameraploegen allang weer verdwenen.

Vooral de inwoners van Rome zijn tot het uiterste beproefd door de reconstructiewerkzaamheden die sinds de zomervakantie op zevenhonderd plaatsen in de stad worden uitgevoerd. Al die tijd zijn belangrijke toegangswegen afgesloten geweest, en zijn bus-, tram- en metrolijnen geregeld gesloten. Het normaal al chaotische verkeer is nu werkelijk hels geworden.

Omwonenden worden tot krankzinnigheid gedreven door maanden van drilboren, heipalen en toeterende files, en tenslotte teistert een rattenplaag het centrum van de stad, waar de door waanzinnige bouwactiviteiten uit de periferie verjaagde knaagdieren een goed heenkomen hebben gezocht.

= door Victor Hafkamp =

ONDER DE LOUPE

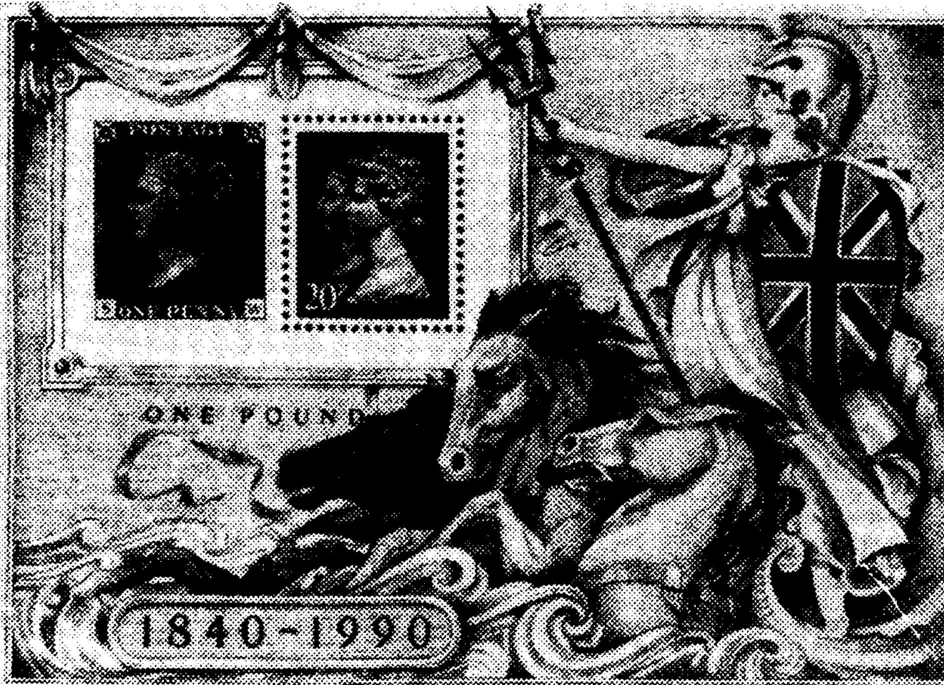
Zegels voor viering 650 jaar Rotterdam

ROTTERDAM VIERT dit jaar zijn 650ste verjaardag. Hoewel een aantal manifestaties in de Maasstad in het water zijn gevallen, zijn er toch nog een aantal evenementen die een bijdrage kunnen leveren aan de feestvreugde rond het jubileum van 's werelds grootste havenstad. Het Rotterdamse jubileum heeft overigens toch nog een kleine schaduwzijde.
Vele Rotterdammers zullen zich nog maar al te goed herinneren hoe een halve eeuw geleden een groot deel van hun stad door Duitse bommenwerpers werd verwoest. Er kwam een bijna geheel nieuwe stad. De elementen oude stad, Rotterdam nu en in de toekomst zijn uitgebeeld op drie postzegels die de Nederlandse PTT Post 8 mei uitgeeft ter viering van 650 jaar Rotterdam. De zegels hebben een frankeerwaarde van resp. 55, 65 en 75 cent. Het thema van de eerste zegel is Rotterdam in mei 1940 na het bombardement. Op het zegelbeeld zien we de ruïne van de Zuiderkerk.

De zegel van 65 cent heeft als thema: de stad Rotterdam als hedendaags podium. De podia zijn gesitueerd rondom het vernieuwde hart van de stad en geplaatst op de Rotterdamse vlag. In silhouet is het 'toeziend oog' van de Rotterdammer zichtbaar. De derde zegel heeft het toekomstige Rotterdam als onderwerp. De ontwikkeling in de 'Kop van Zuid', een speerpunt in de stadsontwikkeling, is gekozen als symbool voor de toekomst.
De paal gewapend beton beeldt de bouwactiviteiten uit. Als tegenhanger is een blad afgebeeld van een plataan, een typische stadsboom. De zegels zijn ontworpen door resp. Menno Landstra (Amsterdam), Victor de Leeuw ('s Gravenhage) en Inge Kwee (Rotterdam). De oplages van de zegels zijn achtereenvolgens ruim 12 miljoen, 14 miljoen en 17 miljoen stuks.

ALBUM

Rotterdam en Rotterdammers zijn natuurlijk vaker het onderwerp van Nederlandse postzegels geweest. De Rotterdamse filatelist en handelaar Ben de Groot heeft een album op de markt gebracht, waarin de liefhebber al die 'Rotterdamse' zegels kwijt kan. Zo is er een pagina met beschrijving waar de drie Erasmuszegels kunnen worden geplaatst, een pagina gewijd aan Piet Hein, geboren in Delfshaven, aan de monumenten van Zadkine in het hart van de stad en aan bekende schepen die op Rotterdamse werven werden gebouwd, zoals de 'Nieuw Amsterdam'. Leuk voor de thematische verzamelaars.

April en mei staan dit jaar in een aantal landen in het teken van de herdenking van de vijftigste verjaardag van het begin van de tweede wereldoorlog. Niet alleen in Nederland, ook in Noorwegen. Op 9 april 1940 vielen de Nazi's het land binnen. De Noorse post, tot dusverre zuinig met zegels die de oorlog als thema hebben, schonk er 9 april aandacht aan. Een zegel van 3.20 Kronen toont in het midden het monogram 'H7' van de vroegere koning Haakon met daaromheen onder meer het kanon Moses dat de Duitse 'Blücher' in het Oslofjord tot zinken bracht. Verder zien we er de symbolen van de drie Noorse strijdkrachten op. Een tweede zegel (4 Kronen) beeldt de herovering van Narvik op de Duitsers uit op 28 mei 1940.

JERSEY

Het Kanaaleiland Jersey komt in september met vijf zegels met types vliegtuigen die hebben deelgenomen aan de 'Battle of Britain', de strijd in de lucht tussen geallieerden en Duitsers boven Engeland. Het Caribische eiland St. Vincent gaf 2 april een serie van tien zegels uit, waarop aandacht wordt geschonken aan hoogtepunten in de strijd tussen geallieerden en Duitsers in de Tweede Wereldoorlog.
Onderwerpen o.a. de confrontatie tussen de Duitse 'Graf Spee' en de Britse marine in december 1939, de verdrijving van de Italianen uit Noord-Afrika in december 1940, de verovering van het Filippijnse eiland Corregidor door de Amerikanen en Russische troepen die Berlijn innemen. De zegels hebben een frankeerwaarde van respectievelijk 5, 10, 15, 20, 30, 40, 55, 75 cents, 5 en 6 dollar. En dan is er ook nog een souvenirvel met een zegel van 6 dollar, waarop de Slag in de Javazee het onderwerp is.
Ook Sierra Leone (Afrika) heeft een serie van tien zegels en twee souvenirvellen uitgebracht met belangrijke gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog als thema.

AUSTRALIE

In Australië verscheen een serie van vijf zegels (2x41 cents, 65 cents 1 en 1.10 dollar), opgedragen aan het ANZAC (Australian and New Zealand Army Corps) dat in de Eerste Wereldoorlog een belangrijke bijdrage leverde aan de strijd tegen de Duitsers.
Aan ander oorlogsgeweld — 300 jaar geleden — herinneren twee Ierse zegels die 5 april uitkwamen. De Jacobitische oorlogen (1689-1691) betekenden een keerpunt in de Ierse historie. Door de overwinning van stadhouder-koning Willem de Derde werden de katholieke Ieren onderworpen aan protestantse vorsten op de Engelse troon. De tegenstelling tussen katholieken en protestanten leidt nog in onze dagen tot Hoekse en Kabeljauwse twisten die ons onwerkelijk voorkomen. Twee zegels van 30 pence (aan elkaar) geven beelden van belangrijke gebeurtenissen uit die oorlog: de Slag bij de Boyne en het Beleg van Limerick. Op de zegels ook de profielen van de koning-stadhouder Willem de Derde en de katholieke koning Jacobus de Tweede die werd verjaagd.

1 MEI-VIERING

De viering van de eerste mei had dit jaar een bijzonder tintje, want een eeuw geleden werd de Dag van de arbeid voor het eerst in verscheidene landen gevierd. Dat gebeurde op initiatief van de tweede socialistische internationale op een congres in Parijs in 1889. De Fransman Lavigne deed een voorstel voor een internationale strijddag voor vrede en betere arbeidscondities dat werd aanvaard. Eerder al was de eerste mei in de Verenigde Staten (New York en Chicago) een betoogdag geweest, maar veel succes had dat niet opgeleverd.
Voor 100 jaar 1 mei-viering zijn in verscheidene landen herdenkingszegels uitgekomen. In de Duitse Bondsrepubliek kwam een zegel van 100 pfennig uit met een simpel ontwerp dat bestaat uit de woorden: 'Hundert Jahre 1 Mai'. In de DDR verschenen twee zegels (10 en 20 pfennig) met achtereenvolgens een historisch meipamflet en een rode anjer. Oostenrijk kwam op 30 april met een zegel van 4.50 schilling met ook een historisch meipamflet. Andere 1 meiuitgiften staan nog genoteerd in België (zegel van 23 frank met betogende arbeiders), Italië (600 lire) en een aantal Oosteuropese landen. Maar het lijstje is hiermee ongetwijfeld incompleet.

STAMP WORLD

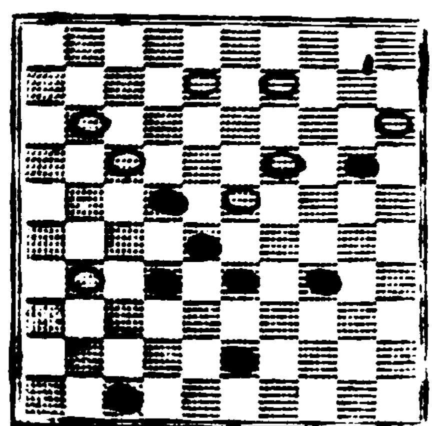
Op donderdag 3 mei ging in Londen de grote filatelistische wereldtentoonstelling 'Stamp World London '90' open. Die expositie tot 13 mei in het Alexandra Palace op de geboortegrond van de postzegel en de filatelie is een evenement, dat de bloeddruk bij elke ware filatelist omhoog zal jagen. Een grootse expositie met een keur aan handelaren en postadministraties die voor het overgrote deel speciale series en blokjes hebben laten verschijnen, waarop de 'penny black', de eerste zegel ter wereld, bijna zonder uitzondering voorkomt. Ook Sir Rowland Hill, de 'postmaster general' van koningin Victoria en vader van de postzegel, is een veel afgebeelde figuur.
Het Alexandra Palace werd overigens onlangs al op een Britse zegel afgebeeld. Vreemd overigens dat de 'penny black' altijd als eerste zegel wordt aangemerkt, terwijl de 'two pence blue' tegelijkertijd verscheen. Hoe het ook zij, de penny black is ook te zien op het souvenirvel dat de Britse post voor de expositie uitgeeft. Naast een zegel van 20 pence met de profielen van Elisabeth en Victoria, zoals die op de nieuwe permanente zegels voorkomen. De verkoopprijs van het souvenirvel is een pond sterling. De toeslag is bestemd voor dekking van de inderdaad zeer hoge kosten van het wereldevenement.

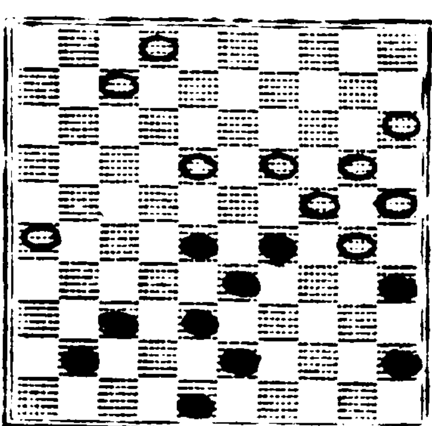
Dammen

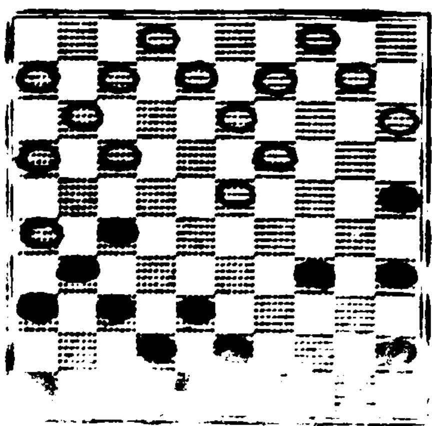
= door Raoul Alias =

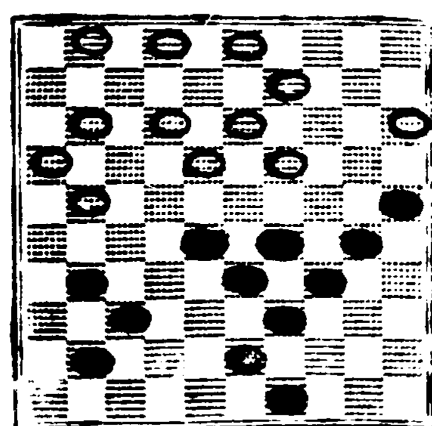
HET DAMSPEL of gewoon 'dammen' is een eeuwenoud denkspel, dat men tegenwoordig in bijna alle huiskamers kan vinden. Elke tiener of volwassene op Curaçao heeft wel eens een potje gedamd, of het nou thuis is gebeurd op zittend in de schaduw van een boom of bij een van de vele snacks, die er te zien zijn op ons eiland. Voor de meeste damspelers is en blijft het damspel niets meer dan een gezellig, simpel, snel schijven-geschuif.
Recreatie-dammers of wel 'schuivers' genoemd. Maar je hebt ook een andere groep dammers, die intensiever bezig is met het beoefenen van de damsport. Een groep die bepaalde openingen, midden- en eindspelen bestudeert om die in de praktijk uit te proberen. Het merendeel van deze groep dammers is lid van een dam-club en heeft wel eens in teamverband of in individuele kampioenschappen gespeeld: het georganiseerde wedstrijddammen.
Maar bij de beoefening van deze vorm van dammen komt meer kijken. Je moet b.v. de eigen zetten en die van de tegenstander noteren op een notatie-biljet (hiervoor moet je uiteraard de veld-nummers van het dambord kennen) én er wordt dan gespeeld met een wedstrijd-klok. Dit om de afgesproken beschikbare bedenktijd gelijk te verdelen.
Nu heb je onder zowel de recreatie- als de wedstrijddammers spelers, die denken dat zij alles van het spel af weten, met andere woorden: zij beheersen het spel volledig, zij zijn de sterksten. Nou ja, dat mag, het leven bestaat nu eenmaal uit illusies en desillusies. Hoe sterk je dan ook mag spelen, je komt altijd voor verrassingen te staan, je komt er altijd eentje tegen die sterker is. Dit is dan ook één van die dingen die het damspel zo interessant en aantrekkelijk maken, je blijft altijd leren, het spel heeft nu eenmaal te veel mogelijkheden om het allemaal in één menselijk geheugen te kunnen opnemen.
Daarom, kampioene of kampioen, vergeet nooit dat het spel sterker is dan wij die het spelen. Vanaf vandaag zal ik een wekelijkse damrubriek voor de lezers van de Ñapa gaan verzorgen. Ik zal ernaar streven om dit zo goed en zo gevarieerd mogelijk te doen.

Voor diegenen die meer willen weten over het georganiseerde dammen op Curaçao en voor hen die een door hun gespeelde partij, een combinatie of eindspel willen opsturen volgt hier het adres en telefoonnummer: Klein Sta. Martha 124A, tel.: 642606.
Als introductie vandaag vier combinaties, die ik in 1981 in handen kreeg van Mamina N'Diaye, de Malinese damkampioen én internationaal grootmeester. Voor alle vier standen geldt: zwart speelt en wint. De oplossingen krijgt U volgende week te zien.

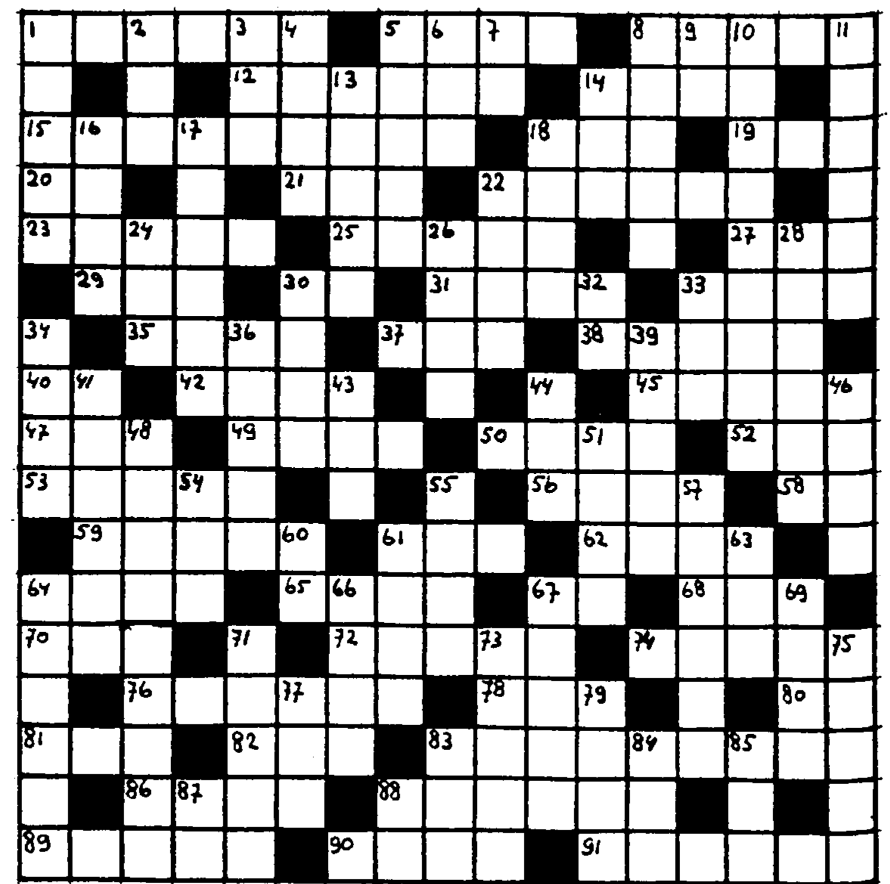

diagram 1

diagram 2

diagram 3

diagram 4

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Speels; 5. Plaats in Limburg; 8. Wasgelegenheid; 12. Lui; 14. Vis; 15. Deel van een hand; 18. Vod; 19. Gevel; 20. Eventueel; 21. Menig; 22. Leuze; 23. Meisjesnaam; 25. Raadsel; 27. Obligatie; 29. Mannetjesdier; 30. Buiten Dienst; 31. Meisjesnaam; 33. Vriendin (Fr.); 35. Paar; 37. Bijwoord; 38. Houten gebouw; 40. Getij; 42. Romeinse god; 45. Bloot; 47. Vreemde munt; 49. Nederlandse Omroep; 50. Plaats; 52. Voorzetsel; 53. Positieve pool; 56. Slim; 58. Muzieknoot; 59. Noodsein; 61. Mosselnet; 62. Sovjet Unie; 64. Peulvrucht; 65. Verlichting; 67. Ex professo; 68. Roem; 70. Meisjesnaam; 72. Vis; 74. Plaats in Noord Brabant; 76. Slak; 78. Echtgenoot; 80. Dat is; 81. Voorwoord; 82. Deel van het gezicht; 83. Derailleren; 86. Een ogenblik; 88. Ludiek; 89. God van de Batavieren; 90. Voordeel; 91. Weefselverslapping.

VERTIKAAL: 1. Porren; 2. Europeaan; 3. Bijbelse figuur; 4. Smal weefsel; 5. Man van adel; 6. Voorzetsel; 7. Voegwoord; 8. Bouwstijl; 9. Dierengeluid; 10. Gezant; 11. Drievoudig; 13. Respekt; 14. Gaas voor raam; 16. Vlijt; 17. Vreemd geld; 18. Hinder; 22. Prima; 24. Onderricht; 26. Oorsprong; 28. Speelgoed; 30. Kubus; 32. Jongensnaam; 33. Soort papegaai; 34. Muziekteken; 36. Arabisch vorst; 39. Gebergte; 41. Benauwd; 43. Paard; 44. Heks; 46. Uitgeperst suikerriet; 48. Volgroeid; 51. Ziekte in rogge; 54. Aanwijzend voornaamwoord; 55. Enkelvoudig; 57. Zogenaamd; 60. Met name; 61. Groente; 63. Redaktie; 64. Door water omgeven land; 66. Een gelijk aantal; 67. Pas; 69. Toespraak; 71. Deel van een schip; 73. Appel; 75. Boom; 77. Metaal; 79. Deel van een kachel; 83. Familielid; 84. Aanroep; 85. Rivier in Nederland; 87. Vader; 88. Nazistische terreurorganisatie.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Siep Boomstra
Caracasbaaiweg 231
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden: KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 1. Vlak; 4. Baron; 9. Item; 13. Eer; 14. Bariton; 16. Ree; 17. Temmen; 19. Kaping; 21. Ain; 22. Kat; 24. Pot; 25. Ida; 26. Kaart; 28. Ros; 30. Sla; 31. Analoog; 33. Nel; 35. Al; 36. Drek; 37. More; 39. Re; 40. Tumult; 41. Roerig; 42. As; 43. Nete; 45. Snel; 46. Ee; 47. Nis; 49. Sermoen; 51. Rus; 52. Eer; 54. Reuen; 55. Zes; 57. Mil; 59. Nis; 60. Gel; 62. Topaas; 65. Weelde; 67. Ede; 68. Belezen; 71. Ere; 72. Merk; 73. Tanig; 74. Knap.

VERTIKAAL: 1. Vete; 2. Lee; 3. Armada; 4. Ban; 5. Ar; 6. Rivaal; 7. O.T.; 8. Nok; 10. Triton; 11. Een; 12. Mega; 14. Ben; 15. Nap; 18. Mia; 20. Por; 22. Kaak; 23. Trom; 25. Illusie; 26. Knetter; 27. Toornen; 29. Serieus; 30. Satan; 31. Arles; 32. Groen; 34. Leges; 36. Dun; 38. Eel; 44. Eren; 45. Soes; 48. Semper; 50. Muiten; 51. Rellen; 53. Ria; 55. Zee; 56. Stem; 58. Lab; 60. Gen; 61. Leep; 63. Ode; 64. Set; 65. Weg; 66. Dra; 69. La; 70. Z.i.